

สวัสดีปีใหม่

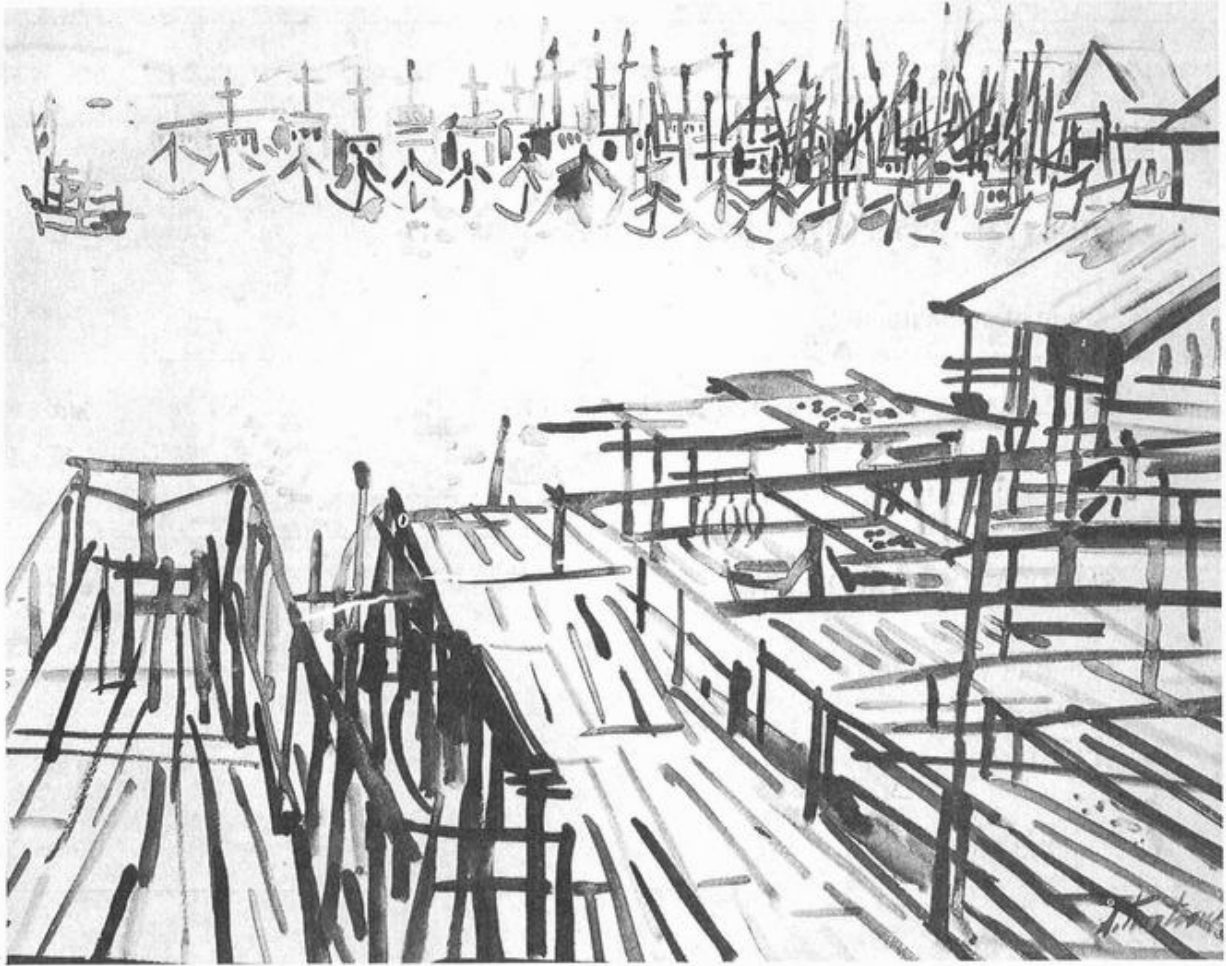
๒๕๕๑

ISSN 0125-0906

วารสาร
ข้าราชการ

ปีที่ ๔๓ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ศุภฤกษ์เบิกดีตีขึ้นปีใหม่
ขออวยชัยให้พรจงสุขสันต์
ให้ไร่ทุกข์มีแต่สุขทุกคืนวัน
นิจนิรันดรอย่างนี้ทั้งปีเออย

สารบัญวารสารข้าราชการฉบับมกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑

บทความ

- **คุณธรรม: จรรยาบรรณและวินัยของข้าราชการ** ๕
 เน่งน้อย วิศวโยธิน
- **การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย** ๒๔
 สมาน รังสิโยกฤษฏ์
- **องค์การในยุคโลกาภิวัตน์** ๓๙
 สมใจ สังข์แสดม
- **สำนึก** ๔๖
 วินัย กลิ่นสุวรรณ

เรื่องประจำ

- **อุทาหรณ์ก่อนทำผิด** ๔๙
 เอกศักดิ์ ตริกรณาสวัสดิ์
- **กฎหมายและระเบียบข้าราชการใหม่** ๕๗
 ประนุญ สุวรรณภักดี
- **ใหม่ ๆ ในราชการ** ๖๔
 สารบรรณ

ปัญหากฎหมาย

- ปัญหาและความเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้างมลทิน
ประณูญ สุวรรณภักดี ๖๘

เกร็ดบริหาร

- สัตว์ประหลาด: เกมสร้างเสริมความซื่อสัตย์
จิระภา รัตนวิบูลย์ ๗๗

เรื่องน่ารู้

- รัฐธรรมนูญใหม่ที่ข้าราชการควรทราบ ๘๐
- โรคภัยในสำนักงาน ๘๓
- จรรยาบรรณข้าราชการ ๘๔

บทบรรณาธิการ

สวัสดีปีใหม่ ๒๕๔๑

ความเปลี่ยนแปลงเป็นนิจรันดร์ วารสารข้าราชการก็มีการเปลี่ยนแปลงคณะผู้จัดทำ กองบรรณาธิการคณะใหม่เข้ามารับหน้าที่ ในวาระตรงกับวารสารฉบับ เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑พอดี โอกาสนี้จึงขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดลบันดาลให้ท่านผู้อ่านและข้าราชการทุกท่านพบแต่ความสุขความเจริญ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตเข้มแข็ง สามารถเผชิญปัญหาในสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจในปัจจุบัน

สภาวะการณ์ที่ประเทศชาติของเรากำลังเผชิญอยู่นี้ เมื่อมองในทางบวก ก็จะเป็นบทเรียนที่มีค่า และพวกเราในฐานะหน่วยหนึ่งในสังคมจะต้องช่วยกันแก้ไข อย่างน้อยที่สุด ก็ต้องช่วยกันอดออมและประหยัดทั้งทรัพยากรน้ำ ไฟฟ้า วัสดุอุปกรณ์สำนักงาน กระดาษ การใช้เครื่องถ่ายเอกสาร ใช้เท่าที่จำเป็นจริง ๆ เชื่อว่าอีกไม่นานเศรษฐกิจของเราก็จะต้องฟื้นคืนสู่สภาพปกติอย่างแน่นอน

วารสารข้าราชการฉบับประจำเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ ยังคงเพียงพร้อมด้วยบทความเนื้อหาสาระน่าสนใจเช่นเคย

คณะผู้จัดทำมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพวารสารข้าราชการอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อรับใช้ท่านผู้อ่านที่ได้กรุณาเป็นสมาชิก และติดตามเราตลอดมา ถือว่าเราเป็นเจ้าของวารสารร่วมกัน เสียงจากท่านผู้อ่านมีค่าอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เราสามารถปรับปรุงตนเอง เพื่อสนองตอบความต้องการของท่าน หากท่านมีข้อเสนอแนะประการใด กรุณาจดหมายหรือโทรศัพท์มาคุยกับเราด้วย คณะผู้จัดทำยินดีน้อมรับฟังคำแนะนำจากทุกท่าน

บรรณาธิการ

เจ้าของ สวัสดิการสำนักงาน ก.พ. โทร. ๒๔๑-๕๕๕๕ ๒๔๑-๓๓๓๓ ตี๋อ ๑๑๓๔
ที่ปรึกษา นางทิพาวดี เมฆสวรรค์ นายธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์ นายบุญปลุก ชาญเกตุ นายศุภราชต์ ไซติกญาณ นายสีมา สีมานันท์
บรรณาธิการ น.ส.มณฑนา ปิยะมาดา ผู้ช่วยบรรณาธิการ นายวิชา วิชัยดิษฐ์
กองบรรณาธิการ นายบุญรอด สิงห์วัฒนาศิริ นางจิระภา รัตนวิบูลย์ นายวิญญู พิทักษ์ปกรณ์ นางสุชาดา รังสินันท์ น.ส.วารุณี เสวตาลัย
นายเกริกเกียรติ เอกพงษ์ นายอนุพงศ์ สุระเกษม นางอารีย์ สวัสดิลาดี น.ส.ศิวพร นวลตา นายสมพงษ์ ธนาลากพิพัฒน์
ฝ่ายจัดการ นายอนวัช ธีระประสาธน์ นายบุญสิน กังวลสุข นายปฏิพัทธ์ มุตตารักษ์ ฝ่ายศิลป์ นายสนธยา สิทธิกรณ์
ผู้จัดการสวัสดิการ นายอนวัช ธีระประสาธน์ พิมพ์ที่ โรงพิมพ์สหมิตรพรันต์ 59/4 ซอยวัดพระเงิน
ถนนคลังขันธ์-สุพรรณบุรี บางใหญ่ นนทบุรี ๑๑๑๔๐ โทร. ๕๔๕-๑๔๔๔ ๙๐๓-๘๒๕๗-๘
วัตถุประสงค์การจัดทำ ๑. เพื่อเผยแพร่วิชาการและความเคลื่อนไหวทางด้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ ๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ
๔. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการ ต้องการให้ข้อเสนอแนะถามปัญหาระเบียบราชการหรือส่งบทความแสดงความคิดเห็น
โปรดส่งไปที่ บรรณาธิการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

คุณธรรม: จรรยาบรรณ และวินัยของข้าราชการ

แบ่งน้อย วิศวโยธิน*

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” โดยเน้นทั้งในการเสริมสร้างและพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม และสุนทรียภาพทางจิตใจ สร้างสภาพแวดล้อมของสังคมให้เอื้อต่อการ พัฒนาจิตใจ

* ที่ปรึกษาาระบบราชการ สำนักงาน ก.พ.

การพัฒนาจิตใจ หรือ การพัฒนาจิต

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้กล่าวไว้ในหนังสือความสำคัญของพระพุทธศาสนา ในฐานะศาสนาประจำชาติ คือการพัฒนาจิตใจให้มีคุณสมบัติดีงามพร้อม ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น ๓ ด้าน ดังนี้

คุณภาพจิต คือ ให้พัฒนาคุณธรรมต่าง ๆ ที่เสริมสร้างจิตใจให้ดีงามเป็นจิตใจที่สูง ประณีต เช่น มีเมตตา มีความรัก ความเป็นมิตร มีกรุณา อยากช่วยเหลือ ปลอดภัยของผู้อื่น มีจาคะ คือมีน้ำใจเผื่อแผ่ มีคารวะ มีความกตัญญู เป็นต้น

สมรรถภาพจิต คือ ให้เป็นจิตที่มีความ สามารถ เช่น มีสติ มีวิริยะ คือความเพียร มีขันติ คือความอดทน มีสมาธิ คือ จิตตั้งมั่น แน่วแน่ มีสัจจะ คือความจริงจัง มีอธิษฐาน คือ เด็ดเดี่ยวแน่วแน่ต่อจุดหมาย เป็นจิตใจที่พร้อมและเหมาะที่จะใช้งาน โดยเฉพาะงานทางปัญญา คือการคิดพิจารณาให้เห็นความ จริงแจ่มแจ้งชัดเจน

สุขภาพจิต คือ ให้เป็นจิตที่มีสุขภาพดี มีความสุข สดชื่น ร่าเริง เบิกบาน ปลอดภัย โปร่ง สงบ ผ่องใส พร้อมทั้งจะยิ้มแย้มได้ มีปิติ ปราโมทย์ ไม่เครียด ไม่กระวนกระวาย ไม่คับข้อง ไม่ขุ่นมัวเศร้าหมอง ไม่หดหู่โศกเศร้า เป็นต้น ซึ่งมีผู้รู้หลายท่านได้พยายามสรุปรวมอย่างสั้น ๆ ได้ความดังนี้ “ให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข”

เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาจิตนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ได้ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทไว้ว่า

“รากฐานที่นับว่าสำคัญ คือรากฐานทางจิตใจ อันได้แก่ความหนักแน่นมั่นคง ในสุจริตธรรมอย่างหนึ่ง ในความมุ่งมั่นที่จะประกอบกิจการงานให้ดีขึ้นสำเร็จอีกอย่างหนึ่ง เหตุใด จึงต้องมีความสุจริตและความมุ่งมั่นก็เพราะความสุจริตนั้นย่อมกีดกันบุคคลออกจาก ความชั่ว และความเสื่อมเสียทั้งหมดได้ จึงช่วยให้บุคคลมีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถ แต่ในทางที่ถูกที่เจริญแต่เพียงทางเดียว ส่วนความมุ่งมั่นในการทำประโยชน์งานนั้น ถ้าขาด ไปก็ทำให้ย่อท้อเหนื่อยหน่าย หรือไม่ก็มักงายหยาบคายนี ไม่ว่าจะทำอะไรก็มักไม่สำเร็จ เต็ดขาดหรือบกพร่องเสียหาย ที่สุดก็จะไม่มีโอกาสสร้างสรรค์ประโยชน์และความเจริญ ก้าวหน้าอันใดให้แก่ตัวเองหรือแก่ใคร ๆ ได้”

“การปฏิบัติราชการให้สำเร็จผลดีพึงประสงค์นั้น นอกจากจะอาศัยความรู้ ความสามารถในทางวิชาการแล้ว แต่ละบุคคลยังจะต้องมีรากฐานทางจิตใจที่ดี คือความ หนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม และความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนสำเร็จ ทั้งต้องมีกุศโลบาย

หรือวิธีการอันแยบคายให้การปฏิบัติงานประกอบพร้อมกันด้วย จึงจะสัมฤทธิ์ผลที่แน่นอน และบังเกิดประโยชน์อันยั่งยืนทั้งแก่ตนเองและแผ่นดิน”

ข้าราชการเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรบุคคลหลักของชาติ ทั้งแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ ได้มีจุดเน้นถึงการปรับปรุงระบบราชการให้สนับสนุนการพัฒนาด้วย ประจวบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดไว้ใน

มาตรา ๗๖ “ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ พัฒนาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทศนคติที่ดี คุณธรรมและจริยธรรม อันจะทำให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....”

มาตรา ๗๗ “ให้มีการพัฒนาข้าราชการพลเรือนก่อนการเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งบางตำแหน่ง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทศนคติที่ดี คุณธรรมและจริยธรรม อันจะ ทำให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งนั้นได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ.....”

มาตรา ๙๑ “ข้าราชการพลเรือนต้องถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียม ของทางราชการและจรรยาบรรณของข้าราชการตามข้อบังคับที่ ก.พ.กำหนด

ส่วนเรื่องของวินัยนั้นได้กำหนดไว้เป็นข้อห้าม ข้อบังคับ ไว้ตั้งแต่มาตรา ๘๐ ว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติไว้ในหมวดนี้ โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ” จนถึงมาตรา ๙๙ และเมื่อทำผิดก็จะต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๑๐๐ ซึ่งมี ๕ สถานคือ ไล่ออก ปลดออก ลดขั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน และภาคทัณฑ์

คุณธรรม ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง สภาพคุณงามความดี

นายประวิณ ณ นคร อดีตเลขาธิการ ก.พ. ได้ให้ความหมายปรากฏในหนังสือ วินัยและคุณธรรมข้าราชการว่า “คุณธรรม (VIRTUE) คือลักษณะอันดีงามในจิตใจซึ่งทำให้เคยชิน ประพฤติดี ผู้ที่จะได้รับยกย่องว่าเป็นผู้มีคุณธรรมต้องเป็นผู้ประพฤติดีเป็นปกติวิสัยด้วยความ รู้สึกในทางดีงาม คนที่ประพฤติดีด้วยการกระทำที่มีการตัดสินใจเฉพาะหน้าชั่วคราวชั่วคราว ยัง ไม่แน่ว่าจะเป็น ผู้มีคุณธรรม”

คุณธรรมสำหรับข้าราชการพลเรือนที่สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ. โดยนางจิระภา รัตนวิบูลย์ นิติกร ๙ ได้ทำการวิจัย ซึ่งมี ๗ ผนข สัญญา ธรรมศักดิ์ ประธานองคมนตรีเป็นประธานที่ปรึกษา พบว่างานราชการซึ่งเป็นงานบริการเพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม จะก่อให้เกิดประ สติทธิผลของงานนี้ได้ จำเป็นจะต้องอาศัย คุณธรรม และ

คุณธรรม ในที่นี้ หมายถึงคุณสมบัติทางจิต ซึ่งได้แก่ความตั้งใจ ความสำนึกในหน้าที่ และพฤติกรรมในทางดี อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ข้าราชการ ข้าราชการพลเรือนทุกระดับตำแหน่งควรมี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าพระราชทานหลักธรรมแก่ปวงชนชาวไทย ในคราวสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เพื่อให้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติแก่บุคคลทุกเพศทุกเหล่าไว้ดังนี้

“คุณธรรมที่ทุกคนควรจะศึกษาและน้อมนำมาปฏิบัติมีอยู่ ๔ ประการ คือ
ประการแรก คือ การรักษาความสัจ ความจริงใจต่อตัวเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

ประการที่สอง คือการรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัจ ความดีนั้น

ประการที่สาม คือการอดทน อดกลั้น และอดออมที่จะไม่ประพฤติล่วงความสุจริตไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

ประการที่สี่ คือการรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

คุณธรรม ๔ ประการนี้ ถ้าแต่ละคน พยายามปลูกฝังและบำรุงให้เจริญงอกงามขึ้นโดยทั่วกันแล้ว จะช่วยให้ประเทศชาติบังเกิดความสุข ความร่มเย็น และมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไปได้ดังประสงค์”

จากผลวิจัยคุณธรรมที่จำเป็นพื้นฐานสำหรับข้าราชการพลเรือนดังได้กล่าวแล้วในตอนต้น เรียงตามลำดับความสำคัญได้ ๖ ประการ คือ

๑. ซื่อสัตย์สุจริต คือ ประพฤติตรง จริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวงตรงไปตรงมาในทางที่ชอบ

๒. จิตมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากงานราชการเป็นงานบริการ ดังนั้นผู้ที่ป็นข้าราชการจึงต้องมีจิตมุ่งมั่นที่จะให้บริการต่อส่วนรวม ภูมิใจที่จะรับราชการ ภูมิใจที่จะรับใช้ส่วนรวม

๓. ยุติธรรมและมโนธรรม คือความเที่ยงตรง ความชอบธรรม ความชอบด้วยเหตุผล ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ความรู้สึกว่าจะอะไรควรทำ ไม่ควรทำ

๔. ความละเอียดใจ ละอายใจที่จะกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควรไม่ว่าต่อหน้าหรือ

ลับหลังผู้อื่น แม้ว่าการกระทำที่ไม่ถูกไม่ควรนั้นจะไม่เป็นการกระทำผิดวินัยหรือผิดกฎหมาย

๕. ธรรมจรรยา ประพฤติถูกธรรม เป็น ธรรม ทั้งกาย วาจา และใจ

๖. เสียสละ เสียสละสิ่งของ น้ำใจ หรือแรงงานที่จะเป็นประโยชน์ในทางที่ชอบ
ให้กับผู้อื่นในทางที่ชอบ

จรรยาบรรณ ตามพจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า “ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้”

ในความหมายของพระธรรมปิฎก ซึ่งได้แสดงปาฐกถาธรรมพิเศษเนื่องในวันข้าราชการพลเรือน เรื่องจรรยาบรรณเสริมสร้างประสิทธิภาพข้าราชการอย่างไร ได้ให้ความหมายของจรรยาบรรณไว้ว่า” คือประมวลจริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพการงานหรือวิชาชีพนั้น ๆ หรือ คือมาตรฐานของความชอบธรรมของการ เป็นข้าราชการ และเกียรติฐานะของความเป็นข้าราชการ”

พระราชวรมุณี (พระเมธีธรรมภรณ์) ได้กล่าวไว้ในการแสดงปาฐกถาธรรมเรื่องจรรยาบรรณนำหน้าเพื่อพัฒนาข้าราชการ ว่า “จรรยาบรรณไม่ใช่เรื่องวินัย ไม่ใช่เรื่องลงโทษจรรยาบรรณส่งเสริมสร้างขวัญกำลังใจและความสุขในการทำงาน.....ข้อตกลงที่ควรประพฤติร่วมกันเฉพาะวิชาชีพนั้น.....จรรยาบรรณมีไว้เพื่อข่มคนดี.....พิทักษ์คนดี.....ป้องกันปัญหาใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นเพราะความไม่มีระเบียบวินัย หรือจรรยาบรรณ.....เพื่อกำจัดปัญหาในอนาคต.....เพื่อสร้างความเลื่อมใสศรัทธาของผู้รับบริการ.....ทำให้คนที่มีศรัทธาและเลื่อมใสระบบราชการอยู่แล้ว มีศรัทธายิ่ง ๆ ขึ้นไป มีความเชื่อมั่นในระบบยิ่ง ๆ ขึ้นไปคนที่พอใจอยู่แล้วก็จะพอใจราชการเพิ่มขึ้นเกียรติศักดิ์ก็เพิ่มมากขึ้น.....เพื่อความอยู่รอดของระบบราชการ.....คือการอนุเคราะห์เรื่องระเบียบวินัย”

ก.พ.ได้ออกข้อบังคับ ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๗ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไปเล่ม ๑๑๑ ตอนที่ ๑๙๐ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๓๗ ซึ่งมีผลใช้บังคับนับตั้งแต่วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๓๗ เป็นต้นมาจน ตราบเท่าทุกวันนี้

ข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๗ มี ๑๖ ข้อ เป็นเนื้อหาสาระของข้อบังคับ ๑๕ ข้อ แบ่งเป็น ๔ หมวด ดังนี้

จรรยาบรรณต่อตนเอง

ข้อ ๑ ข้าราชการพลเรือนพึงเป็นผู้มีศีลธรรมอันดี และประพฤติตนให้เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการ

ข้อ ๒ ข้าราชการพลเรือนพึงใช้วิชาชีพในการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ และไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ในกรณีทีวิชาชีพใดมีจรรยาวิชาชีพกำหนดไว้ก็พึงปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพนั้นด้วย

ข้อ ๓ ข้าราชการพลเรือนพึงมีทัศนคติที่ดี และพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะ ในการทำงานเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการมีประสิทธิภาพประสิทธิผลยิ่งขึ้น

กล่าวสั้น ๆ ได้ดังนี้ เป็นผู้มีศีลธรรม ถือความซื่อสัตย์ พัฒนาตนทุกด้าน

จรรยาบรรณ

ต่อตนเอง

ขอ! วันหนึ่งมีคนคอยรับบริการจากเรามากมาย เราจะรีบทำงานกองนี้ให้เสร็จจ้โดยเร็ว

เอ! วันพรุ่งนี้เราจะบริการประชาชนอย่างไรให้เสร็จเร็วกว่าและไม่เหนื่อยอย่างวันนี้ด้วย

จรรยาบรรณต่อตนเอง

คุณธรรมที่สนับสนุนจรรยาบรรณหมวดนี้เรียกว่า คุณธรรมให้ถึงซึ่งความสำเร็จแห่ง
กิจการนั้น ๆ หรือ อิทธิบาท ๔

๑. ฉันทะ มีใจรักคือ พอใจจะทำสิ่งนั้น และทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผล
สำเร็จอย่างดี และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป มิใช่รักแต่จะทำเพียงให้เสร็จหรือ
เพราะอยากได้รางวัลหรือกำไร

๒. วิริยะ ความเพียร คือ ขยันหมั่นเพียรประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็ง
อดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดถอย

๓. จิตตะ เอาใจฝักใฝ่ คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาใจ
ฝักใฝ่ไม่ฟุ้งซ่านเลือนลอยไป ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อย ๆ เสมอ ๆ

๔. วิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหา
เหตุผล ตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลย บกพร่อง ขัดข้อง เป็นต้น ในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จัก
ทดลองวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง

ประกอบกับธรรมที่ทำให้เกิดความแก่กล้า เรียกว่า เวสาร์ชชกรณธรรม ๕

๑. ศรัทธา ความเชื่อที่มีเหตุผล มั่นใจ ในหลักที่ถือและความดีที่ทำ

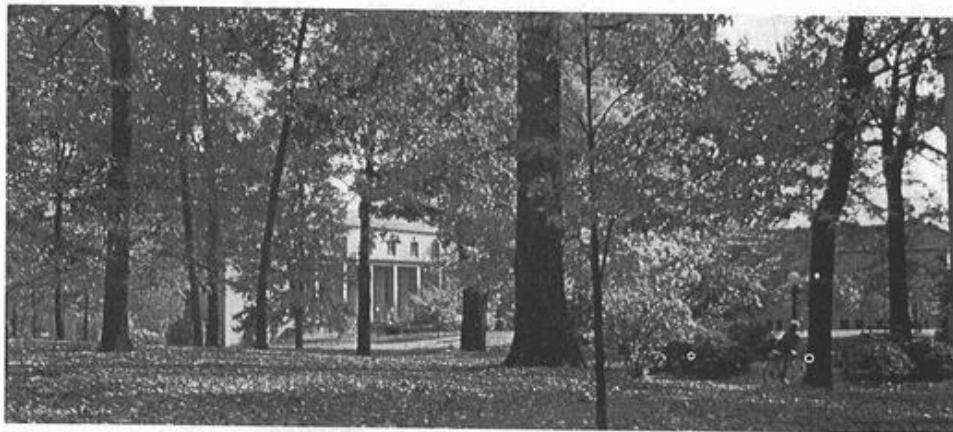
๒. ศील ความประพฤติถูกต้องดีงาม ไม่ผิดระเบียบวินัย ไม่ผิดศีลธรรม

๓. พานุสัจจะ ความเป็นผู้ศึกษาเล่าเรียนมามาก

๔. วิริยารัมภะ ได้เริ่มลงมือทำความเพียรในกิจการนั้น ๆ อยู่แล้วอย่างมั่นคงจริงจัง

๕. ปัญญา ความรอบรู้ เข้าใจลึกซึ้งในเหตุผล ดีชั่ว ประโยชน์มิใช่ประโยชน์ รู้

วินิจฉัย รู้ที่จะจัดการ

จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน

ข้อ ๔ ข้าราชการพลเรือนพึงปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความสุจริตเสมอภาค และปราศจากอคติ

ข้อ ๕ ข้าราชการพลเรือนพึงปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ รอบคอบ รวดเร็ว ขยันหมั่นเพียร ถูกต้อง สมเหตุสมผล โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการ และประชาชนเป็นสำคัญ

ข้อ ๖ ข้าราชการพลเรือนพึงประพฤติตนเป็นผู้ตรงต่อเวลา และใช้เวลาราชการให้เป็นประโยชน์ต่อทางราชการอย่างเต็มที่

ข้อ ๗ ข้าราชการพลเรือนพึงดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัด คุ่มค่า โดยระมัดระวังมิให้เสียหายหรือสิ้นเปลืองเยี่ยงวิญญูชนจะพึงปฏิบัติต่อทรัพย์สินของตนเอง

สรุปสั้น ๆ ได้ ดังนี้ ข้าราชการควรประพฤติปฏิบัติด้วยเสมอภาคปราศอคติ คิดประโยชน์ราชการ ทำงานตรงเวลาเต็มที่ ตระหนี่ทรัพย์สินราชการ

คุณธรรมที่สนับสนุนจรรยาบรรณหมวดนี้ ซึ่งตรงกับคุณธรรมที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานไว้ เป็นหลักครองตน ครองเรือน หรือที่เรียกว่า **ฆราวาสธรรม ๔**

๑. **สัจจะ** ความจริง คือ ซื่อสัตย์ต่อกัน ทั้งจริงใจและจริงวาจา พูดจริงทำจริง
๒. **ทมะ** ฝึกตน คือ รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดนิสัยแก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุงให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา ฝึกฝน ข่มใจ ฝึก นิสัยปรับตัว
๓. **ขันติ** ออดทน คือ มีจิตใจเข้มแข็งหนักแน่น ไม่ท้อถอย ทนต่อความล่อลวงล้ากำเกิน ออดทนต่อความเหนื่อยยากลำบากตรากตรำ มุ่งมั่น ไม่ทอดถอย
๔. **จาคะ** เสียสละ คือ มีน้ำใจ สามารถเสียสละความสุขสบายความพอใจส่วนตนได้ ใจกว้าง พร้อมทั้งจะรับฟังความทุกข์ความคิดเห็น และความต้องการของผู้อื่น พร้อมทั้งจะร่วมมือช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่คับแคบ เห็นแก่ตนหรือเอาแต่ใจตัวเอง

จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน

จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน

จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน

ข้อ ๘ ข้าราชการพลเรือนพึงมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน การให้ความร่วมมือช่วยเหลือกลุ่มงานของตนทั้งในด้านการให้ความคิดเห็น การช่วยทำงาน และการแก้ปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งการเสนอแนะในสิ่งที่เห็นว่าจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนางานในความรับผิดชอบด้วย

ข้อ ๙ ข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา พึงดูแลเอาใจใส่ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ขวัญกำลังใจ สวัสดิการ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนปกครองผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาด้วยหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

ข้อ ๑๐ ข้าราชการพลเรือนพึงช่วยเหลือเกื้อกูลกันในทางที่ชอบ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจในบรรดาผู้ร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ข้อ ๑๑ ข้าราชการพลเรือนพึงปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานตลอดจนผู้เกี่ยวข้องด้วยความสุภาพ มีน้ำใจ และมนุษยสัมพันธ์อันดี

ข้อ ๑๒ ข้าราชการพลเรือนพึงละเว้นจากการนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน
สรุปสั้น ๆ ดังนี้ การทำงานควรรับผิดชอบร่วมมือแก้ปัญหาแนะนำ ให้กำลังใจ ไม่ปิดความเห็น เน้นความสามัคคี มีน้ำใจใฝ่สุภาพ ไม่งามผลงานผู้อื่น

มีคุณธรรมสนับสนุนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณหมวดนี้ ซึ่งนับว่าเป็นธรรมะประจำใจของผู้ประเสริฐ หรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่ เป็นหลักความประพฤติที่ประเสริฐ เป็นหลัก และกำกับความประพฤติต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลาย เรียกว่า พรหมวิหาร ๔ คือ

เมตตา ความรัก คือ ความปรารถนาดี มีไมตรี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุข

กรุณา ความสงสาร คือ อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ใฝ่ใจที่จะปลดปล่อยนำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง

มุทิตา ความเบิกบานพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข ก็มีใจแช่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นเขาประสบความสำเร็จออกงามยิ่งขึ้น ก็พลอยยินดี บันเทิงใจด้วย

อุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง คือ มอง ตามความเป็นจริง โดยวางจิตเรียบ
สม่ำเสมอ มั่นคง เทียงตรงดุจตราขึง มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุที่
ควรประกอบ พร้อมทั้งจะวินิจฉัย วางตน และปฏิบัติตามความเที่ยงธรรม

ซึ่งธรรมะข้ออุเบกขานี้ จะต้องประกอบด้วยหลักธรรมสำคัญอีก ๔ ประการ ที่
เรียกว่าอคติ ๔ ธรรมะอันไม่ก่อให้เกิดการลำเอียง ความไม่เที่ยงธรรม ความประพฤติน่าพิสด คือ

๑. ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะชอบ
๒. โทสาคติ ลำเอียงเพราะชัง
๓. โมหาคติ ลำเอียงเพราะหลง พลาด ผิดเพราะเขลา
๔. ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว

จรรยาบรรณ ต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน

จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน

จรรยาบรรณต่อประชาชนและสังคม

ข้อ ๑๓ ข้าราชการพลเรือนพึงให้บริการประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความเป็นธรรม เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ และใช้กิริยาวาจาสื่อภาพอ่อนโยน เมื่อเห็นว่าเรื่องใดไม่สามารถปฏิบัติได้หรือไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตนจะต้องปฏิบัติควรชี้แจงเหตุผลหรือแนะนำให้ติดต่อยังหน่วยงานหรือบุคคลซึ่งตนทราบว่า มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ต่อไป

ข้อ ๑๔ ข้าราชการพลเรือนพึงประพฤติ ตนให้เป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป

ข้อ ๑๕ ข้าราชการพลเรือนพึงละเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งมีมูลค่าเกินปกติวิสัยที่วิญญูชนจะให้แก่กันโดยเสน่หาจากผู้มาติดต่อราชการ หรือผู้ซึ่งอาจได้รับ ประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้น หากได้รับไว้แล้วและทราบภายหลังว่าทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดที่รับไว้มีมูลค่าเกินปกติวิสัย ก็ให้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว เพื่อดำเนิน การตามสมควรแก่กรณี

สรุปความสั้น ๆ ดังนี้ ข้าราชการควรสุภาพมีน้ำใจตั้งใจบริการอย่างมีเหตุผล ปฏิบัติตนให้เป็นที่ศรัทธา ไม่หาประโยชน์ในราชการ

ธรรมะอันเป็นเครื่องสนับสนุนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณหมวดนี้คือ หลักการ สงเคราะห์ หรือเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี เรียกว่า สังคหวัตถุ ๔

๑. ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปันช่วยเหลือ สงเคราะห์ด้วย ปัจจัยสี่ ทุน หรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจและศิลปวิทยา

๒. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่ายฟัง ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลเป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือ และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๓. อตถจริยา ทำประโยชน์แก่เขา คือช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนชวาย ช่วยเหลือกิจการต่างๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหา และช่วยปรับปรุง ส่งเสริมในด้านจริยธรรม

๔. สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกับคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบ และเสมอในสุข ทุกข์ คือร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไข้ปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

จรรยาบรรณ ต่อประชาชนและสังคม

จรรยาบรรณต่อประชาชนและสังคม

วินัย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้คำจำกัดความว่า “การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ” “ข้อปฏิบัติ”

พระธรรมปิฎก ได้ให้คำอธิบายความหมายและที่มาของคำว่า วินัย ไว้ในหนังสือ *วินัย เรื่องที่ใหญ่กว่าที่คิด* สรุปสาระสำคัญได้ว่า วินัย เป็นคำศัพท์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในพระพุทธศาสนา เป็นคำที่มีความหมายกว้างกว่าที่เราใช้กันทั่วไปมาก มักใช้คู่กับคำว่า ธรรม ดังที่มีคำเรียกพระพุทธศาสนาว่า ธรรมวินัย และ คำทั้งสองมีความหมายสัมพันธ์กัน

พระพุทธศาสนาถือว่าความจริงของสิ่งทั้งหลายเป็นเรื่องธรรมดา ที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติ ธรรมชาติและธรรมดานี้ คือ ธรรม ไม่ว่าจะพระพุทธเจ้าจะเกิดหรือไม่ ก็เป็นอย่างนั้น เป็นธรรมดา หน้าที่ของพระพุทธเจ้า เกี่ยวกับธรรมก็เพียงทรงค้นพบและทรงประกาศและสั่งสอนให้เข้าใจง่าย

การจะให้ความจริงของธรรมชาติมีผลในทางปฏิบัติเป็นประโยชน์แก่หมู่มนุษย์ในสังคม ก็ต้องนำธรรมนั้นมาจัดตั้งเป็นระบบระเบียบในหมู่มนุษย์ซึ่งเรียกว่า วินัย

ฉะนั้น กฎของธรรมชาติเรียกว่า ธรรม กฎของมนุษย์เรียกว่า วินัย

กฎ ๒ อย่างนี้มีความสัมพันธ์กัน คือ

๑. วินัย ต้องตั้งอยู่บนฐานของธรรม คือ ต้องมีความจริงในธรรมชาติเป็นฐานอยู่

๒. การจัดวางกฎเกณฑ์ที่เป็นเหตุเป็นผลขึ้นในหมู่มนุษย์ ก็เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ามนุษย์จะปฏิบัติตามและได้ประโยชน์จากกฎธรรมชาติได้ดีที่สุด คือ ให้ได้ผลตามธรรมและมีความมุ่งหมายเพื่อธรรม

กฎธรรมชาติมีอยู่เป็นธรรมดา ส่วนกฎมนุษย์นั้นเป็นกฎสมมติ สมมติ คือ การตกลงหรือยอมรับร่วมกัน “สมมติ” ไม่ใช่สิ่งเหลวไหล แต่เป็นสิ่งที่เกิดจากความรู้เข้าใจในหลักความเจริญที่เป็นเหตุเป็นผล แล้วนำมาวางเป็นข้อกำหนดเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ จึงมี ๒ กฎซ้อนกันอยู่ คือกฎธรรมชาติที่เป็นความจริงแท้ กับกฎมนุษย์ที่เป็นสมมติ เช่น กฎธรรมชาติ คือ การขุดดิน เป็นเหตุให้เกิดผลได้แก่หลุม กฎมนุษย์ คือ การขุดดินเป็นเหตุให้เกิดผลได้แก่การให้เงินเดือนคนขุดเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท

ฉะนั้น วินัยจึงต้องตั้งอยู่บนฐานของธรรม และวินัยจะมีผลจริงต่อเมื่อคนมีธรรม”

นายประวิณ ณ นคร อดีตเลขาธิการ ก.พ. ได้ให้ความหมายไว้ในหนังสือ วินัย และคุณธรรมของข้าราชการ ว่า

“วินัย มีความหมายอธิบายได้เป็น ๒ นัย คือ

ก. ความหมายในทางรูปธรรม หมายถึง ปทัสสถานแห่งความประพฤติ ซึ่งกำหนดไว้เป็นข้อปฏิบัติหรือแบบแผนสำหรับคนในหน่วยงาน ในหมู่ ในเหล่า ในวงการแต่ละแห่ง ซึ่งจะเรียกข้อปฏิบัติ หรือแบบแผนที่กำหนดไว้หรือที่มุ่งหวังสำหรับคนในวงกรานั้นว่า “วินัย” เช่น ในวงการทหารก็มีวินัยทหารเป็นข้อปฏิบัติหรือแบบของทหาร ในวงการข้าราชการพลเรือนสามัญก็มีวินัยข้าราชการพลเรือนสามัญเป็นข้อปฏิบัติหรือแบบของข้าราชการพลเรือนสามัญ ในวงการข้าราชการครูก็มีวินัยข้าราชการครูเป็นข้อปฏิบัติหรือแบบของข้าราชการครู เมื่อพูดว่า “วินัยทหารต่างกับวินัยข้าราชการพลเรือน” ก็หมายความว่า ข้อปฏิบัติสำหรับทหารหรือแบบของทหารต่างกับข้อปฏิบัติสำหรับข้าราชการพลเรือนหรือแบบของข้าราชการพลเรือน

จากความหมายของวินัยในทางรูปธรรมดังกล่าว สามารถนำไปใช้เป็นหลักในทางปฏิบัติได้ว่า

(๑) วินัย สำหรับคนในวงการต่าง ๆ อาจผิดแผกแตกต่างกันได้ การกระทำอย่างเดียวกันในวงการหนึ่งอาจถือเป็นความผิด แต่ในอีกวงการหนึ่งอาจถือว่าไม่เป็นความผิด เช่น ทหารต้องทำความเคารพผู้ที่ยศสูงกว่า ทหารไม่เคารพผู้มียศสูงกว่าถือว่าผิดวินัย นี่เป็นแบบของทหาร ส่วนข้าราชการพลเรือนไม่ถือว่าการทำความเคารพเป็นวินัย คนที่ไม่ทำความเคารพผู้บังคับบัญชาจึงไม่ผิดวินัย แต่ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งในหน้าที่ราชการก็จะผิดวินัย นี่เป็นแบบของข้าราชการพลเรือน สำหรับข้าราชการครูถือกันว่าเป็นแม่พิมพ์ที่ดีของศิษย์จึงมีวินัยเคร่งครัดกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ เช่น ข้าราชการครูเล่นการพนันไม่ได้เลย แม้จะเป็นการพนันที่ได้รับอนุญาตแล้วก็เล่นไม่ได้จะผิดวินัย แต่ข้าราชการพลเรือนสามัญเล่นการพนันที่ได้รับอนุญาตแล้วได้ถ้าไม่เป็นการหมกมุ่นก็ไม่ผิดวินัย แบบของข้าราชการครูจึงแตกต่างกับแบบของข้าราชการพลเรือนสามัญ

(๒) ในการพิจารณาว่าการกระทำอย่างใดผิดวินัยหรือไม่ ก็ต้องพิจารณาว่าเป็นการกระทำที่ผิดข้อปฏิบัติ หรือผิดแบบของคนในวงกรนั้นหรือไม่ ในวงการข้าราชการนิมการกำหนดข้อปฏิบัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทนั้น ๆ ในกรณีที่กำหนดข้อปฏิบัติไว้ว่า “ต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนหรือคำสั่ง” ก็อาจมีระเบียบมติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งผู้บังคับบัญชากำหนดข้อปฏิบัติเพิ่มเติมไว้อีก ฉะนั้น

เมื่อจะพิจารณาว่าการกระทำอย่างใดผิดวินัยหรือไม่ ก็ต้องดูในเบื้องต้นก่อนว่ามีข้อปฏิบัติ กำหนดไว้ในเรื่องนั้นหรือไม่ ถ้าไม่มีข้อปฏิบัติกำหนดไว้ก็ไม่ผิด ถ้ามีข้อปฏิบัติกำหนดไว้และไม่ปฏิบัติตามนั้นก็ผิด

(๓) ในการกำหนดระดับโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดวินัย ก็จะต้องพิจารณากำหนดหนักเบาแตกต่างกันตามแบบของแต่ละวงการ เช่น ข้าราชการครูที่มีแบบกำหนดให้เป็นแม่พิมพ์ ของศิษย์ ถ้าทำผิดวินัยในกรณีคบขู้ขลุ่ยสาว หรือเล่นการพนัน จะถูกลงโทษหนักกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญที่ทำผิดอย่างเดียวกัน เป็นต้น

ข. ความหมายในทางนามธรรม หมายถึง ลักษณะเชิงพฤติกรรม (behavior) ที่แสดงออกมาเป็นการ

- ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ ตามคำสั่ง ตามระเบียบแบบแผน หรือ
- ควบคุมตนเองให้มีความเป็นระเบียบ ให้อยู่ในแบบแผน หรือให้ตั้งใจทำในสิ่งที่ดี ที่เป็นประโยชน์

จากความหมายของวินัยในทางนามธรรมดังกล่าว ทำให้เห็นได้ว่า วินัยที่ต้องการให้มีในตัวคนในวงการใดนั้น ไม่ใช่ต้องการให้มีตัว “ข้อปฏิบัติ” หรือตัว “แบบแผน” แต่ต้องการให้มี “การปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ” “การอยู่ในแบบแผน” “การปฏิบัติตามคำสั่ง” “การปฏิบัติตามผู้นำหรือผู้บังคับบัญชา” หรือ “การมีความเป็นระเบียบ” ลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดงออกเหล่านี้เป็นสิ่งที่มาจากพื้นฐานทางจิตใจ เพราะฉะนั้น การที่จะทำให้นักในวงการใดมีวินัย จึงต้องปรับพฤติกรรม ต้องพัฒนาจิตใจ ต้องนำ ต้องกำกับด้วยมิใช่มุ่งแต่จะพัฒนาหาทางเขียน ข้อปฏิบัติ หรือ “ระเบียบ” ให้รัดกุมแต่เพียงทางเดียว หรือคอยแต่จะลงโทษเมื่อมีผู้กระทำผิดเท่านั้น”

วินัยที่เป็นข้อบัญญัติในพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อนำหลักธรรมอันเป็นคุณธรรมของผู้ปกครองที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปฏิบัติไว้เป็นแบบอย่างที่เราเรียกว่า ทศพิธราชธรรม อันประกอบด้วย

๑. ทาน ให้ปันช่วยประชา คือบำเพ็ญตนเป็นผู้ให้โดยมุ่งปกครองหรือทำงานเพื่อให้เขาได้ มิใช่เพื่อจะเอาจากเขา เอาใจใส่อำนวยความสะดวกจัดสรรความสงเคราะห์ อนุเคราะห์ ให้ประชากรราษฎรได้รับประโยชน์สุข ความสะดวกปลอดภัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้เดือดร้อน ประสพทุกข์และให้ความ สนับสนุนแก่คนทำความดี

๒. ศีล รักษาความสุจริต คือ ประพฤติ ดั่งงาม สำรวมกายและวจีทวาร ประกอบ

แต่การสุจริต รักษาภักดีคุณ ประพฤติให้ควรเป็นตัวอย่าง และเป็นทีเฝ้าระวังของประชาชน ราษฎรมีให้มีข้อที่ผู้ใดจะดูแคลน

๓. **บริจาค** บำเพ็ญกิจด้วยเสียสละ คือ สามารถเสียสละความสุขสำราญ เป็นต้น ตลอดจนชีวิตของตนได้ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

๔. **อาชชวะ** ปฏิบัติการโดยซื่อตรง คือ ซื่อตรงทรงสัตย์ไว้มารยา ปฏิบัติภารกิจโดยสุจริต มีความจริงใจ ไม่หลอกลวงประชาชน

๕. **มัทวะ** ทรงความอ่อนโยนเข้าถึงคน คือ มีอัธยาศัยไมเยอหยิ่ง หนายกาย กระด้าง ถือองศ์ มีความงามสง่าเกิดแต่ท่วงทีภริยาสุภาพนุ่มนวลละมุนละไม ควรได้รับความรักภักดี แต่มีชาติยำเกรง

๖. **ตปะ** พ้นมัวเมาด้วยเผากิเลส คือ แผลเผากิเลส ตัณหา มิให้เข้ามาครอบงำจิต ระวังยับยั้งข่มใจได้ ไม่หลงใหลหมกมุ่นในความสุขสำราญ และการปรนเปรอ มีความเป็นอยู่ สม่่าเสมอหรืออยู่อย่างง่าย ๆ สามัญ มุ่งมั่น แต่จะบำเพ็ญเพียรทำกิจในหน้าที่ให้บริบูรณ์

๗. **อักโธระ** ถือเหตุผลไม่โกรธา คือ ไม่เกรี้ยวกราด ไม่วินิจฉัยความ และกระทำการด้วยอำนาจความโกรธ มีเมตตาประจําใจไว้ ระวังความเคืองชุ่น วินิจฉัยความและกระทำการด้วยจิตอันสุขุมราบเรียบตามธรรม

๘. **อวิหิงสา** มือหิงสานำร่มเย็น คือ ไม่หลงระเริงอำนาจ ไม่บีบบังคับกดขี่ที่มีความกรุณา ไม่หาเหตุเบียดเบียนลงโทษอาชญาแก่ประชาชนราษฎรผู้ใด ด้วยอาศัยความอาฆาตเกลียดชัง

๙. **ขันติ** ชำนะเข็ญด้วยขันติ คือ อดทนต่องานที่ตรากตรำ อดทนต่อความเหนื่อยยาก ถึงจะลำบากกายนำเหนื่อยหน่ายเพียงไร ก็ไม่ทอดยอ ถึงจะถูกยั่วถูกหยัด้วยถ้อยคำเสียดสี ถากถางอย่างใด ก็ไม่หมดกำลังใจ ไม่ยอมละทิ้งกิจกรณีย์ที่บำเพ็ญโดย ชอบธรรม

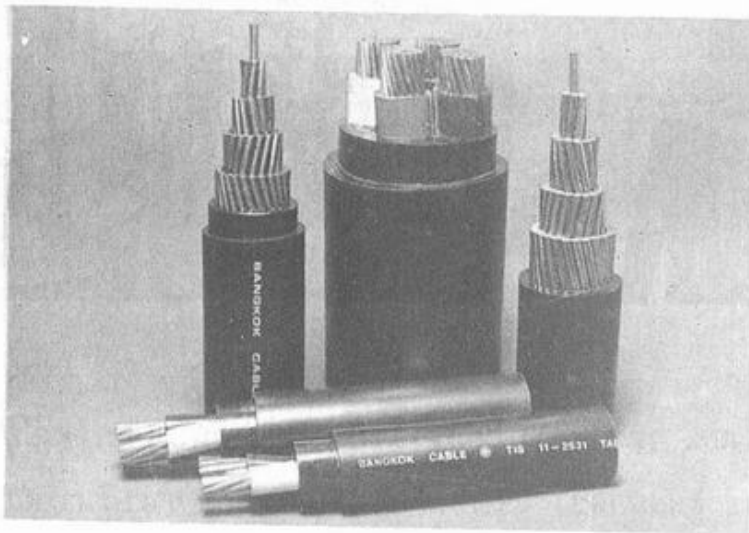
๑๐. **อวิโรธนะ** มิปฏิบัติคลาดจากธรรม คือ ประพฤติมิให้ผิดจากประศาสนธรรม อันถือประโยชน์สุขความดีงามของรัฐและราษฎรเป็นที่ตั้ง อันใดประชาชนราษฎรปรารถนาโดยชอบธรรมก็ไม่ขัดขืน การใดจะเป็นไปโดยชอบธรรม เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ก็ไม่ขัดขวาง วางองค์เป็นหลัก หนักแน่นในธรรม คงที่ไม่มีความเอนเอียงหวั่นไหว เพราะถ้อยคำดีร้ายลาก ลักการหรืออิฏฐารมณานิฏฐารมณิดๆ สถิตมั่นในธรรม ทั้งส่วนยุติธรรม คือ ความเที่ยงธรรม กิติ นิติธรรม คือ ระเบียบแบบแผนหลักการปกครอง ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม กิติ ไม่ประพฤติให้เคลื่อนคลาดวิบัติไป

ข้าราชการผู้ใด ผู้ปกครองหรือผู้นำใด ได้ยึดถือทศพิธราชธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อถวายเป็นพระราชสักการะแก่พระองค์ท่าน ก็จะมีผลให้ผู้นั้นแคล้วคลาดจากการกระทำผิดวินัย เพราะธรรมะบทนี้จะเป็นเครื่องปกป้องได้ ดังจะเห็นได้ดังนี้

ทศพิธราชธรรม	วินัยข้าราชการพลเรือน
๑ ทาน หรือ การให้	การให้สงเคราะห์แก่ประชาชนผู้มาติดต่อราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตน
๒ ศีล หรือ ความประพฤติดี	ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงธรรม ไม่รายงานเท็จ ไม่กระทำการอันได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติชั่ว
๓ บริจาคะ หรือ การเสียสละ	อุทิศเวลาให้แก่ราชการไม่หาประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมในหน้าที่ราชการ
๔ อาชวะ หรือ ความเป็นผู้ซื่อตรง	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รักษาความลับของทางราชการ
๕ มัททวะ หรือ ความสุภาพอ่อนโยน	สุภาพเรียบร้อยต่อข้าราชการด้วยกัน และต่อประชาชน
๖ ตบะ หรือ ความเพียร	ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอุตสาหะ
๗ อักโกธะ หรือ ความถือเหตุผลไม่โกรธ	รักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการ และไม่ประพฤติชั่ว
๘ อวิหิงสา หรือ ความไม่หลงระเห็จอำนาจ	ไม่อาศัยหน้าที่ราชการหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง หรือผู้อื่น ห้ามผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม ไม่กดขี่ข่มเหงราษฎร
๙ ขันติ หรือ ความอดทนต่อความตรากตรำ	ปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีความก้าวหน้าแก่ราชการ ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ
10 อวิโรธนะ หรือ ประพฤติไม่ให้เกิดกรรม	บทวินัยทุกข้อ ทุกมาตรา

กล่าวโดยสรุป ข้าราชการผู้ใดได้ถึงซึ่งคุณธรรมดังได้กล่าวแล้วตั้งแต่ต้นจนจบตอนนี้ และ
ยังได้มีหิริ ความละอายต่อบาป ละอายต่อการทำชั่ว โอดตปปะ ความกลัว เกรงกลัวต่อความชั่ว
ประกอบด้วยการมีสติ คือระลึกอยู่เสมอว่าขณะนี้เราทำอะไร สัมปชัญญะ คือ ขณะทำอะไร
อยู่นั้นต้องรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา หรือเรียกว่ามีสติสัมปชัญญะ คือความรู้สึกตัวทั่วพร้อมอยู่ตลอด
เวลา ผู้นั้นก็จะเป็นผู้ที่กระทำถูกธรรม ประพฤติถูกธรรม ไม่ตกเป็นผู้กระทำผิดธรรมหรือผิดวินัย

ISO 9002

บริษัท สายไฟฟ้าบางกอกเคเบิล จำกัด

187/1 ถนนราชดำริ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร. 2544550-9, 6519221-30, 6519252-6 โทรสาร. 2535973, 2536028
เทเล็กซ์ 84440 BKCABLE TH

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศญี่ปุ่น (LOCAL SELF-GOVERNMENT IN JAPAN)

สมาน รังสิโยกฤษฎ์*

ก่อนปี ค.ศ. 1947 การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศญี่ปุ่น มีลักษณะเป็นการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง ซึ่งก็คล้าย ๆ กับลักษณะการบริหารส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นอย่างมาก กล่าวคือ อำนาจของรัฐบาลกลางจะแพร่กระจายไปยังจังหวัด (PREFECTURES) นคร (CITIES) เมือง (TOWNS) และตำบล (VILLAGES) แม้ว่าแต่ละหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น (LOCAL PUBLIC ENTITIES) จะมีสภา แต่ไม่ค่อยจะมีอำนาจมากนัก นโยบายต่าง ๆ จะกำหนดมาจากรัฐบาลกลางทั้งสิ้น

* ที่ปรึกษา และกรรมการปฏิรูประบบราชการ

การปฏิรูปการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

การปฏิรูปการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศญี่ปุ่นครั้งสำคัญได้เริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1947 โดย

๑. รัฐธรรมนูญของญี่ปุ่น (THE JAPANESE CONSTITUTION)

ตามรัฐธรรมนูญของญี่ปุ่น ซึ่งประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1947 ได้ให้หลักประกันเกี่ยวกับการปกครองตนเอง (GUARANTEE OF SELF-GOVERNMENT) ไว้ดังนี้

มาตรา ๙๒ “กฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการดำเนินงานของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นจะต้องกำหนดไว้ในกฎหมาย โดยให้สอดคล้องกับหลักการความเป็นอิสระของท้องถิ่น (PRINCIPLE OF LOCAL AUTONOMY)”

มาตรา ๙๓

๑) “หน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะต้องมีการจัดตั้งสภา (ASSEMBLIES) เพื่อเป็นองค์การพิจารณากลั่นกรองตามที่กฎหมายกำหนด”

๒) “หัวหน้าฝ่ายบริหารของทุกหน่วยงาน บริหารส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภา และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นบางตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนด จะต้องได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในแต่ละเขตพื้นที่”

มาตรา ๙๔ “หน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการทรัพย์สิน กิจกรรมต่าง ๆ และบริหารงาน ตลอดจนมีสิทธิออกกฎข้อบังคับของตนเองตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้”

๒. กฎหมายว่าด้วยความเป็นอิสระของท้องถิ่น (THE LOCAL AUTONOMY LAW)

ตามกฎหมายว่าด้วยความเป็นอิสระของท้องถิ่น ซึ่งได้ประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1947 ได้กำหนดโครงสร้างและระบบการบริหารงาน สำหรับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นใหม่ ซึ่งจะได้มีการบังคับใช้กับหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นทุกระดับทั้งในระดับจังหวัด (PREFECTURES) นคร (CITIES) เมือง (TOWNS) และตำบล (VILLAGES) โดยอาจสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑) หัวหน้าฝ่ายบริหาร (CHIEF EXECUTIVE OFFICER) หัวหน้าฝ่ายบริหาร ซึ่งได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด (GOVERNORS) นายกเทศมนตรี (MAYORS) ของเทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล จะต้องได้รับ

เลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในเขตพื้นที่นั้น ๆ ทุก ๆ ๔ ปี กล่าวโดยสรุป ทั้งหัวหน้าฝ่ายบริหารทุกระดับ และเจ้าหน้าที่ทุกคนของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น จะเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น (LOCAL PUBLIC SERVICE PERSONNEL) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการส่วนท้องถิ่น (THE LOCAL PUBLIC SERVICE LAW)

หัวหน้าแผนกการต่าง ๆ ทั้งในระดับจังหวัด นครเมือง และตำบล จะได้แต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด และนายกเทศมนตรีของแต่ละหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นโดยไม่ต้องขออนุมัติ หรือขอความเห็นชอบจากรัฐบาลกลางแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม ในการบริหารงานในบางกิจการ เช่น กิจการตำรวจ การจัดการศึกษา จะอยู่ภายใต้การบริหารของคณะกรรมการบริหาร (EXECUTIVE COMMISSIONS) คือ คณะกรรมการรักษาความปลอดภัยสาธารณะ (PUBLIC SAFETY COMMISSION) และคณะกรรมการการศึกษา (BOARD OF EDUCATION) ตามลำดับ ซึ่งกรรมการบางคนจะได้รับเลือกตั้งจากประชาชน บางคนได้รับเลือกตั้งจากหัวหน้าฝ่ายบริหาร โดยความเห็นชอบของสภาของแต่ละหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น

หัวหน้าฝ่ายบริหารของแต่ละหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น จะมีบทบาทและหน้าที่อยู่ ๒ ประการ คือ จะต้องรับผิดชอบในการ

บริหารงานตามที่กฎหมายระดับชาติ กำหนดให้เป็นกิจการของท้องถิ่นนั้น ๆ และในขณะเดียวกัน ก็จะต้องรับผิดชอบในการบริหารงานที่เป็นกิจการของท้องถิ่นตามนโยบาย แผนงาน และกฎข้อบังคับของท้องถิ่นเองด้วย ดังนั้น หัวหน้าฝ่ายบริหาร จึงเป็นเสมือนตัวแทนของรัฐบาลกลาง และเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย

ผู้ว่าราชการจังหวัด จะต้องรับผิดชอบในการบริหารงานโดยตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ ของรัฐบาลกลางที่เกี่ยวข้อง ส่วนนายกเทศมนตรีของเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล จะรับผิดชอบในการบริหารงานโดยตรงต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และโดยอ้อมต่อรัฐบาลกลาง

๒) ฝ่ายนิติบัญญัติ (LEGISLATION)

ฝ่ายนิติบัญญัติ ก็คือ สภาจังหวัดและสภาเทศบาลระดับต่าง ๆ (นคร เมือง และตำบล) จะได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในทุก ๆ ๔ ปี และสภาดังกล่าวจะต้องประชุมกันอย่างน้อยปีละ ๔ ครั้ง ทั้งสภาและหัวหน้าฝ่ายบริหาร มีอำนาจในการริเริ่มเสนอกฎข้อบังคับของท้องถิ่นได้ และสภามีอำนาจในการกำหนด เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกกฎข้อบังคับต่าง ๆ ได้ด้วย สภาจะเป็นผู้ควบคุมงบประมาณรายจ่ายซึ่งเสนอโดยฝ่ายบริหาร และสภาอาจเปลี่ยนแปลงหรือลดรายจ่ายบางรายการได้ก่อนที่จะมีการอนุมัติงบประมาณ

รายจ่ายนั้น ๆ ตลอดจนมีอำนาจในการตรวจสอบและสอบสวนการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารที่ถูกต้องหรือไม่ไว้วางใจโดยเสียงข้างมากของสภา ซึ่งฝ่ายบริหารจะต้องลาออก หรือยุบสภาเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งกันใหม่

๓) ประชาชน (PEOPLE) กฎหมายว่าด้วยความเป็นอิสระของท้องถิ่น ได้ให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งตามกฎหมายดังกล่าวสภาได้มอบอำนาจให้แก่ประชาชนในการควบคุมฝ่ายบริหารทางอ้อมโดยวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นกระบวนการที่ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอาจแสดงความคิดเห็นต่อต้านกฎข้อบังคับในบางเรื่อง หรือขอให้มีการลงความเห็นโดยประชาชนโดยทั่วไปได้

(๒) สิทธิของประชาชนในการแสดงประชามติ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่จะพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในร่างกฎข้อบังคับที่สภาได้พิจารณากำหนดขึ้น เพื่อใช้บังคับในเขตพื้นที่นั้น ๆ และ

(๓) สิทธิของประชาชนในการถอดถอนทั้งหัวหน้าฝ่ายบริหารและสมาชิกสภาของแต่ละหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอาจลงมติที่ถอดถอน หัวหน้าฝ่ายบริหารและ

สมาชิกสภาคนใดคนหนึ่งที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนออกจากตำแหน่งได้

ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อาจควบคุมการบริหารงานของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นของตนโดยการริเริ่มให้มีการสืบสวนและสอบสวนการบริหารงานใด ๆ ก็ได้ นอกจากนั้น ประชาชนทั่วไปก็สามารถนำเรื่องการทุจริต และประพฤตินิชอบของข้าราชการคนใดคนหนึ่งขึ้นฟ้องร้องต่อศาลได้ด้วย

๔) บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๙๔ แห่งรัฐธรรมนูญของประเทศญี่ปุ่น ค.ศ. 1947 ได้กำหนดไว้ว่า “หน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการทรัพย์สินกิจการต่าง ๆ และบริหารงาน ตลอดจนมีสิทธิออกข้อบังคับของตนเองตามกฎหมายให้อำนาจไว้” และในขณะเดียวกันก็ต้องรับผิดชอบในการบริหารงานของรัฐบาลกลางตามที่กฎหมายระดับชาติกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งด้วย ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยความเป็นอิสระของท้องถิ่น กำหนดให้มีการจัดสรรหน้าที่ของรัฐบาลกลาง และหน้าที่ของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นว่าควรจะมีอะไรบ้าง

เรื่องทีกฎหมายว่าด้วยความเป็นอิสระของท้องถิ่นได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลกลาง ได้แก่ กิจการของศาลและตุลาการ การลงโทษทางอาญา กิจการคมนาคมและ

การขนส่งของชาติ กิจการไปรษณีย์ โรงพยาบาลและสถาบันสุขภาพอนามัยของชาติ กิจการเรือเดินสมุทร สถาบันอุดมศึกษา และกิจการเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานและหอสมุดของชาติ

สำหรับเรื่องที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องถิ่นนั้น ๆ การบริหารและการจัดการส่วนสาธารณะ ถนน สะพาน แหล่งน้ำ สาธารณูปการและบริการขนส่งภายในท้องถิ่น การจัดตั้งห้องสมุด โรงเรียน พิพิธภัณฑสถาน โรงพยาบาล และสถานพยาบาลของท้องถิ่น สวัสดิการของท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาพื้นที่เพื่อการเกษตร การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น ค่าเช่าและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ในท้องถิ่นนั้น ๆ

อย่างไรก็ตาม กฎหมายว่าด้วยความ เป็นอิสระของท้องถิ่นได้มีการจำกัดอำนาจของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นไว้ในหลายเรื่อง โดยกำหนดให้รัฐบาลกลางมีสิทธิที่จะออกกฎหมายเกี่ยวกับกิจการใด ๆ ขึ้นใช้บังคับในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งก็ได้ และท้องถิ่นเองก็ไม่สามารถจะออกกฎข้อบังคับของท้องถิ่น หรือบริหารกิจการใด ๆ ไปในทางที่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายระดับชาติ หรือคำสั่งของคณะรัฐมนตรีหรือกฎข้อบังคับของรัฐมนตรีตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบัน อาจแยกออกเป็น ๒ ระดับ (TWO-TIER) คือ (๑) ระดับตำบล เมืองและนคร และ (๒) ระดับจังหวัด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นระดับตำบล เมืองและนคร (VILLAGES, TOWNS AND CITIES)

๑) ตำบล หรือมูระในภาษาญี่ปุ่น ส่วนใหญ่จะเป็นชนบทและเป็นสังคมการเกษตร ตำบลจะมีพื้นที่กว้างขวาง แต่ละตำบลจะประกอบด้วยหมู่บ้าน หรือมูรากุ จำนวนหนึ่ง และแต่ละหมู่บ้านจะประกอบด้วย ๒๐-๔๐ หลังคาเรือน หรือประมาณ ๖-๘ หมู่บ้าน ซึ่งตามกฎหมายแล้ว หมู่บ้านมิได้รับการยอมรับให้มีฐานะตามกฎหมายแต่อย่างใด ดังนั้น ตำบลจึงเป็นหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นที่เล็กที่สุดที่ได้รับการรับ

รองฐานะตามกฎหมาย ตำบลหนึ่ง ๆ จะมีประชากรตั้งแต่ ๑,๐๐๐-๕,๐๐๐ คน

การบริหารของหน่วยงานบริหารระดับตำบล จะประกอบด้วยนายกเทศมนตรีและเจ้าหน้าที่ประจำ และสภาตำบล นายกเทศมนตรีจะเป็นตัวแทนและประธานการบริหารงานของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับตำบล นายกเทศมนตรีอาจมีรองนายกรัฐมนตรี ๑-๒ คน เพื่อช่วยในการบริหารงาน

สภาตำบล จะมีสมาชิกตั้งแต่ ๒๐-๓๐ คน ซึ่งจะได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนทุก ๆ ๔ ปี จะมีการประชุมอย่างน้อยปีละ ๔ ครั้ง โดยที่ประชุมจะเป็นผู้เลือกประธานสภาตำบลให้ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

๒) เมือง หรือมาซี ในภาษาญี่ปุ่น จะประกอบด้วยหมู่บ้านหลาย ๆ หมู่บ้าน เช่นเดียวกับตำบล ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว เมืองจะตั้งอยู่บนแนวรางรถไฟหรือทางหลวงที่มีชุมชนหนาแน่น รวมทั้งชุมชนที่มีกิจการอุตสาหกรรมและธุรกิจการค้าหนาแน่นที่สามารถให้บริการแก่ตำบลที่แวดล้อมเมืองได้เป็นอย่างดี

สำหรับการบริหารของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับเมืองนั้นจะมีโครงสร้างเหมือน ๆ กับการบริหารของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับตำบล กล่าวคือ จะ

ประกอบด้วยนายกเทศมนตรีและเจ้าหน้าที่ประจำ และสภาเมือง ซึ่งจะได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนทุก ๆ ๔ ปี

๓) นคร แม้ว่านครจะมีขอบเขตความรับผิดชอบกว้างขวางกว่าเมือง และตำบลก็ตาม แต่นครจำนวนไม่น้อยที่ครอบคลุมพื้นที่ที่เป็นชนบทจำนวนมาก ดังนั้น หน้าที่ของนครจึงรวมถึงการบำรุงรักษาถนน การจัดการเกี่ยวกับสุขลักษณะหรือสุขาภิบาล การดำเนินการเกี่ยวกับการสาธารณสุข และการบำรุงรักษาระบบชลประทานเพื่อการเกษตรอีกด้วย

สำหรับหลักเกณฑ์ที่จะกำหนดเขตพื้นที่ให้เป็นนครนั้นจะมีประชากรถึง ๓๐,๐๐๐ คน และร้อยละ ๖๐ ของประชากร จะต้องทำงานอยู่ในเขตเมือง หรือชุมชน และร้อยละ ๖๐ ของอาคารสถานที่ก็จะต้องตั้งอยู่ในศูนย์กลางของเมืองหรือชุมชนนั้น ๆ

นอกจากนี้ จะปรากฏว่า ในแต่ละปีจะมีการรวมเขตพื้นที่ของตำบลต่าง ๆ เข้าเป็นเมือง และรวมเมืองต่าง ๆ เข้าเป็นนครตลอดจนรวมนครเข้าด้วย จึงทำให้จำนวนตำบล เมือง และนครลดลงเรื่อย ๆ

ส่วนการบริหารของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับนคร ก็มีโครงสร้างเหมือน ๆ กับการบริหารของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับตำบลและเมือง

๒. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด (PREFECTURE)

การบริหารของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด จะมีโครงสร้างและฐานะตามกฎหมายคล้าย ๆ กับโครงสร้างและฐานะตามกฎหมายของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับตำบลเมือง และนคร อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้ว ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างรัฐบาลกลางกับหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับต่าง ๆ ด้วย

ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมีบทบาททั้งการเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางและทำหน้าที่บริหารงานของจังหวัดด้วย

ในฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องปฏิบัติงานและบริหารจัดการกิจการใด ๆ ให้เป็นไปตามความประสงค์ของรัฐบาลกลาง และตามที่กฎหมายระดับชาติกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตพื้นที่ของตน

ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ ของรัฐบาลกลางที่เกี่ยวข้อง และรัฐบาลกลางก็มีหน้าที่กำกับดูแลผู้ว่าราชการจังหวัดด้วยการตรวจสอบ และการตรวจราชการในจังหวัดนั้น ๆ

ในขณะที่เดียวกัน ผู้ว่าราชการจังหวัดก็จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับนครเมือง

และตำบลในทำนองเดียวกันกับที่รัฐบาลกลางมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับจังหวัดนั่นเอง

ภายใต้กฎหมายดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่จะชี้แนะและกำกับดูแลการบริหารของนคร เมือง และตำบลให้เป็นไปตามต้วบทกฎหมายระดับชาติ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจบางอย่างที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวให้แก่นายกเทศมนตรีระดับต่าง ๆ หรือคนใดคนหนึ่งได้ ซึ่งโดยปกติแล้วผู้ว่าราชการจังหวัดจะกำกับดูแลหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับเมืองและนครให้ได้ผลดี โดยจะจัดตั้งสำนักงานสาขาของจังหวัดในเขตพื้นที่นั้น ๆ ด้วยก็ได้

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การบริหารงานหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด จะมีโครงสร้างและฐานะตามกฎหมายคล้าย ๆ กับโครงสร้างและฐานะตามกฎหมายของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับ ตำบลเมือง และนคร โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติมดังนี้

๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด (GOVERNORS) ผู้ว่าราชการจังหวัด จะได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนทุก ๆ ๔ ปี โดยปกติผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นคนในพื้นที่นั้น ๆ จึงมีความรู้สึกภักดีและผูกพันต่อเขตพื้นที่ของตน ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้ จะเป็นไปได้เลยในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมา

จากระบบการแต่งตั้ง (This was impossible under the System of appointed governors) ทั้งนี้ เพราะผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจาก การเลือกตั้งจะทุ่มเทพลังกำลังทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดครั้งต่อไป ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับความนิยมสำเร็จจะต้องออกไปปรากฏตัวต่อชุมชน และองค์กรต่าง ๆ หรือแม้แต่การออกรายการวิทยุและโทรทัศน์ และต้องเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับผู้คน และกิจกรรมของมวลชนตลอดเวลา ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่นั้นเอง

หัวหน้าหน่วยงานสำคัญ ๆ และเจ้าหน้าที่ทุกคนของจังหวัดจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรัฐบาลกลางเลย โดยเจ้าหน้าที่เหล่านี้ จะได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการส่วนท้องถิ่น (THE LOCAL PUBLIC SERVICE LAW) แม้จะมีการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางบ้าง แต่ก็เป็นไปแบบไม่เป็นทางการ

๒) ฝ่ายนิติบัญญัติ (LEGISLATION) ซึ่งได้แก่สภาจังหวัด จะประกอบด้วยจำนวนสมาชิก ตั้งแต่ ๕๐-๑๐๐ คน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรในเขตพื้นที่นั้น ๆ ตามกฎหมายสภาจังหวัดจะมีอำนาจมากเท่า ๆ กับฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศประชาธิปไตย

ตะวันตกทั้งหลาย และเป็นผู้ควบคุมงบประมาณของจังหวัด นอกจากนี้ ยังมีอำนาจเสนอร่างกฎข้อบังคับของจังหวัด และสามารถยับยั้งฝ่ายบริหารได้ด้วย

แต่ในทางปฏิบัติแล้ว สภาจังหวัดมีอำนาจไม่มากนัก และดูเหมือนจะน้อยกว่าฝ่ายบริหารเสียอีก อันเนื่องมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น ในอดีตที่ผ่านมา สภาจังหวัดเคยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษามาก่อน การที่ตัวบทกฎหมายระดับชาติกำหนดให้จังหวัดต้องปฏิบัติงานที่เป็นของรัฐบาลกลางมากมาย จึงไม่เปิดโอกาสให้สภาจังหวัดได้ใช้ดุลยพินิจในการเสนอร่างกฎข้อบังคับใหม่ ๆ ขึ้นมาได้บ่อยครั้งนัก

๓) การเงินและการคลังของจังหวัด รายได้จากการเก็บภาษีอากรของจังหวัดนั้น มักจะไม่ใช่การเพียงพอต่อการบริหารของจังหวัดแต่อย่างใด จังหวัดส่วนใหญ่จึงต้องพึ่งพารายได้จากรัฐบาลกลาง รายได้จากภาษีอากรของจังหวัดมักจะได้มาจากภาษีธุรกิจและบริษัท ภาษีการอนุญาตและล้อเลื่อนหรือรถยนต์ ดังนั้น รายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัด จึงเป็นรายได้จากการสนับสนุนของรัฐบาลกลางในรูปของเงินให้เปล่าเพื่อสร้างความเท่าเทียมของรายได้ของแต่ละจังหวัด (EQUALIZATION GRANT) เป็นเงินช่วยเหลือเพื่อชดเชยรายได้ของจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดที่มีพื้นที่เป็นชนบทมาก

และเก็บภาษีไม่ค่อยได้

เงินช่วยเหลือในรูปของเงินให้เปล่า (GRANT) จากรัฐบาลกลางนี้ จะมีจำนวน ตั้งแต่ร้อยละ ๑๕-๒๐ ของรายได้ของจังหวัด และเป็นเงินช่วยเหลือที่ให้โดยปราศจากเงื่อนไขใด ๆ ส่วนเงินช่วยเหลือในรูปของเงินอุดหนุน (SUBSIDIES) เป็นเงินช่วยเหลือจากกระทรวงต่าง ๆ ของรัฐบาลกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

(๑) เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับงานที่รัฐบาลกลางมอบหมายให้จังหวัดเป็นผู้ดำเนินการแทน

(๒) ช่วยสนับสนุนจังหวัดให้สามารถรักษาระดับของการให้บริการที่สมบูรณ์และพอเพียงให้ได้

(๓) ช่วยจังหวัดในกรณีที่เกิดภัยธรรมชาติหรือเหตุฉุกเฉินหรือเหตุปัจจุบันทันด่วน และ

(๔) ช่วยจังหวัดในการดำเนินโครงการใดโครงการหนึ่งโดยเฉพาะ

เงินช่วยเหลือในรูปของเงินอุดหนุนนี้ จะมีตั้งแต่ร้อยละ ๓๐-๕๐ ของรายได้ของจังหวัดและเป็นเงินช่วยเหลือที่ให้ โดยมีเงื่อนไข นั่นคือ รัฐบาลกลางจะจ่ายให้เฉพาะจังหวัดที่ปฏิบัติงานบางอย่างให้รัฐบาลกลางเท่านั้น กิจกรรมใด ๆ ที่จังหวัดจะได้รับเงินอุดหนุนจะต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลกลางก่อน และรัฐบาลกลางก็มีอำนาจที่จะ

ควบคุมและกำกับดูแลการบริหารงานนั้น ๆ ด้วย จังหวัดต่าง ๆ มักจะได้รับเงินอุดหนุนในเรื่องของการจัดการศึกษา การเกษตร และสวัสดิการสังคม

๔) การประสานงานระหว่างจังหวัดกับรัฐบาลกลาง เนื่องจากจังหวัดได้รับเงินช่วยเหลือในรูปของเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางทางจังหวัดจึงได้จัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ประสานความร่วมมือกับรัฐบาลกลาง โดยข้าราชการของกระทรวงต่าง ๆ จะติดต่อประสานงานกับทางจังหวัด โดยการเยี่ยมเยียนจังหวัดต่าง ๆ และรัฐบาลกลางก็จะมีหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบอยู่ในแต่ละจังหวัด ในทำนองเดียวกันทางจังหวัดแต่ละแห่งก็จะมีเจ้าหน้าที่ของตนไปเยี่ยมเยียนรัฐบาลกลางบ่อย ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับเงินอุดหนุนเป็นจำนวนมากและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ข้าราชการของแต่ละจังหวัดจะต้องมีคำขอไปยังรัฐบาลกลางเพื่อให้ได้รับอนุมัติโครงการต่าง ๆ ให้แก่จังหวัดของตน และเป็นการตอรองเพื่อให้ได้รับเงินอุดหนุนมากยิ่งขึ้นด้วย ดังนั้น แต่ละจังหวัดจึงต้องมีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของตนในเมืองหลวง (กรุงโตเกียว) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการติดต่อประสานงานกับกระทรวงต่าง ๆ ในเมืองหลวง

การบริหารของมหานครโตเกียว

(TOKYO METROPOLITAN GOVERNMENT-TMG)

การบริหารของมหานครโตเกียว ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศและเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ มีประชากร ๑๑.๘ ล้านคน (ปี ค.ศ. 1996) หรือประมาณร้อยละ ๑๐ ของประชากรทั้งประเทศ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศ จึงมีความแตกต่างไปจากการบริหารของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้วทั้งในด้านบทบาทและหน้าที่ โครงสร้าง องค์การและการบริหารงาน การเงินและการคลัง และอื่น ๆ ดังจะเสนอในลำดับต่อไป

๑. บทบาทและหน้าที่

มหานครโตเกียวมีหลายบทบาท และในแต่ละบทบาทก็มีหน้าที่แตกต่างกันไป ดังนี้

๑) ในฐานะที่เป็นจังหวัด (AS A PREFECTURE) การดำเนินงานในฐานะที่เป็นจังหวัด ๆ หนึ่ง จะมีหน้าที่ในการให้บริการดังต่อไปนี้

(๑) การให้บริการที่ครอบคลุมในเขตพื้นที่ของจังหวัด เช่น การวางแผนพัฒนาจังหวัดในภาพรวม การซ่อมแซมและบำรุงรักษาถนน การซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างสาธารณะต่าง ๆ และการควบคุมน้ำท่วม เป็นต้น

(๒) การให้บริการที่เป็นบริการรวม

ของจังหวัด เช่น การศึกษาภาคบังคับ การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม กิจการตำรวจ การป้องกันโรคระบาด เป็นต้น

(๓) การประสานงานต่าง ๆ เช่น การประสานงานกับนคร เมือง และตำบล ตลอดจนการประสานงานระหว่างรัฐบาลกลางกับหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับต่าง ๆ

(๔) การสนับสนุนการให้บริการที่เกินความสามารถของนคร เมือง และตำบล เช่น การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย อุปกรณ์ในการทดสอบและวิจัย การส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นต้น

๒) ในฐานะที่เป็นนคร (AS A CITY) การดำเนินงานในฐานะที่เป็นนครใหญ่นครหนึ่ง ก็มีหน้าที่ที่จะต้องให้บริการเฉพาะด้านให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และการให้บริการที่เป็นหน้าที่หลักแทนหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับนคร เมือง และตำบล ด้วยบริการต่าง ๆ ดังกล่าวจะรวมถึง

(๑) การป้องกันอัคคีภัย (FIRE-FIGHTING)

(๒) การจัดการกำจัดขยะ (WASTE MANAGEMENT)

(๓) การจัดให้มีน้ำประปาและกำจัดน้ำเสีย (WATER SUPPLY AND SEWERAGE)

๓) ในฐานะที่เป็นเมืองหลวง (AS A CAPITAL) ในฐานะที่เป็นเมืองหลวง ซึ่งเป็น

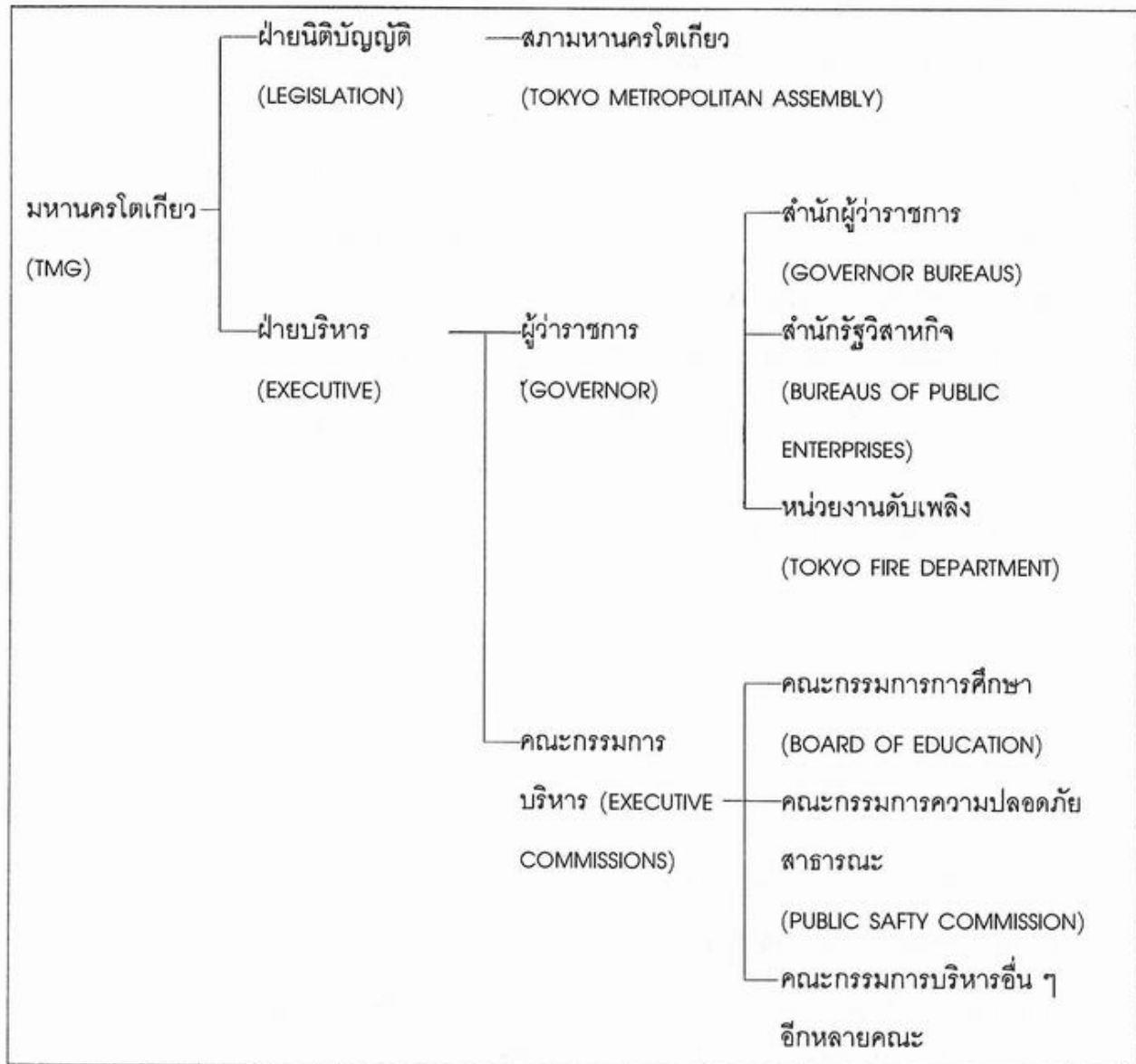
ที่ตั้งของรัฐสภา (DIET) ศาลสูง (SUPREME COURT) กระทรวงและทบวงต่าง ๆ (MINISTRIES AND AGENCIES) จึงต้องจัดให้มีบริการตำรวจเพื่อรักษาความปลอดภัย สำหรับข้าราชการระดับสูงเป็นกรณีพิเศษการให้ความช่วยเหลือในการต้อนรับแขกผู้มีเกียรติจากต่างประเทศ และการดูแลบำรุงรักษาบรรยากาศของการเป็นเมืองหลวงของประเทศ

๔) ในฐานะที่เป็นเทศบาล (AS A SET OF MUNICIPALITIES) มหานครโตเกียว

ได้ดำเนินการในการให้บริการในฐานะที่เป็นเทศกालนั้น ได้แบ่งออกเป็นหน่วยงานบริหารย่อยออกเป็น ๒๓ เขตพิเศษ (SPECIAL WARDS) ๒๗ นคร (CITIES) ๖ เมือง (TOWNS) และ ๘ ตำบล (VILLAGES)

๒. โครงสร้างองค์การและการบริหารงาน

มหานครโตเกียวได้จัดโครงสร้างและการบริหารงานออกเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ดังนี้

๑) สภามหานครโตเกียว (TOKYO METROPOLITAN ASSEMBLY) สภามหานครโตเกียว จะได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ ๔ ปี มีเจ้าหน้าที่ทั้งสิ้น ๑๒๘ คน (ธันวาคม 1994) มีอำนาจหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ (เสนอร่าง แก้ไข และเปลี่ยนแปลงกฎข้อบังคับของมหานครโตเกียว) ควบคุมด้านการเงิน (การจัดทำงบประมาณ การอนุมัติค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ฯลฯ) และอื่น ๆ (เช่น การตรวจสอบและการลงมติไม่ไว้วางใจผู้ว่าราชการ)

๒) ผู้ว่าราชการ (GOVERNOR) ผู้ว่าราชการมหานครโตเกียว จะได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี ผู้ว่าราชการเป็นตัวแทนของมหานครโตเกียว และควบคุมกิจการของมหานครโตเกียวทั้งหมด โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) จัดทำ เสนอ และบริหารงบประมาณ

(๒) กำหนดและจัดเก็บภาษีท้องถิ่น

(๓) ยุบสภาอันเนื่องมาจากสภาลงมติไม่ไว้วางใจ

๓) สำนักธุรกิจ (BUREAUS OF PUBLIC ENTERPRISES) ธุรกิจของมหานครโตเกียวจะดำเนินการขององค์กรอิสระของท้องถิ่น (LOCAL AUTONOMOUS BODIES) โดยมหานครโตเกียวจะจัดตั้ง

หน่วยงานบัญชีสำหรับธุรกิจ จำนวน ๑๒ บัญชี ดังนี้

(๑) โรงพยาบาล (HOSPITALS)

(๒) ตลาดขายส่งกลาง (CENTRAL WHOLESALE MARKET)

(๓) โครงการกำจัดขยะโดยการฝังดิน (LANDFILL PROJECTS)

(๔) โครงการพัฒนาศูนย์กลางย่อยชายฝั่ง (WATERFRONT SUBCENTER DEVELOPMENT PROJECTS)

(๕) โครงการกำจัดขยะโดยการฝังดินที่ฮานะดา-โอกิ (HANEDA-OKI LANDFILL PROJECT)

(๖) โครงการโรงผลิตน้ำประปาที่ตามาเมืองใหม่ (TAMA NEW TOWN WATERWORKS PROJECT)

(๗) การขนส่ง (TRANSPORTATION)

(๘) การขนส่งสายด่วน (RAPID TRANSIT)

(๙) การไฟฟ้า (ELECTRICITY)

(๑๐) โรงผลิตน้ำประปา (WATER WORKS)

(๑๑) โรงผลิตน้ำประปาเพื่อการอุตสาหกรรม (INDUSTRIAL WATERWORKS)

(๑๒) การกำจัดน้ำเสีย (SEWERAGE)

๔) หน่วยงานดับเพลิง (TOKYO FIRE DEPARTMENT) การบริการดับเพลิงเป็นความรับผิดชอบขั้นพื้นฐานของแต่ละเทศบาล (นคร

เมือง และตำบล) แต่การดับเพลิงในเขตพิเศษ (SPECIAL WARDS) จะเป็นการรับผิดชอบของผู้ว่าราชการในการดับเพลิงในเขตพิเศษ ๒๓ เขตเสมือนเป็นนคร ๆ หนึ่ง

๕) คณะกรรมการบริหาร (EXECUTIVE COMMISSION) คณะกรรมการบริหารเป็นอิสระจากผู้ว่าราชการ การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ สะท้อนความต้องการของประชาชน แก้ปัญหาข้อขัดแย้งเกี่ยวกับผลประโยชน์และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันมีคณะกรรมการบริหารต่าง ๆ หลายคณะ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการการศึกษา (BOARD OF EDUCATION)

(๒) คณะกรรมการบริหารการเลือกตั้ง (ELECTION ADMINISTRATION

COMMISSION)

(๓) คณะกรรมการข้าราชการ (PERSONNEL COMMISSION)

(๔) คณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะ (PUBLIC SAFETY COMMISSION)

(๕) คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ท้องถิ่น (LOCAL LABOR RELATIONS COMMISSION)

(๖) คณะกรรมการเวนคืน (EXPROPRIATION COMMISSION)

(๗) คณะกรรมการประสานเขตพื้นที่ประมงชายฝั่ง (MARITIME DISTRICT FISHERY COORDINATION COMMISSION)

(๘) คณะกรรมการตรวจสอบและสอบสวน (AUDIT AND INSPECTION COMMISSION)

บทสรุป

จากการศึกษาการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยปัจจุบันดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ ดังนี้ คือ

(๑) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยปัจจุบันได้เริ่มต้นอย่างจริงจังใน ปี ค.ศ. 1947 นี้เอง โดยได้รับประกันเกี่ยวกับการปกครองตนเอง หรือการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญ และกฎหมายว่าด้วยความเป็นอิสระของท้องถิ่น

(๒) รูปแบบของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยปัจจุบัน ใช้รูปแบบการบริหารส่วนท้องถิ่น ๒ ระดับ คือ ระดับจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร และระดับหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ (นคร เมือง และตำบล) มีนายกเทศมนตรี เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร อยู่ภายใต้กำกับดูแลและประสานงานของจังหวัด

(๓) หัวหน้าฝ่ายบริหารทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดและนายกเทศมนตรีระดับต่าง ๆ ตลอดจนสมาชิกสภาของแต่ละหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น จะได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในเขตพื้นที่นั้น ๆ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี ซึ่งโดยปกติจะเป็นคนในพื้นที่นั้น จึงมีความรู้สึกภักดีและ

ผูกพันต่อประชาชนในเขตพื้นที่ของตน ซึ่งจะหาไม่ได้จากผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้งจากรัฐบาลกลาง

(๔) หัวหน้าฝ่ายบริหารของแต่ละหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น จะมีบทบาทและหน้าที่อยู่ ๒ ประการ คือ จะต้องรับผิดชอบบริหารงานตามที่กฎหมายระดับชาติกำหนดให้เป็นกิจการของท้องถิ่นนั้น ๆ และในขณะเดียวกัน ก็จะต้องรับผิดชอบในการบริหารงานที่เป็นกิจการของท้องถิ่นตามนโยบาย แผนงาน และกฎข้อบังคับของท้องถิ่นเองด้วย ดังนั้น หัวหน้าฝ่ายบริหารจึงเป็นเสมือนตัวแทนของรัฐบาลกลาง และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย

(๕) สำหรับหน้าที่และบริการของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น กฎหมายว่าด้วยความเป็นอิสระของท้องถิ่นได้กำหนดให้มีการจัดสรรหน้าที่ของรัฐบาลกลาง และหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นว่า ควรจะมีอะไรบ้างให้ชัดเจน ซึ่งก็ได้กำหนดไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงไม่มีการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกัน

(๖) การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น จะเป็นอิสระจากรัฐบาลกลาง กล่าวคือ จะเป็นข้าราชการส่วน

ท้องถิ่น (LOCAL PUBLIC SERVICE PERSONNEL) โดยจะได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการส่วนท้องถิ่น (THE LOCAL PUBLIC SERVICE LAW) โดยตรง

(๗) รายได้ของท้องถิ่นที่ได้จากการเก็บภาษีอากรไม่เป็นการเพียงพอ รายได้ส่วนใหญ่จึงต้องพึ่งพารายได้จากรัฐบาลกลาง ซึ่งได้แต่เงินช่วยในรูปของเงินให้เปล่า (GRANT) จะมีจำนวนตั้งแต่ร้อยละ ๑๕-๒๐ ของเงินรายได้ทั้งหมดและเป็นเงินช่วยเหลือที่ให้โดยปราศจากเงื่อนไขใด ๆ และเงินช่วยเหลือในรูปของเงินอุดหนุน (SUBSIDIES)

จะมีจำนวนตั้งแต่ร้อยละ ๓๐-๕๐ ของรายได้ทั้งหมด และเป็นเงินช่วยเหลือที่ให้โดยมีเงื่อนไข กล่าวคือ รัฐบาลกลางจะจ่ายให้เฉพาะหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานบางอย่างให้รัฐบาลกลางเท่านั้น

(๘) การบริหารราชการของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับมหานคร เช่น มหานครโตเกียว จะมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการบริหารของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นระดับอื่น ๆ เนื่องจากจะต้องให้บริการเฉพาะด้านที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุด รวมทั้งมีรัฐวิสาหกิจของมหานครด้วย

องค์การในยุคโลกาภิวัตน์

สมใจ สังข์เสตม *

ใครไม่ทราบช่างสรรหาคำมากล่าวว่าองค์การเปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่ง (Organization as an Organic) ผู้เขียนค่อนข้างเห็นด้วยกับคำอุปมาอุปไมยข้างต้น ในเมื่อองค์การเปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิต แน่นนอนองค์การก็ย่อมตกอยู่ในวงวนสังสารวัฏแห่งการเวียนว่ายตายเกิด ดังพุทธพจน์ที่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่เที่ยงแท้แน่นอน มีการเกิดและแตกดับเป็นธรรมดาของโลก ความเปลี่ยนแปลงเท่านั้นที่เที่ยงแท้แน่นอน

* เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล สำนักพัฒนาโครงสร้างส่วนราชการและอัตรากำลัง สำนักงาน ก.พ.

ทำไมองค์การจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง รูปลักษณ์

เมื่อเจอคำถามทำนองนี้เข้าเรามักมีคำตอบที่เป็นสูตรสำเร็จรูปว่าสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมขององค์การเปลี่ยนแปลงไป องค์การจึงต้องปรับตัวเองเพื่อความอยู่รอด นักพยากรณ์อนาคตหลายคนกล่าวว่า สังคมปัจจุบันกำลังก้าวเดินอยู่ในช่วงคลื่นลูกที่สาม คือสังคมที่กำลังก้าวหมุนไปด้วยพลังวิทยาการ ความรู้และสารสนเทศ หลังจากที่ได้ผ่านคลื่นลูกที่หนึ่งที่กำลังก้าวหมุนไปด้วยพลังการเกษตรจากทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานราคาถูก และสังคมคลื่นลูกที่สองที่กำลังก้าวหมุนไปด้วยพลังการอุตสาหกรรมจากเงินทุน เครื่องจักรกล และแรงงานกึ่งทักษะ

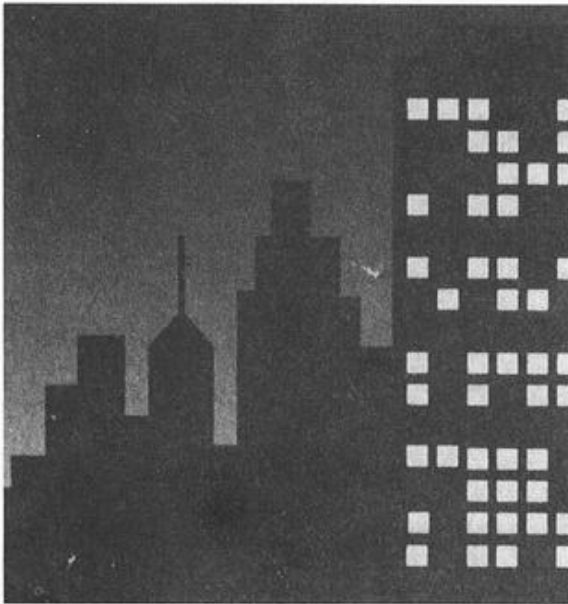
สภาพความเป็นจริงประเทศต่าง ๆ ในสังคมโลกยังอยู่ในสถานะแตกต่างกันทั้งสภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ภาพรวมของทวีปแอฟริกายังอยู่ในสถานะของสังคมเกษตรกรรมที่ล้าหลัง ในขณะที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสังคมอุตสาหกรรม ยุโรปและอเมริกาเหนือกำลังก้าวไปสู่สังคมสารสนเทศสมัยใหม่ หรือแม้แต่สังคมไทยของเราก็มีทั้งส่วนที่อยู่ในสังคมเกษตรกรรม ล้าหลัง สังคมอุตสาหกรรมและสังคมสารสนเทศสมัยใหม่เป็นภาพซ้อนกันอยู่ในตัวเอง ภาพรวมโดยสรุปของสังคมโลกในปัจจุบันกำลังถูกแบ่งออกเป็น ๓ เลี้ยวใหญ่ๆ

เลี้ยวแรก คือ ส่วนที่ยังเป็นสังคมเกษตรกรรม ล้าหลัง มีค่านิยมเป็นสัญลักษณ์

เลี้ยวที่สอง คือสังคมอุตสาหกรรม มีโรงงาน โรงเรียนหรือโรงอะไรรักแล้วแต่ที่ให้ผลผลิตมาก ๆ เป็น สัญลักษณ์ ในขณะที่

เลี้ยวสุดท้าย คือสังคมสารสนเทศสมัยใหม่ที่มีคอมพิวเตอร์ เป็นสัญลักษณ์ ในสังคมสารสนเทศสมัยใหม่ Alvin Toffler เจ้าของ "คลื่นลูกที่สาม" (The Third Wave) อันลือลั่นได้เขียนไว้ใน War and Anti-War ได้ชี้ให้เห็นถึงแนวคิดในการปฏิรูปการจัดการแบบใหม่ โดยกำหนดเป็นบัญญัติ ๑๐ ประการที่จะต้องทำความเข้าใจให้แจ่มชัด เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในสังคมสารสนเทศสมัยใหม่ ดังนี้

บัญญัติ ๑๐ ประการของ Toffler

๑. ปัจจัยการผลิต ที่ดิน แรงงาน วัตถุดิบ และเงินทุนเป็นปัจจัยหลักในการสร้างความร่ำรวยในสังคมคลื่นลูกที่สอง ในขณะที่ “ความรู้” ซึ่งหมายรวมถึงข้อมูล ข่าวสาร ภาพ สัญลักษณ์ วัฒนธรรม อุดมการณ์ และค่านิยม คือทรัพยากรหลักของเศรษฐกิจในสังคมคลื่นลูกที่สาม

๒. คุณค่าที่จับต้องไม่ได้ ความมีคุณค่าของสังคมอุตสาหกรรม วัดกันด้วยสิ่งที่จับต้องได้ เช่น ตึกราม บ้านช่อง เครื่องจักร รถยนต์ หุ่นหรือสินค้า แต่คุณค่าของสังคมสารสนเทศสมัยใหม่จะอยู่ที่ประสิทธิภาพในการได้มา ผลิตออกมาแจกจ่าย การประยุกต์ความรู้อย่างมีกลยุทธ์และปฏิบัติได้จริง ตัวอย่างเช่นคุณค่าของบริษัทต่าง ๆ เช่น คอมแพค โกดัก ฮิตาชิ ฯลฯ ขึ้นอยู่กับความคิดอ่าน การมองอย่างทะลุปรุโปร่งและความรู้

มากกว่าสิ่งที่จับต้องได้ทางกายภาพ ดังนั้นต้นทุนในสังคมสารสนเทศสมัยใหม่จะขึ้นอยู่กับสิ่งที่จับต้องไม่ได้มากขึ้น

๓. การแยกย่อย การผลิตสินค้าจำนวนมาก ๆ เพื่อมวลชนอันเป็นลักษณะของสังคมอุตสาหกรรม กำลังจะกลายเป็นสิ่งล้าสมัยขึ้นไปเรื่อย ๆ ในยุคที่องค์กรธุรกิจหันมาพึ่งข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้พ่อค้าสามารถผลิตสินค้าได้อย่างหลากหลาย เพื่อสนองความต้องการ ซึ่งมีความหลากหลายของลูกค้าเช่นกัน ระบบข่าวสารยุคไฮเทคช่วยให้พ่อค้ารับรู้ความต้องการของลูกค้าแต่ละคน แล้วก็ใช้เครื่องมือไฮเทคอีกนั่นแหละผลิตสินค้าออกมาตามใบสั่ง การค้าอาศัยระบบสื่อสารแบบชอปปิงทางทีวี มีการส่งรายชื่อสินค้าตรงถึงลูกค้า สิ่งเหล่านี้คือหลักการของการค้าสมัยใหม่ และในขณะเดียวกันการโฆษณาก็จะเจาะลึกถึงลูกค้ากลุ่มย่อยมากยิ่งขึ้น โดยใช้สื่อมวลชนซึ่งก็เข้าสู่ระบบแยกย่อยเช่นกัน ระบบใยแก้ว (Fibre Optic) สามารถเปิดช่องโทรทัศน์ใหม่ได้เป็นร้อย ๆ ช่อง เคเบิลทีวี คือตัวอย่างของสื่อมวลชนที่เข้าสู่ระบบการแยกย่อย ซึ่งหมายความว่าพ่อค้าสามารถช่วยผลผลิตของตนให้เข้าถึงลูกค้าเฉพาะกลุ่มมากขึ้น การแยกย่อยเหล่านี้เท่ากับเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจจากรูปแบบของกลุ่มก้อนใหญ่ไปเป็นรูปแบบกระจัดกระจายเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย

๔. งาน ลักษณะของงานก็เปลี่ยนแปลงไป สังคมอุตสาหกรรมมีงานที่ใช้แรงงานที่มีความชำนาญต่ำ (Semi-Skilled Labour) สามารถโยกย้ายสับเปลี่ยนงานกันได้ตลอดเวลา นายจ้างสามารถหาใครเข้ามาทดแทนก็ได้ คนงานใช้แรงงานเป็นหลักในการทำงานแบบซ้ำซากในแต่ละวัน แต่ในสังคมสารสนเทศสมัยใหม่แรงงานจะสับเปลี่ยนหรือทดแทนได้ยาก เพราะต้องใช้แรงงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสูง การที่จะหาคนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านไม่ใช่ว่าจะหาได้ง่าย ๆ ทั้งยังต้องเสียค่าใช้จ่ายที่แพงอีกต่างหาก

๕. นวัตกรรม เมื่อเศรษฐกิจของญี่ปุ่นและยุโรปค่อยฟื้นตัวหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ สหรัฐอเมริกาต้องเผชิญกับคู่แข่งที่มีเขี้ยวเล็บพอ ๆ กัน ฉากแห่งการต่อสู้ทางนวัตกรรมปรากฏขึ้นในการแข่งขันทางด้านความคิดริเริ่มในการผลิตสินค้า ด้านเทคโนโลยี ด้านการตลาดและการเงิน สินค้าตัวใหม่ ๆ เปิดตัวเองที่ห้างสรรพสินค้าทุกวัน ทันทีที่เครื่องคอมพิวเตอร์รุ่น ๔๘๖ เข้ามาแทนที่ รุ่น ๓๘๖ คอมพิวเตอร์รุ่น ๕๘๖ ก็เข้าคิวรอออกสู่ตลาด บริษัทห้างร้านทั้งหลายอบรมคนของตนให้มีความคิดริเริ่มอยู่เสมอและถ้าเป็นไปได้ให้โยนตำรา ที่ว่าด้วยหลักเกณฑ์เก่า ๆ ทั้งลงถังขยะไปเสีย

๖. จี๊วแต่แจ้ว โรงงานจะหดตัวเล็กลง ภาพของโรงงานที่มีคนงานออกันอยู่เป็นพัน ๆ

คนจะเริ่มลบเลือนไป ภาพการผลิตแบบสายพาน (Assembly Line) เพื่อให้ได้ผลผลิตจำนวนมาก ๆ จะค่อยเลือนหายไป เพราะว่าโรงงานก็จะต้องแยกย่อยไปตามผลผลิต คนงานจำนวนมากที่รวมกลุ่มกันทำงานด้วยแรงงานจากกล้ามเนื้อจะถูกแทนที่ด้วยทีมเวิร์คเล็ก ๆ ธุรกิจใหญ่ ๆ จะหดตัวเล็กลง ตัวอย่างบริษัท IBM ที่มีคนงานถึง ๓๗๐,๐๐๐ คน จำต้องปลดคนงานออกจำนวนมาก และต้องแตกตัวเองออกไปเป็น ๑๓ บริษัทย่อย ความคิดที่ว่าบริษัทใหญ่ คือยักษ์ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จกำลังจะล้าสมัยลงไปทุกขณะ

๗. องค์กร การต่อสู้เพื่อเอาตัวรอดในสังคมยุคใหม่ องค์กรทุกประเภทจำต้องสลัดคราบของอมาตยาธิปไตยรูปปิระมิดอันเป็นโครงสร้างหลักของสังคมอุตสาหกรรมทิ้งเสีย จำต้องสลัดคราบของเบ้าหลอมรูปเดียวไปสู่ความหลากหลาย เทคโนโลยีปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความต้องการของคนก็เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเช่นกัน สิ่งเหล่านี้เป็นตัวผลักดันให้องค์กรต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างเดิมของตนที่ล้าหลังและอืดอาด องค์กรจำต้องแสวงหารูปลักษณะใหม่ของการบริหาร มิฉะนั้นก็จะมีชีวิตรอดอยู่ต่อไป

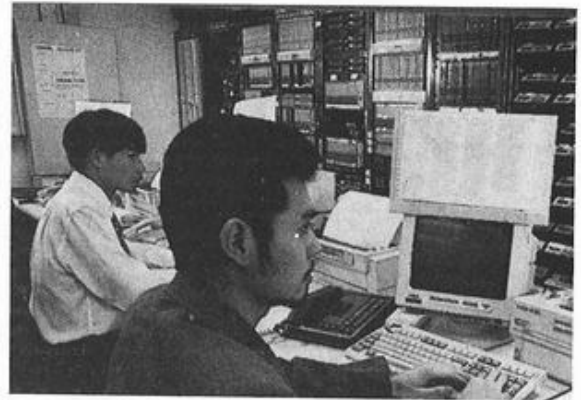
๘. การหลอมรวมระบบ การผสมกลมกลืนกันอย่างสุขุมลุ่มลึก และการจัดการที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับเศรษฐกิจสังคมที่ทวีความซับซ้อนมากขึ้นทุกวัน การบริหารการจัดการต้องมีประสิทธิภาพ มีการประสานระบบอย่างดีเยี่ยมโดยยืนอยู่บนฐานข้อมูลที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

๙. ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน การที่จะยึดโยงระบบเข้าไว้ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสินค้า การส่งออก การตลาด การผลิต ฯลฯ จำเป็นต้องสร้างระบบที่เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีดาวเทียมเป็นพื้นฐานในการเชื่อมโยง ทั้งญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฯลฯ ได้ทุ่มเงินนับเป็นพันล้านเหรียญ เพื่อลาดปูไปสู่ถนนอิเล็กทรอนิกส์สำหรับขนส่งสารสนเทศแห่งยุคคลื่นลูกที่สาม

๑๐. เร็วขึ้นทุกนาที ความเปลี่ยนแปลงทุกอย่างที่กล่าวมาจะช่วยให้ทุกอย่างเปลี่ยนไปสู่ความรวดเร็ว ทุกคนต้องการความรวดเร็ว ส่งสินค้าเร็ว ตัดสินใจโดยรวดเร็ว ใครทำงานเสร็จก่อน (อย่างมีคุณภาพ) คนนั้นมีโอกาสกำชัยชนะ

องค์การยุคโลกาภิวัตน์ควรมีรูปลักษณะอย่างไร

สภาพแวดล้อมขององค์การในยุคโลกาภิวัตน์ มีผลมาจากการมีความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น การมีความสลับซับซ้อนที่เกิดจากการพัฒนาต่าง ๆ ความผันผวนของการเปลี่ยนแปลง สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยผลักดันให้องค์การต้องปรับเปลี่ยนตัวเอง ให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อความอยู่รอด และเมื่อไหร่ที่สภาพแวดล้อมได้เปลี่ยนแปลงไปไกลกว่าที่สภาพองค์การจะสามารถทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทางออกขององค์การก็จะเป็นไปในรูปต่อไปนี้

๑. ปรับเปลี่ยนตัวเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

๒. เคลื่อนย้ายตัวเองไปสู่สภาพแวดล้อมใหม่ในที่อื่น ๆ

๓. จัดการด้านบริหารหรือจัดการให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เหมาะสม และเอื้อต่อการดำรงอยู่ขององค์การ

๔. การกลับไปพึ่งพาทรัพยากรอื่น ๆ ที่เหลืออยู่ หรือตัดภาระหน้าที่บางอย่างที่เคยปฏิบัติออกไป

และภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในสังคมสารสนเทศสมัยใหม่ จะมีผลให้องค์การต้องปรับตัวในสิ่งต่อไปนี้

๑. มีการตัดสินใจบ่อยครั้งขึ้น และต้องกระทำโดยรวดเร็วขึ้น ตลอดจนมีความซับซ้อนหรือกระทำได้ยากมากขึ้น

๒. การดำเนินการให้เป็นไปตามทางเลือกที่ตัดสินใจไว้แล้วนั้น จะต้องกระทำให้เสร็จเร็วขึ้นด้วยเช่นกัน

๓. การจัดหาข้อมูลมาใช้ประกอบการตัดสินใจจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลต้องมีความหลากหลายและมีขอบข่ายกว้างขวางมากขึ้น

๔. การแจกจ่ายข้อมูลเพื่อใช้งานจะต้องกระชับตรงกับจุดที่ต้องการใช้มากที่สุด

๕. การบริหารการจัดการจะต้องมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แน่นอนรูปลักษณ์ขององค์กรที่มีประสิทธิภาพในยุคอนาคต จะต้องมีความแตกต่างเปลี่ยนแปลงไปจากรูปลักษณ์ที่เป็นอยู่ในสังคมอุตสาหกรรม หรือสังคมเกษตรกรรม ล้าหลังอย่างสิ้นเชิง สภาพแวดล้อมจะผลักดันให้โฉมหน้าขององค์กรเปลี่ยนแปลงไป ดังเช่นที่ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่า องค์กรในอนาคตจะมีรูปลักษณ์ ดังนี้

รูปลักษณ์ขององค์กรในอนาคต

๑. ความมีประสิทธิภาพโดยรวม

๑.๑ ต้องเป็นองค์กรระดับโลก (Global Organization)

๑.๒ มีความคล่องตัว มีลักษณะยืดหยุ่นสูงและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนตัวเองได้อย่างฉับพลันทันที

๑.๓ มุ่งเน้นกลุ่มผลประโยชน์ขององค์กรทุกฝ่ายอย่างทั่วหน้าและเท่าเทียมกัน

๑.๔ ทนทานต่อความไม่แน่นอน และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเสมอ

๒. โครงสร้างขององค์กร

๒.๑ ต้องมีลักษณะแบนราบ (Flat Organization) มีสายการบังคับบัญชาน้อยที่สุด

๒.๒ ต้องเน้นการกระจายอำนาจ (Decentralization) มีลักษณะเป็นเครือข่าย (Network) สามารถจัดระเบียบด้วยตัวเองควบคุมตนเอง โดยอาศัยวัฒนธรรมและค่านิยมขององค์กรเป็นตัวกำกับ

๓. ขอบเขตขององค์กร

๓.๑ มีความไร้อาณาเขต หรืออาณาจักรภายในองค์กรทุกส่วนขององค์กรสามารถทะลุถึงกันได้

๓.๒ สามารถเชื่อมโยงกับองค์กรภายนอกได้อย่างกลมกลืน

๓.๓ มีความเข้ากันได้ระหว่างโครงสร้างขององค์กรและกระบวนการทำงาน

๔. การประมวลข้อมูลข่าวสาร

๔.๑ ต้องเป็นองค์การที่ใช้อิเล็กทรอนิกส์
ที่มากไปด้วยข้อมูลและภาพ

๔.๒ มีการเชื่อมโยงระบบข่าวสาร
โทรคมนาคม เครื่องใช้สำนักงานที่ทันสมัย
มีภาพประกอบข้อมูลและเทคนิคทางวิทัศน์

๔.๓ มีการรวมเอาการวางแผนและ
กระบวนการทำงานเข้าไว้เป็นระบบเดียวกัน

๕. การออกแบบงาน

๕.๑ มีการให้อำนาจการดำเนินงานแก่
บุคคลและกลุ่มบุคคล โดยให้รับผิดชอบ
ควบคุมตนเองและออกแบบงานให้ตัวเอง
สร้างระบบที่คล่องตัว ไม่มีพิธีรีตองในการ
ติดต่อทำงานภายในและขณะเดียวกันคน
ภายในองค์การสามารถเป็นสมาชิกของ
หลาย ๆ องค์การในเวลาเดียวกัน

๕.๒ มีการทำงานข้ามหน้าทำงานของ
กันและกัน มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และ
ข้ามสาขาซึ่งกันและกัน

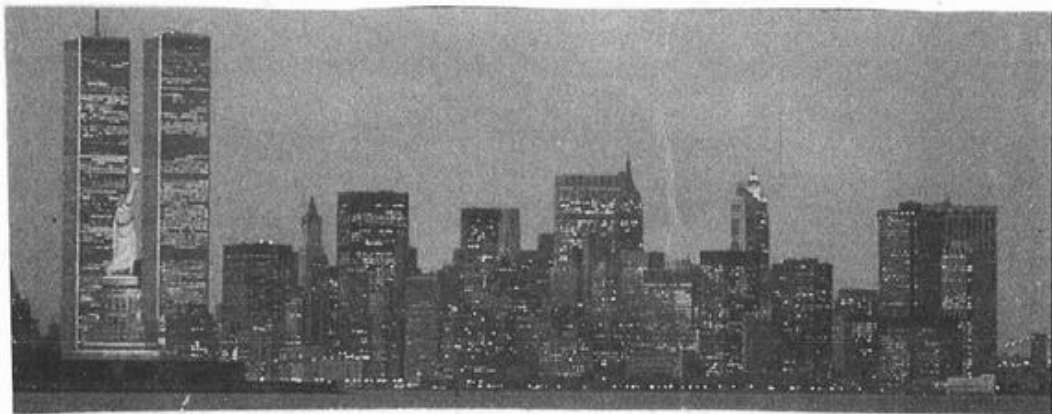
๕.๓ เน้นการบริหารงานโดยมุ่งผล
สัมฤทธิ์ (Result Based Management)

๖. การจัดการ

สมาชิกขององค์การจะกลายเป็นผู้นำ
ที่ปราศจากการควบคุมอย่างเคร่งครัด แต่จะ
เป็นผู้ควบคุมตนเอง การกำหนดสิ่งที่ต้องการ
การสั่งการ การประเมินผลหรือการจัดการ
องค์การมีน้อย มีการอำนวยความสะดวก
การสื่อสารและการเชื่อมโยงเครือข่ายถึงกัน
มากขึ้น สามารถอดทนต่อความไม่แน่นอน
และความไม่ชัดเจนมากขึ้น มีความเชื่อถือ
ในความสามารถของตัวบุคคล มีความเป็น
สากล (Globalization) ข้ามชาติ ข้ามประเทศ
มากขึ้น

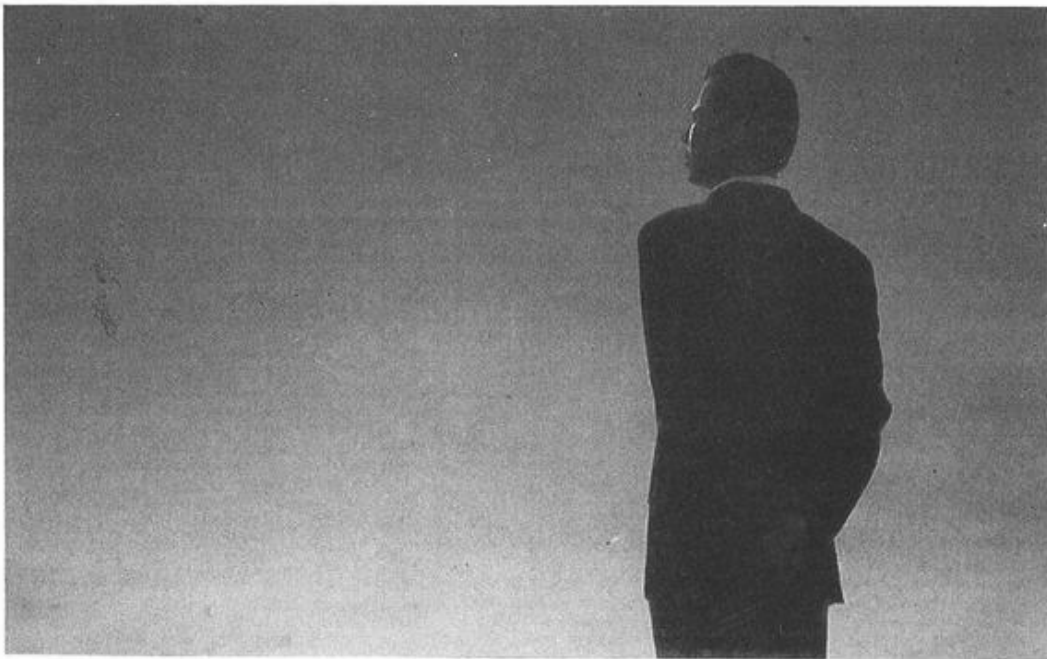
คำถามสุดท้ายที่ต้องช่วยกันตอบ

องค์การต่าง ๆ ในระบบราชการไทย
ของเรา พร้อมทั้งจะปรับเปลี่ยนตัวเองแล้ว
หรือยัง ถ้าพร้อมแล้ว เราจะปรับเปลี่ยน
ระบบราชการไทยไปในทิศทางใด จึงจะเอื้อ
ผลประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน
ส่วนใหญ่มากที่สุด •

สำนึก

วินัย กลิ่นสุวรรณ*

“ดีครับ...ผมตั้งใจที่มีโอกาสได้ช่วยชาติ”

ดูหน้าดูตาและเสียงที่พูดผมรู้ว่าบุญเลิศพูดมาจากใจ ลึก ๆ แล้ว ผมรู้สึกอาย อายที่ประเมินความรู้สึกของเขาผิด คิดว่าเขาคงแสดงอาการผิดหวัง คงจะโวยวายที่หลักสูตรนี้รุ่นก่อน ๆ ได้ไปดูงานไกลถึงยุโรป แต่ปีนี้ราชการขอให้ประหยัดโดยงดโครงการไปดูงานต่างประเทศ ที่เคยรู้กันว่ามันเป็นโบนัส

เขาเป็นเพื่อนรุ่นน้อง กรมส่งเข้าอบรมระดับผู้บริหาร เพื่อเตรียมตัวเป็นผู้บังคับ

บัญชาที่ดีต่อไป

เหตุปกติไม่ว่าจะอบรมหลักสูตรสูงต่ำแค่ไหน การไปดูงานเมืองนอก หรือเรียกเป็นภาษาราชการว่า การศึกษาดูงานต่างประเทศเจ้าของโครงการต่างก็ชวนขวยที่จะบรรจุไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรมให้จบได้ การศึกษาดูงานเป็นสิ่งดี ประเทศชาติบ้านเมืองเราพัฒนามาจนทุกวันนี้ น่าจะเป็นผลมาจากได้แบบอย่างนานาอารยประเทศที่ได้ไปดูมานั่นเอง ศึกษาประวัติศาสตร์ตั้งแต่

* ผู้อำนวยการกองสืบสวนสอบสวน ๒ สำนักงาน ป.ป.ป.

● ครั้งรัชกาลที่ ๕ ดุเถิด

.....แต่ถ้าจะไม่ใช้การศึกษาดูงานตามความหมายที่ว่า

“พวกคุณมาดูงานกันปีละหลายคน... มาเกือบทุกปี ยังจำเอาไปทำเองไม่เป็นอีกหรือ”

ผู้พูดเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายต้อนรับ ประเทศเพื่อนบ้านทางใต้ของเรานั้นเอง

● อยากจะตอบให้สะใจไปว่า

“ไม่อยากจะดูนักหรอก (ไว้ย) แต่งมันมีจำกัดต้องทนมาดูของเอง”

ได้แค่คิด อายที่จะตอบมัน

“ผมซื้อแค่หัวเรือเอง... เรือนี้ฝากแม่บ้าน นอกนั้นฝากลูก นี่ฝากตัวเอง”

ศักดิ์สิทธิ์ชุกลอนาพิภยี่หอดังบอกเพื่อนที่กำลังก้มหน้างุด ๆ หาของฝากประเภทเดียวกัน

● การดูงานต่างประเทศที่ประพุดิกันอยู่ส่วนใหญ่ใช้บริการบริษัททัวร์เป็นฝ่ายจัดการการเดินทาง ที่พักที่กิน ทัวร์ไหน ๆ ก็เหมือนกัน จะต้อนรับต้อนรับหลัง พวกเราซึ่งกลายเป็นลูกทัวร์ไปแล้วโดยสมบูรณ์ เข้าร้านนั้นออกร้านนี้ที่คนของทัวร์มีเฮียวอยู่ด้วย โดยมีพวกเราเป็นเหยื่อ

“ให้เวลาครึ่งชั่วโมงนะคะ”

เวลาแค่นี้จะไปไหนรอดนอกจากตามหลังคุณทัวร์ไปด้อย ๆ

● “ผมมีลูกน้องแยะ ต้องหาของฝากให้

ครบไม่จั้นเสียหลักนักปกครองที่ดี”

ผู้อำนวยการกองท่านหนึ่งวุ่นวายอยู่กับบัญชีชื่อของ หลายอย่างที่เขาซื้อประเทศเรากี่ทำได้ ตลาดบ้านเราก็มียียบ

“มาเมืองนอกซื้อจากเมืองนอกไปฝากมันมีความหมายนะครับ”

ฟังดูก็มีเหตุมีผล

ทั้งเงินสด เงินพลาสติก ก็บัตรรูดนั้น

แหละรูดกันจนลึก มีสถิติจากนักวิชาการทางการเงินท่านหนึ่งเดือนสตักกันด้วยตัวเลขว่า “นักดูงานประกอบการซื้อปั้งบ้านเราเพียงวันเดียวจ่ายเงินไป ๑๔๗ ล้านบาท” ใครได้ยินได้ฟังแล้วไม่รู้สึกรู้สาอะไรบ้างก็ตามใจหรือจะฟังน้อง ๆ เจ้าหน้าที่สถานทูตไทยในต่างประเทศเขาป่นให้ฟัง “บางคนนะนะพี่ไม่เคยถามเลยว่าประเทศนี้มีอะไรดีที่จะเอาเป็นเหยียงอย่าง.....มาถึงก็ยื่นบัญชียาวเหยียดให้เราช่วยหาชื่อของฝากลูกเดียว”

● ไปเมืองนอกใครจ่ายมากจ่ายไม่มาก อยู่ที่เศรษฐกิจส่วนตัวเป็นสำคัญ แต่คนที่บัญชีรายรับเป็นบัญชีเงินเดือนอย่างเดียว อย่างหวังธนาคารก็ใจถึง ขนาดฝากบัตรเครดิตไปให้ได้รูดกันมันมีอ.....ผมไม่กล้าปฏิเสธหรอกครับว่ามีส่วนเหมือนกันที่ทำให้ประเทศเล็ดไหลไม่หยุดจนมีอาการอย่างที่เห็นทุกวันนี้

“หลักสูตรนี้แต่ละคน ราชการเสียค่าใช้จ่ายหัวละเกินล้าน”

● ได้ยินผู้ใหญ่ระดับประเทศท่านหนึ่ง

กล่าวในการเป็นวิทยากรในการบรรยาย
หลักสูตรสำคัญของประเทศเมื่อไม่นานมานี้
ทำให้คิดเลยเถิดไปว่า แต่ละรุ่นจำนวนเป็น
ร้อยเอาร้อยคุณได้ผลลัพธ์จำนวนไม่ใช่น้อย
ทุนที่ลงไปไม่ทราบว่าได้คืนมาเท่าไร

“บางรุ่น บางคน ชื่อของขนาดใหญ่โต
เอาขึ้นเครื่องบินไม่ได้ก็มี บางคนเหมือนจะ
เอามาขายเหมือนไปทำธุรกิจ ก่อนกลับถึงกับ
โทรศัพท์บอกทางบ้านให้เอารถบรรทุกไปรับ
ผมอายุแทน รุ่นนี้ต้องไม่มีพฤติกรรมที่ว่า
อย่างเด็ดขาด”

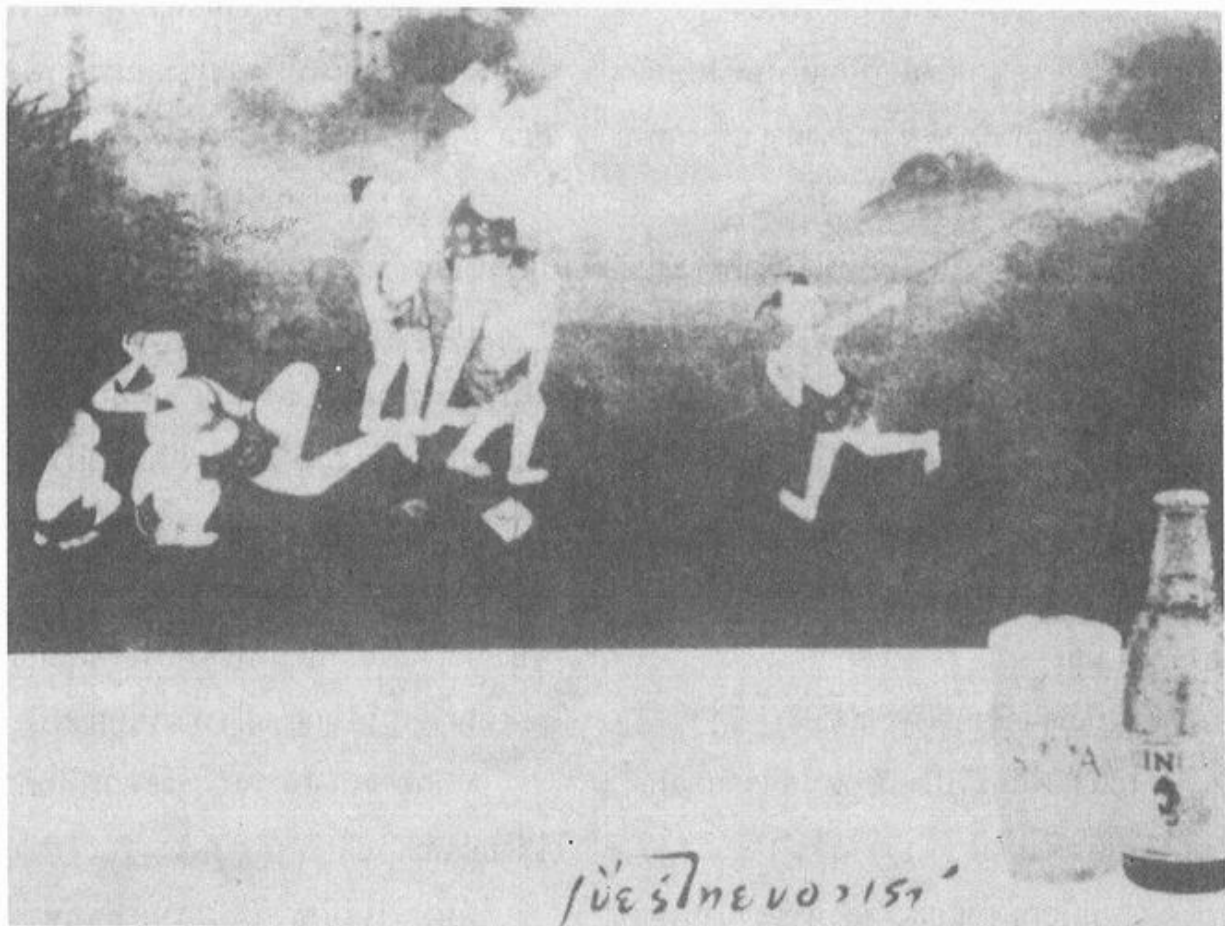
รุ่นนี้ก็รุ่นที่ผมเป็นสมาชิกของรุ่นนั้น
แหละครับ ผู้พูดเป็นผู้มีตำแหน่งสูงสุดของ

สถาบัน กล่าวเตือนสติตัวอย่างที่ไม่งามของ
รุ่นก่อน ๆ ต่อหน้าทุกคนในวันปฐมนิเทศ
ก่อนเดินทางไปศึกษาดูงานต่างประเทศ

“เรามีสิทธิที่จะเบิกตามสิทธิ์ แต่ถ้าเรา
ลดเกรดที่พัก งานไม่ดาวน์นั่งรถยนต์แทน
เครื่องบินจะประหยัดเงินราชการได้อีกมาก
ทางประหยัดอื่น ๆ ก็มีอีกหลายทาง”

ผู้พูดกำลังทำหนังสือขอขอยืมเงินทศรอง
ราชการไปราชการต่างจังหวัด และเขาเป็น
ข้าราชการซีเล็ก ๆ เท่านั้นเอง ทำให้นึกถึง
คำพูดของบุญเลิศที่ไม่มีโอกาสเดินทางไปดู
งานต่างประเทศยุคเศรษฐกิจเข้าขั้นโคม่า

“ดีครับ ผมดีใจที่มีโอกาสได้ช่วยชาติ”

สุภาพรณก่อนทำผิด

เอกศักดิ์ ตริภุทรมาสวัสต์

โอม..... งามสวย ๆ ๆ

สวย ๆ ๆ..... ตกแล้ว ๆ ๆ ๆ.....จ้า

สวย สวย ตก ตก เผลอไม่แน่ใจว่าจะสวยหรือตกกันดีครับ.....นี่เรากำลังด้วยเรื่องอันใด
 ครับ ก็เรื่องค่าเงินบาทนะครับ อ้อ.....ตรงจุดนี้ เราอาจมองได้สองด้านครับ..... ด้านหนึ่ง.....ผู้ที่ทำ
 การค้ากับต่างประเทศประเภทประมาณ เมื่อได้เงินดอลลาร์ก็รับมาก็จะรู้สึกว่าเงินบาทบาทสวยด้วย เพราะ
 ได้กำไรขึ้นมาโดยไม่รู้เนื้อรู้ตัวอีกครึ่งบาทบาทก็เต็ม ส่วนอีกด้านหนึ่ง.....ผู้ที่ทำการค้ากับต่างประเทศ
 ประเภทประเภทก็อาจจะต้องรับกับการที่ค่าเงินบาทบาทสวยด้วย เพราะว่าจะต้องหาเงินมาเพิ่มเพื่อ
 เป็นค่าสินค้าบางชนิดหรือโดยไม่ได้คาดฝัน.....เอ้อ.....แล้วชาวบ้านตลาด ๆ.....จะรู้หรืออันใดดีครับ.....
 ก็ไม่รู้เหมือนกัน..... เออ.....มาคุยเรื่องใกล้ตัวกันดีกว่าครับ..... ก็เรื่องชีวิตของเพื่อน ๆ ข้าราชการ
 ยี่ไรล่ะครับ..... เราเริ่มกันด้วยเรื่องเกี่ยวกับการทำราชการเพื่อนเรา เพราะเขาที่มีปัญหาหา
 ไม่พอเรา ราชธานี ดะดองจนเข้าใจผิด และตรงงงเท่าที่ตรงงงได้ ก็เท่านั้นแหละ ใจบุญติดตาม
 ได้เลยครับ ใจบุญครับ.....ฮุบ.....ฮุบ.....ฮุบ.....

เกินที่มอบ

ผู้ว่าราชการจังหวัดได้มอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดเกี่ยวกับการอนุมัติ การสั่งซื้อและการส่งจ้างทุกขั้นตอนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ยกเว้นวิธีพิเศษเท่านั้นปรากฏว่าจังหวัดได้อนุมัติให้ประจำจังหวัดแห่งหนึ่งจัดซื้อเครื่องถ่ายเอกสารและเครื่องโทรสาร (Xerox และ Fax นั้นเองแหละครับ) ในวงเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท โดยวิธีพิเศษปรากฏว่านางหลงได้จัดทำเรื่องเสนอนายปลงหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดอนุมัติจัดซื้อ

ครุภัณฑ์ดังกล่าวไป โดยนายปลงไม่มีอำนาจ (เพราะว่าไม่ได้รับมอบ) ภายหลังจากผู้บังคับบัญชาพิจารณาแล้วเห็นว่าที่นางหลงและนายปลง ดำเนินการจัดซื้อไปก็เพื่อประโยชน์ของราชการ และไม่เกิดความเสียหาย อีกทั้งไม่มีเจตนาทุจริต จึงว่ากล่าวตักเตือนบุคคลทั้งสองเป็นหนังสือไว้ (๓๙/๒๕๓๘/๐๑)..... เรื่องซื้อ ๆ จ้าง ๆ เงิน ๆ ทอง ๆ..... ต้องระวัง..... ดูซ้าย ดูขวาให้รอบคอบสักนิด..... มิฉะนั้น จะถูกสะกิดเอานะครับ.....

เกือบจอดเสียแล้วซิเนะ

ณ. สุขาภิบาลแห่งหนึ่ง นายไข่แดงได้รับเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตก่อสร้างอาคารแล้วได้แก้ไขจำนวนเงินในสำเนาใบเสร็จรับเงินให้น้อยลง แล้วนำเงินจำนวนตามที่ได้แก้ไขแล้วส่งให้กับนางไข่แดงซึ่งมีหน้าที่รับเงินรายได้ของสุขาภิบาลเป็นประจำ โดยนางไข่แดงบกร่องมิได้ระมัดระวังตรวจสอบเอกสารให้ละเอียดรอบคอบ จนกระทั่งคณะกรรมการตรวจสอบบัญชีของสุขาภิบาลมาตรวจสอบบัญชีบกร่องเกี่ยวกับการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของนายไข่แดง ซึ่งเป็นลูกน้องของนางไข่แดง โดยแก้ไขจำนวนเงินในสำเนาใบเสร็จรับเงินให้มีจำนวนน้อยกว่าที่รับไว้จริง รวมเป็นเงินที่นำส่งขาดไปเกือบ ๒๔,๐๐๐ บาท เมื่อทางราชการตรวจสอบพบ นายไข่แดงก็ได้นำเงินจำนวนดังกล่าวส่งคืนครบถ้วนแล้ว การกระทำของนางไข่แดงเป็นความผิดวินัยฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ ด้วยความอดทนเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ (มาตรา ๘๔ และ ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕) แต่เนื่องจากเป็นความผิดเล็กน้อยและเป็นความผิดครั้งแรก ประกอบกับนางไข่แดงได้รายงานพฤติกรรมการเที่ยวเตร่ของนายไข่แดงให้ผู้บังคับบัญชาทราบอยู่เสมอจนสามารถตรวจสอบพบการทุจริตได้อย่างรวดเร็ว ทำให้มีเหตุอันควรงดโทษและว่ากล่าวตักเตือนนางไข่แดงแทน (๔๕/๒๕๓๘/๐๑).....เฮ้อๆ.....คนจ้องจะโกงกับคนที่ตั้งหน้าตั้งตาทำงาน..... และไว้เนื้อเชื่อใจกัน..... มันก็พลาดจนได้แหละครับ... น่าเห็นใจครับ..... โปรดทอองคาถาประจำตัวไว้เลยครับ..... จงไว้ใจ..... แต่อย่าวางใจขอให้โชคดี โชคเฮงครับ.....

ล้านก็ทำไม่ได้

ณ. สถานที่ราชการแห่งหนึ่ง นายป้อมได้มาติดต่อกับนางบันเพื่อทำนิติกรรมซื้อขายที่ดิน ๒ แปลง โดยผู้ชายไม่ได้มา แต่ได้มอบอำนาจให้นายป้อมมาดำเนินการแทน ปรากฏว่าเมื่อนางบันรับเรื่องส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการก็พบว่า ลายเซ็นของผู้มอบอำนาจฝ่ายผู้ชายในหนังสือมอบอำนาจไม่เหมือนกับลายเซ็นที่ปรากฏในสารบบที่ดินเดิม ทำให้ไม่อาจดำเนินการจดทะเบียนได้ นางบันจึงแจ้งข้อขัดข้องดังกล่าวให้นายป้อมทราบ แต่นายป้อมต้องการจะดำเนินการให้ได้ จึงขอร้องนางบันให้ช่วยเหลือพร้อมกับจะสมนาคุณให้ทำให้นางบันรำคาญพร้อมกับบอกว่า ถึงจะให้เงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาท) ก็ทำให้ไม่ได้ นายป้อมจึงได้ร้องเรียนต่อทางราชการว่า นางบันเรียกร้องเงินจำนวน ๑

ล้านบาท เพื่อเป็นค่าตอบแทนในการแก้ไขข้อขัดข้องดังกล่าว ทางราชการได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง แล้วได้ความดังกล่าวข้างต้น การกระทำของนางบัน มิได้เป็นความผิดทางวินัย ผู้บังคับบัญชาจึงสั่งยุติเรื่อง (๔๐/๒๕๓๘/๐๗)..... เห็นไหมๆ..... เกือบถูกเชือดเสียแล้วสินะ..... บางครั้งผู้มาติดต่อเองก็พยายามจะหาช่องทางที่จะทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างเรียบร้อย โดยไม่คำนึงว่าจะมีอุปสรรคใดบ้างที่จะเป็นปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่..... กรณีเช่นนี้..... แก้ไขได้ไม่ยาก หากบริสุทธิ์ใจจริง ๆ ก็ไปหาผู้ชายมาก็เรียบร้อย..... แต่กลับไม่ทำ..... มันน่าสงสัยเสียจริงๆ...นะครับ

วัดเป็นเดือนเป็นปีเลย

ณ. สถานที่ราชการแห่งหนึ่ง นายเฉื่อย ที่ดินอำเภอได้สั่งเกี่ยวกับการรังวัดที่ดินว่าให้ เฉพาะช่างรังวัดเท่านั้นที่จะมีหน้าที่ออกไป ทำการรังวัด เป็นเหตุให้นายเปรี๊ยะ ซึ่งเป็น ช่างรังวัดเพียงคนเดียวต้องรับมอบงานรังวัด ของเจ้าหน้าที่ที่ดินอื่นมาดำเนินการ และต้อง ออกไปดำเนินการรังวัดใหม่ทุกราย เพราะ นายเฉื่อยไม่เชื่อถือผลงานของคนอื่น นอก จากนั้นยังสั่งให้เจ้าหน้าที่ออกไปตามหาเจ้าของ ที่ดินผู้รังวัดในท้องที่ โดยไม่แจ้งเจ้าของ ที่ดินมารับเจ้าหน้าที่ ตลอดจนไม่สั่งนัดรังวัด ในวันรับคำขอ แต่จะสั่งนัดรังวัดเมื่อเจ้าของ ที่ดินมาติดตามเรื่อง หรือมารับหนังสือแจ้ง เจ้าของที่ดินข้างเคียง ทำให้การรังวัดเป็นไป อย่างล่าช้า และที่ดินมีราคาสูงมากขึ้นอีกด้วย จึงทำให้มีคำขอรังวัดเพิ่มขึ้นอีก ทำให้มีงาน

รังวัดค้างดำเนินการถึง ๒๐๐ เรื่อง เป็นเหตุ งานรังวัด จนมีการร้องเรียนต่อทางราชการ ว่าเจ้าหน้าที่เก็บเรื่องไว้เพื่อตอรอง เรียกเรื่อง ผลประโยชน์จากเจ้าของที่ดินรายละ ๑,๐๐๐- ๕,๐๐๐ บาท จังหวัดจึงส่งช่างรังวัดมาช่วย ดำเนินการ พร้อมกับแก้ไขระบบการบริหาร งานจนปัญหาหมด และการเรียกเรื่องเงินก็ ไม่มีพยานหลักฐานแต่อย่างใด ผู้บังคับบัญชา จึงสั่งยุติเรื่อง (๔๐/๒๕๓๘/๐๕-๐๖) ช่วยกันทำอย่างเป็นระบบก็ดีขึ้นแล้ว กลับ มาใช้บินเดี่ยวเสียนี้..... งานการก็เลยได้เรื่อง ได้ราวอย่างนี้แหละ..... แทนที่จะช่วยแก้ไข ปัญหาการบริการให้ดีขึ้น รวดเร็วขึ้น กลับ ทำให้งานช้าลง..... จนผู้ได้บังคับบัญชาเกือบ ถูกเชือด..... เฮ้อ ๆ ๆ.....

เบิกค่าเช่าบ้าน

นายโชนรับราชการอยู่ต่างจังหวัด และได้โยกย้ายสถานที่ทำงานไปหลายจังหวัด ครั้งสุดท้ายได้ติดต่อขอเช่าบ้านของนายแดง ซึ่งเป็นตึกแถว ๒ ชั้น ๒ คูหา โดยแบ่งเช่า เพียงคูหาเดียวในราคาเช่าเดือนละ ๑,๒๐๐ บาท โดยนายแดงแจ้งว่าบ้านที่ให้เช่า เลขที่ ๑๒/๓ (ความจริงนายแดงยังไม่ได้ขอเลขที่บ้าน (ตึก) หลังดังกล่าวแต่อย่างใด) และนายแดงได้ออกใบเสร็จรับเงินให้นายโชนนำไปเบิกเงินค่าเช่าบ้านตามสิทธิจากทางราชการเป็นเวลา ๑ ปีเศษ หลังจากนั้นนายโชนก็เลิกเช่าและได้ไปพักอยู่กับภรรยาที่บ้านพักของทางราชการที่อยู่อีกอำเภอหนึ่ง ต่อมาเมื่อทราบว่า นายแดงยังไม่ได้ขอเลขที่บ้าน หลังดังกล่าว นายโชนก็กลัวจะเป็นการผิดระเบียบ จึงนำเงินค่าเช่าทั้งหมด จำนวน ๑๔,๐๐๐ บาทเศษ คืนให้กับทางราชการ ปรากฏว่าสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้เข้ามาตรวจสอบบัญชีการใช้จ่ายแล้วได้แจ้งผู้

บังคับบัญชาว่า นายโชนเบิกค่าเช่าบ้านเท็จอันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาจึงได้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยในกรณีดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการสอบสวนสรุปสำนวนการสอบสวนทางวินัย โดยเห็นว่า นายโชนได้เช่าจริงและเช่าอยู่อาศัยจริง จึงไม่มีความผิดทางวินัย ผู้บังคับบัญชาพิจารณาแล้วเห็นชอบ นอกจากนั้นคดีอาญาถึงที่สุด พนักงานอัยการได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องนายโชนในข้อหาปลอมและใช้เอกสารสิทธิปลอม ข้อโกงและเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ดังนั้นการกระทำของนายโชนจึงไม่มีความผิดทางวินัย (๒๖/๒๕๓๘/๐๑)..... เฮ้อ.....หวัดไปที่เดียวแหละ..... ทำให้เสียเวลาอย่างนี้..... น่าจะขอเงินค่าเช่าบ้านที่ส่งคืนทางราชการแล้วกลับมาใช้เลี้ยงฉลองความบริสุทธิ์..... ก็คงจะเข้าทีนะครับ..... จริงไหมๆๆ..... ❖

จริงหรือเปล่า

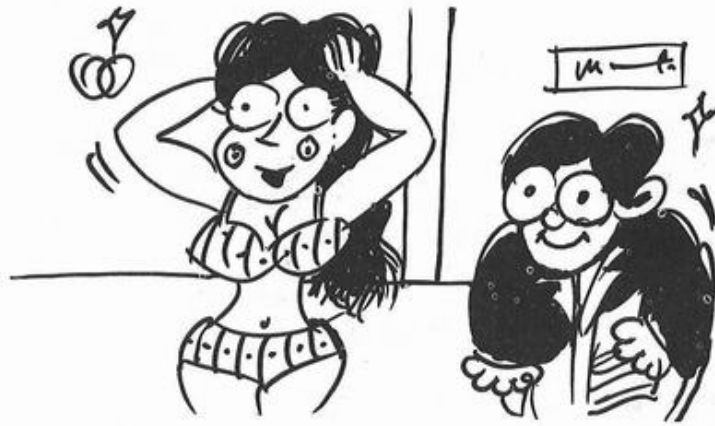

นางแหวกกับสามี และนางแหวน นั่งดื่มเบียร์กันที่บ้านนางแหวก ตั้งแต่บ่ายเศษ จนตกเย็นสามีนางแหวกก็ไปเข้าเวร นางแหวกกับนางแหวนกับเพื่อน ๆ อีก ๒-๓ คน ก็ยังร่วมดื่มเบียร์กันต่อ เมื่อนายใหม่สามีนางแหวนกับบุตรกลับจากธุระก็ได้นั่งร่วมดื่มเบียร์ประมาณ ๑ แก้ว นายใหม่ก็ขอตัวกลับบ้านซึ่งอยู่ห่างออกไปประมาณ ๒๐ เมตร ต่อมาประมาณ ๒ ชั่วโมง นางแหวนได้เดินไปขอยืมเทปเพลงที่บ้านนายใหม่แล้วนำมาเปิดฟังกันที่บ้านนางแหวน โดยมีได้เล่าเรื่องอันใดให้นางแหวนกับพวกฟังแต่ประการใดเลย ขณะฟังเพลงกัน นายใหม่ก็เดินมาตามนางแหวนให้ไปรับประทานอาหารที่บ้านญาติ ต่อมาภายหลังนางแหวนจึงได้เล่าเรื่องให้สามีฟังว่า นายใหม่ได้โอบกอดแล้วลื้อคอคอดึงตัวเข้าไปในห้องนอนในคืนที่ไปขอยืมเทปนั่นเอง สามี

จึงได้ร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาของนายใหม่ และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่นายใหม่ ที่สุดคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่า หากนายใหม่ได้ลวงลามาตามนางแหวนในคืนดังกล่าวจริง นางแหวนจะต้องเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้นางแหวนกับพวกที่เป็นผู้หญิงฟัง และเมื่อนายใหม่มาตามนางแหวนก็ต้องต่อว่านายใหม่ แต่ก็มีได้เล่าและมีได้ต่อว่าแต่อย่างใดคั่งนั่งดื่มเบียร์กัน แต่กลับมาเล่าให้สามีฟังภายหลัง กรณีจึงเชื่อว่านายใหม่มีได้ลวงลามาตามนางแหวนตามที่ถูกร้องเรียน เห็นควรยุติเรื่อง ซึ่งผู้บังคับบัญชาก็เห็นชอบด้วย (๔๐/๒๕๓๘/๑๑)..... เอ้า.....จริงไม่กลัวกลัวไม่จริง..... ความรู้สึกซ้ำจริง ๆ..... เมานหรือเปล่าก็ไม่รู้นะ

ตรวจภายนอก

ทางราชการได้ว่าจ้างผู้รับเหมาให้ก่อสร้างเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็กป้องกันน้ำเซาะในวงเงินเกือบ ๑๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้าง และผู้ควบคุมงานก่อสร้างไว้แล้ว ต่อมากรรมการตรวจการจ้างบางคนได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่น จังหวัดจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งนายเหมาเป็นกรรมการตรวจการจ้างร่วมเพิ่มขึ้น (หลังจากที่ผู้รับเหมาได้ทำการก่อสร้างตามสัญญาจ้างมาแล้วเป็นเวลาเกือบ ๘ เดือน) แต่ก็มีได้แจ้งให้นายเหมาทราบ จนกระทั่งผู้รับเหมาได้ส่งมอบงานงวดสุดท้าย และผู้ควบคุมงานก่อสร้างได้รายงานประธานกรรมการว่า การก่อสร้างได้เสร็จเรียบร้อย สมควรตรวจรับงานได้ เจ้าหน้าที่จึงได้มาแจ้งให้นายเหมาทราบ และให้ไปตรวจรับงานจ้าง นายเหมาจึงได้ไปตรวจรับงาน โดยตรวจสอบเฉพาะการก่อสร้างภายนอกโดยวัดขนาด เมื่อเห็น

ว่าถูกต้องตรงตามแบบจึงลงลายมือชื่อตรวจรับ โดยไม่สามารถตรวจสอบโครงสร้างภายในตัวเขื่อนได้ ภายหลังตัวเขื่อนพังชำรุดเสียหาย ผลการตรวจสอบพบว่า เขื่อนพังชำรุดมีสาเหตุมาจากความบกพร่องในการออกแบบ และความบกพร่องของผู้ควบคุมงาน นายเหมาไม่ได้มีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่กรรมการตรวจการจ้างแต่อย่างใด ผู้บังคับบัญชาจึงให้ยุติเรื่อง (๔๐/๒๕๓๘/๐๒)..... กรมหรือเวรของกรรมการตรวจการจ้างก็ไม่ได้รู้ได้ นะครับ..... ปกติกรรมการตรวจการจ้างก็ต้องตรวจสอบดูทั้งภายนอกและภายในอยู่แล้ว..... แต่ครั้งนี้..... มาตั้งให้เป็นกรรมการครึ่ง ๆ กลาง ๆ ก็ทำได้เพียงแค่ตรวจสอบภายนอกเท่านั้นแหละครับ..... จะตรวจภายใน ก็ลำบากจริง ๆ นะ ฮี...ฮี...ฮี...

กฎหมายระเบียบข้าราชการใหม่

ประนูน สุวรรณภักดี*

ในการปฏิบัติราชการ อาจมีกรณีที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อข้าราชการผู้ใต้บังคับบัญชาโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ซึ่งในกรณีของข้าราชการพลเรือนสามัญ หากผู้บังคับบัญชาได้มีคำสั่งลงโทษข้าราชการ ผู้ถูกลงโทษก็สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวได้ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนบัญญัติไว้ ในกรณีสั่งให้ออกจากราชการ ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการก็สามารถใช้สิทธิร้องทุกข์ได้ โดยนำวิธีการเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษมาใช้โดยอนุโลม และหากเป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อข้าราชการโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อข้าราชการให้ถูกต้องตามกฎหมาย หรือข้าราชการมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาต่อตน ดังนี้ มาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ก็ได้บัญญัติให้ข้าราชการผู้นั้นอาจร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม อ.ก.พ.กระทรวง หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณี ตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. เพื่อขอให้แก้ไขหรือแก้ความคับข้องใจได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีสิทธิอุทธรณ์ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ ก็จะต้องไปดำเนินการอุทธรณ์ตามสิทธิ จะดำเนินการร้องทุกข์ตามกรณีนี้มีไม่ได้ ทั้งนี้ ก.พ.ได้ดำเนินการออกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ขอให้แก้ไขการปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๐ ที่ผ่านมาแล้ว วารสารข้าราชการฉบับนี้จึงขอเสนอ กฎ ก.พ.ฉบับนี้เพื่อท่านผู้อ่านจะได้ทราบถึงรายละเอียดของสิทธิของข้าราชการในการร้องทุกข์ ตลอดจนขั้นตอนและวิธีดำเนินการในเรื่องนี้ ส่วนกฎ ก.พ.ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ขอให้แก้ความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชานั้น เนื่องจากเรื่องนี้เป็นหลักการใหม่ จึงต้องพิจารณาโดยรอบคอบและใช้เวลาพอสมควร ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการเสร็จสิ้นในเวลาไม่นานนี้ และเมื่อแล้วเสร็จก็จะนำเสนอให้ทราบในโอกาสต่อไปครับ

หลักการและเหตุผลในการออกกฎ ก.พ. ฉบับนี้

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๓๐ ได้บัญญัติให้ข้าราชการพลเรือนสามัญร้องทุกข์ ขอให้แก้ไขการปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือแก้ความคับข้องใจได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. ก.พ.จึงได้ดำเนินการออกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ขอให้แก้ไขการปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย (กรณีขอให้แก้ความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาชั้น อยู่ระหว่างดำเนินการ) ซึ่งกฎ ก.พ. ฉบับนี้ได้กำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์การรับทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์ การยื่นหรือส่งเรื่องร้องทุกข์สิทธิของผู้ร้องทุกข์ที่จะแถลงการณ์ด้วยวาจาและการให้โอกาสผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ที่จะแถลงแก้ สิทธิของ

ผู้ร้องทุกข์ที่จะคัดค้านผู้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ และการถอนคำร้องทุกข์ ตลอดจนกำหนดเวลาในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์และแนวทางการมีมติของผู้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เป็นไปโดยรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเกิดความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ดังนั้น ท่านผู้อ่านก็ควรที่จะรับทราบและศึกษาไว้ครับ เมื่อว่ามีเหตุที่ท่านหรือผู้ใดจะร้องทุกข์ จะได้ดำเนินการหรือแนะนำได้ถูกต้องและไม่เสียสิทธิที่พึงมีพึงได้ไป แต่อย่างไรก็ตาม การที่ได้พูดคุยปรึกษาหารือทำความเข้าใจกัน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ลุล่วงไปด้วยดีและรวดเร็ว ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ที่สำคัญประการหนึ่งที่ได้กำหนดไว้ในกฎ ก.พ.ฉบับนี้ ย่อมเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหามา เพียงแต่ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินการด้วยครับ

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

ขอให้แก้ไขการปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๕) และมาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ก.พ.จึงออกกฎ ก.พ.ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ.นี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ การร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญเห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.นี้

ข้อ ๓ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เมื่อมีกรณีเป็นปัญหาขึ้นระหว่างกันควรจะได้ปรึกษาหรือทำความเข้าใจกัน ฉะนั้น เมื่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีปัญหาเกี่ยวกับการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย และแสดงความประสงค์ที่จะปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชา ให้ผู้บังคับบัญชานั้นให้โอกาสและรับฟัง หรือสอบถามเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวเพื่อเป็นทางแห่งการทำความเข้าใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นต้น

ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่ประสงค์ที่จะปรึกษาหารือ หรือปรึกษาหารือแล้วไม่ได้รับคำชี้แจงหรือได้รับคำชี้แจงไม่เป็นที่พอใจ ก็ให้ร้องทุกข์ตามข้อ ๔

ข้อ ๔ การร้องทุกข์ ให้ร้องทุกข์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะร้องทุกข์แทนผู้อื่นหรือมอบหมายให้ผู้อื่นร้องทุกข์แทนไม่ได้ และให้ร้องทุกข์เป็นหนังสือภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

ข้อ ๕ หนังสือร้องทุกข์ต้องลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้ร้องทุกข์ และต้องประกอบด้วยสาระสำคัญที่แสดงข้อเท็จจริงและปัญหาของเรื่องให้เห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามกฎหมายอย่างไร และความประสงค์ของการร้องทุกข์

ถ้าผู้ร้องทุกข์ ประสงค์จะแถลงการณ์ด้วยวาจาในชั้นพิจารณาของ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม อ.ก.พ.กระทรวง หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณี ให้แสดงความประสงค์ไว้ในหนังสือร้องทุกข์ หรือจะทำเป็นหนังสือต่างหากก็ได้แต่ต้องยื่นหรือส่งก่อนที่ อ.ก.พ. หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณี เริ่มพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ โดยยื่นหรือส่งตรงต่อ อ.ก.พ. หรือ ก.พ.

ข้อ ๖ การร้องทุกข์ต่อ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ในกรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากผู้บังคับบัญชาในราชการบริหารส่วนภูมิภาคที่ต่ำกว่าผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.พ.จังหวัด และให้อ.ก.พ.จังหวัด เป็นผู้พิจารณา

(๒) ในกรณีที่เกิดร้องทุกข์เกิดจากผู้บังคับบัญชาในราชการบริหารส่วนกลางที่ต่ำกว่าอธิบดี ให้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.พ.กรม และให้ อ.ก.พ.กรม เป็นผู้พิจารณา

(๓) ในกรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากผู้ว่าราชการจังหวัด หรืออธิบดีให้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.พ.กระทรวง และให้ อ.ก.พ.กระทรวง เป็นผู้พิจารณา

(๔) ในกรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือปลัดกระทรวง หรือกรณีผู้บังคับบัญชาปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ตามมติของ อ.ก.พ.กระทรวง หรือกรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากการถูกสั่งพักราชการตามมาตรา ๑๐๗ ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.พ. และให้ ก.พ. เป็นผู้พิจารณา

ข้อ ๗ ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิคัดค้านอนุกรรมการ รองประธานอนุกรรมการ หรือกรรมการผู้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ถ้าผู้นั้นมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์

(๒) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่ร้องทุกข์

(๓) มีสาเหตุโกรธเคืองผู้ร้องทุกข์

(๔) เป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์

การคัดค้านอนุกรรมการ รองประธานอนุกรรมการ หรือกรรมการผู้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้น ต้องแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในหนังสือร้องทุกข์ หรือแจ้งเพิ่มเติมเป็นหนังสือก่อนที่ อ.ก.พ. หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณี เริ่มพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

เมื่อมีเหตุหรือมีการคัดค้านตามวรรคหนึ่ง อนุกรรมการ รองประธานอนุกรรมการ หรือกรรมการผู้นั้นจะขอถอนตัวไม่ร่วมพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้นก็ได้ ถ้าอนุกรรมการ รองประธานอนุกรรมการ หรือกรรมการผู้นั้นมิได้ขอถอนตัว ให้ประธานอนุกรรมการ หรือประธานกรรมการ แล้วแต่กรณี พิจารณาข้อเท็จจริงที่คัดค้าน หากเห็นว่าข้อเท็จจริงนั้นน่าเชื่อถือ ให้แจ้งอนุกรรมการ รองประธานอนุกรรมการ หรือกรรมการผู้นั้นทราบและมีให้ร่วมพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้น เว้นแต่ประธานอนุกรรมการ หรือประธานกรรมการ แล้วแต่กรณี พิจารณาเห็นว่า การให้อนุกรรมการ รองประธานอนุกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นร่วมพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า เพราะจะทำให้ได้ความจริงและเป็นธรรม จะอนุญาตให้อนุกรรมการ รองประธานกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นร่วมพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้นก็ได้

ข้อ ๘ เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาเรื่องร้องทุกข์

(๑) ในกรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากการที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเป็นหนังสือต่อผู้ร้องทุกข์ ให้ถือวันที่ผู้ถูกสั่งลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

ถ้าผู้ถูกสั่งไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง และมีการแจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกสั่งทราบกับมอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกสั่ง แล้วทำบันทึกลงวันเดือนปี เวลา และสถานที่ที่แจ้ง และลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานแล้ว ให้ถือวันที่แจ้งนั้นเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

ถ้าไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกสั่งลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งได้โดยตรง และได้แจ้งเป็นหนังสือส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกสั่ง ณ ที่อยู่ของผู้ถูกสั่ง ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ โดยส่งสำเนาคำสั่งไปให้สองฉบับเพื่อให้ผู้ถูกสั่งเก็บไว้หนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกสั่งลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งส่งกลับคืนมาเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ ในกรณีเช่นนี้ เมื่อล่วงพ้นสามสิบวันนับแต่วันที่ปรากฏในใบตอบรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนว่าผู้ถูกสั่งได้รับเอกสารดังกล่าวหรือมีผู้รับ

แทนแล้ว แม้ยังไม่ได้รับสำเนาคำสั่งฉบับที่ให้ผู้ถูกสั่งลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งกลับคืนมา ให้ถือว่าผู้ถูกสั่งได้ทราบคำสั่งแล้ว

(๒) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาไม่มีคำสั่งเป็นหนังสือต่อผู้ร้องทุกข์โดยตรง ให้ถือวันที่มีหลักฐานยืนยันว่าผู้ร้องทุกข์รับทราบหรือควรได้ทราบคำสั่งนั้นเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

(๓) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อผู้ร้องทุกข์โดยไม่ได้มีคำสั่งอย่างใด ให้ถือวันที่ผู้ร้องทุกข์ควรได้ทราบถึงการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นวันทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์

ข้อ ๙ การร้องทุกข์ต่อ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวง ให้ทำหนังสือร้องทุกข์ถึงประธาน อ.ก.พ. พร้อมกับสำเนารับรองถูกต้องหนึ่งฉบับ โดยออกนามจังหวัด กรม หรือกระทรวง แล้วแต่กรณี และยื่นที่ศาลากลางจังหวัดหรือส่วนราชการนั้น

การร้องทุกข์ต่อ ก.พ. ให้ทำหนังสือร้องทุกข์ถึงประธาน ก.พ. หรือ เลขาธิการ ก.พ. พร้อมกับสำเนารับรองถูกต้องหนึ่งฉบับ และยื่นที่สำนักงาน ก.พ.

ผู้ร้องทุกข์จะยื่นหรือส่งหนังสือร้องทุกข์พร้อมกับสำเนารับรองถูกต้องหนึ่งฉบับผ่านผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ก็ได้ และให้ผู้บังคับบัญชานั้นดำเนินการตามข้อ ๑๑ วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่มีผู้นำหนังสือร้องทุกข์มายื่นเอง ให้ผู้รับหนังสือออกใบรับหนังสือประทับตรารับหนังสือ และลงทะเบียนรับหนังสือไว้เป็นหลักฐานในวันที่ได้รับหนังสือตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ และให้ถือวันที่รับหนังสือตามหลักฐานดังกล่าวเป็นวันยื่นหนังสือร้องทุกข์

ในกรณีที่ส่งหนังสือร้องทุกข์ทางไปรษณีย์ ให้ถือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางออกใบรับฝากเป็นหลักฐานฝากส่ง หรือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับที่ของหนังสือเป็นวันส่งหนังสือร้องทุกข์

เมื่อได้ยื่นหรือส่งหนังสือร้องทุกข์ไว้แล้ว ผู้ร้องทุกข์จะยื่นหรือส่งหนังสือร้องทุกข์หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมก่อนที่ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม อ.ก.พ.กระทรวง หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณี เริ่มพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ก็ได้ โดยยื่นหรือส่งตรงต่อ อ.ก.พ. หรือ ก.พ.

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่ประสงค์จะให้มีการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ต่อไป จะขอถอนเรื่องร้องทุกข์ก่อนที่ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม อ.ก.พ.กระทรวง หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณี พิจารณาเรื่องร้องทุกข์เสร็จสิ้นก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นหรือส่งตรงต่อ อ.ก.พ. หรือ ก.พ. เมื่อได้ถอนเรื่องร้องทุกข์แล้ว การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้นให้เป็นอันระงับ

ข้อ ๑๑ เมื่อได้รับหนังสือร้องทุกข์ตามข้อ ๙ วรรคหนึ่งหรือวรรคสองให้ประธาน อ.ก.พ.จังหวัด ประธาน อ.ก.พ.กรม ประธาน อ.ก.พ.กระทรวง หรือสำนักงาน ก.พ. แล้วแต่กรณี มีหนังสือแจ้งพร้อมทั้งส่งสำเนาหนังสือร้องทุกข์ให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ทราบโดยเร็ว และให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้นส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและคำชี้แจงของตน (ถ้ามี) ไปเพื่อประกอบการพิจารณาภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันได้รับหนังสือ

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้รับหนังสือร้องทุกข์ที่ยื่นหรือส่งตามข้อ ๙ วรรคสาม ให้ผู้บังคับบัญชานั้นส่งหนังสือร้องทุกข์พร้อมทั้งสำเนาต่อไปยังผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ภายในสามวันทำการนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์

เมื่อผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ได้รับหนังสือร้องทุกข์ที่ยื่นหรือส่งตามวรรคสอง

หรือข้อ ๔ พรรคสาม ให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้นจัดส่งหนังสือร้องทุกข์พร้อมทั้งสำเนาและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และคำชี้แจงของตน (ถ้ามี) ไปยังประธาน อ.ก.พ.จังหวัด ประธาน อ.ก.พ.กรม ประธาน อ.ก.พ.กระทรวง หรือสำนักงาน ก.พ. แล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันได้รับหนังสือร้องทุกข์

ข้อ ๑๒ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ให้ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวง แล้วแต่กรณี พิจารณาจากเรื่องราวการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ และในกรณีจำเป็นและสมควรอาจขอเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม รวมทั้งคำชี้แจงจากหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือบุคคลใด ๆ หรือขอให้ผู้แทนหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วน บริษัท ข้าราชการ หรือบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ขอแถลงการณ์ด้วยวาจา หาก อ.ก.พ.พิจารณาเห็นว่า การแถลงการณ์ด้วยวาจาไม่จำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ จะให้งดการแถลงการณ์ด้วยวาจาเสียก็ได้

ในกรณีที่นัดให้ผู้ร้องทุกข์มาแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อที่ประชุม ให้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ทราบด้วยว่า ถ้าประสงค์จะแถลงแก้ก็ให้นำมาแถลงหรือมอบหมายเป็นหนังสือให้ข้าราชการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้แทนมาแถลงแก้ด้วยวาจาต่อที่ประชุมครั้งนั้นได้ ทั้งนี้ ให้แจ้งล่วงหน้าตามควรแก่กรณี และเพื่อประโยชน์ในการแถลงแก้ดังกล่าว ให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์หรือผู้แทนเข้าฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจาของผู้ร้องทุกข์ได้

ข้อ ๑๓ ให้ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวง แล้วแต่กรณี พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือร้องทุกข์ และเอกสารหลักฐานตามข้อ ๑๑ แต่ถ้ามีความจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว ให้ขยายเวลาพิจารณาได้อีกไม่เกินสามสิบวัน และให้บันทึกแสดงเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องขยายเวลาไว้ด้วย

ในกรณีที่ขยายเวลาตามวรรคหนึ่งแล้วการพิจารณายังไม่แล้วเสร็จให้ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวง แล้วแต่กรณี ขยายเวลาพิจารณาได้อีกไม่เกินสามสิบวัน แต่ทั้งนี้ให้พิจารณากำหนดมาตรการที่จะทำให้การพิจารณาแล้วเสร็จโดยเร็วและบันทึกไว้เป็นหลักฐานในรายงานการประชุม และให้ส่งสำเนารายงานการประชุม อ.ก.พ.จังหวัด หรือ อ.ก.พ.กรม แล้วแต่กรณี ไปยัง อ.ก.พ.กระทรวง และส่งสำเนารายงานการประชุม อ.ก.พ.กระทรวง ไปยัง ก.พ. ภายในสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดขยายเวลาตามวรรคหนึ่ง เพื่อที่ อ.ก.พ.กระทรวง หรือ ก.พ.จะได้ติดตามแนะนำและชี้แจงให้การพิจารณาแล้วเสร็จโดยเร็ว

เมื่อ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวง พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้นเสร็จแล้ว ให้แจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยให้ อ.ก.พ.กระทรวง หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณี ทราบด้วย

ข้อ ๑๔ เมื่อ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวง ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามข้อ ๖ (๑) (๒) หรือ (๓) แล้ว

(๑) ถ้าเห็นว่าการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์นั้นถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้มีมติยกคำร้องทุกข์

(๒) ถ้าเห็นว่าการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์นั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีมติให้แก้ไขโดยเพิกถอนหรือยกเลิกการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายนั้น หรือ

ให้ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(๓) ถ้าเห็นว่าการที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์นั้นถูกต้องตามกฎหมายแต่บางส่วน และไม่ถูกต้องตามกฎหมายบางส่วน ให้มีมติให้แก้ไขหรือให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(๔) ถ้าเห็นว่าสมควรดำเนินการโดยประการอื่นใดเพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและมีความเป็นธรรม ให้มีมติให้ดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี

การพิจารณามีมติตามวรรคหนึ่ง ให้บันทึกเหตุผลของการพิจารณาวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุมด้วย

ข้อ ๑๕ เมื่อ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวง ได้มีมติตามข้อ ๑๔ แล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด แล้วแต่กรณี สั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมตินั้นในโอกาสแรกที่ทำได้ ในกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นจะให้มีการรับรองรายงานการประชุมเสียก่อนก็ได้ และเมื่อได้สั่งหรือปฏิบัติตามมติดังกล่าวแล้วให้แจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

ข้อ ๑๖ การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ในกรณีที่ร้องทุกข์ต่อ ก.พ. ตามข้อ ๖ (๔) ให้นำข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ และข้อ ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์และมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้รายงานนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งการเป็นประการใดแล้ว ให้สำนักงาน ก.พ.แจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบเป็นหนังสือ พร้อมทั้งแจ้งให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องทราบ หรือดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีโดยเร็ว

ข้อ ๑๗ มติของ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม และ อ.ก.พ.กระทรวง ตามข้อ ๑๔ และคำสั่งของนายกรัฐมนตรีตามข้อ ๑๖ ให้เป็นที่สุด

ข้อ ๑๘ การนับระยะเวลาตามกฎหมาย ก.พ.นี้ สำหรับเวลาเริ่มต้น ให้นับวันถัดจากวันแรกแห่งเวลานั้นเป็นวันเริ่มนับระยะเวลา ส่วนเวลาสุดสิ้น ถ้าวันสุดท้ายแห่งระยะเวลาตรงกับวันหยุดราชการ ให้นับวันเริ่มเปิดทำการใหม่เป็นวันสุดท้ายแห่งระยะเวลา

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญได้ยื่นหรือส่งหนังสือร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาไว้แล้วก่อนวันที่ กฎ ก.พ. นี้ใช้บังคับ และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้นยังไม่แล้วเสร็จ ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้นต่อไปตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

(ลงชื่อ) พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

(ชวลิต ยงใจยุทธ)

นายกรัฐมนตรี

ประธาน ก.พ.

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๑๓ ก วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๐)

ใหม่ ๆ ในราชการ

สารบรรณ

เริ่มต้นปีงบประมาณ ๒๕๔๑ นี้ ก.พ. มีระเบียบใหม่ ๆ ออกมา ๔ เรื่อง แต่ละเรื่องมีความสำคัญต่อทางก้าวหน้าของข้าราชการทุกคนครับ

สองเรื่องแรก คือ ว.๒๑ และ ว.๒๒ ซึ่งออกมาวันเดียวกันคือวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐ เป็นเรื่องการย้ายเพื่อพัฒนาเพิ่มพูนประสบการณ์ข้าราชการระดับ ๗ และ ๘ และเรื่องวิธีการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งข้าราชการระดับ ๙-๑๐-๑๑ และระดับ ๘ ลงมา

เรียกว่า เป็นระเบียบเกี่ยวกับผู้บริหารงานตั้งแต่หัวหน้าระดับ ๖ ขึ้นไปจนถึงหัวหน้าระดับ ๑๑ คือปลัดกระทรวง

ส่วนอีก ๒ เรื่อง เป็นเรื่องทางก้าวหน้าของข้าราชการผู้ดำรงสายงานเริ่ม ระดับ ๑ ระดับ ๒ และ ระดับ ๓ ว่าจะเลื่อนตำแหน่งไปในตัวเองได้อย่างไร

นั่นคือ ว. ๒๓ และ ว. ๒๔ แต่ที่เรียกกันติดปากกันทั่วไปว่า “ว. เลื่อนไหล”

สอง ว. นี้ ข้าราชการรอคอยกันมาก ขอบอกว่า ออกมาใช้บังคับแล้วครับ

วารสารฉบับนี้ขอนำสาระสำคัญแต่ละเรื่องมาแล้วให้เพื่อนข้าราชการฟังดังนี้

เรื่องที่ ๑ หลักเกณฑ์การย้ายข้าราชการระดับ ๗ และ ๘ เพื่อการพัฒนาเพิ่มพูนประสบการณ์ (ว. ๒๑/๒๕๔๐)

เรื่องนี้มีที่มาจากเจตนารมณ์ของรัฐสภาที่ต้องการให้มีการหมุนเวียนนักบริหารระดับกลางที่ดำรงตำแหน่ง ระดับ ๘ และ ๗ และทำหน้าที่บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด หัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าโครงการ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเหตุผลสองประการ

ประการแรก เพื่อให้มีการพัฒนาเพิ่มพูนประสบการณ์แก่ผู้บริหารระดับกลางโดยให้มีประสบการณ์จากการหมุนเวียนไปปฏิบัติงานตำแหน่งอื่น และเป็นการเตรียมการพัฒนาผู้บริหารระดับกลาง ขึ้นสู่ตำแหน่งนักบริหารระดับสูง

ประการที่สอง เพื่อให้มีระบบการหมุนเวียนนักบริหารระดับกลางเช่นเดียวกับนักบริหารระดับสูง

ส่วนวิธีการและหลักเกณฑ์การหมุนเวียนนักบริหารระดับกลางนั้น ก.พ.ได้มอบอำนาจให้แต่ละกรมไปกำหนดระเบียบของกรมเอง โดยนำเสนอ อ.ก.พ.กรม ให้

เห็นชอบระเบียบดังกล่าวก่อน ทั้งนี้ โดย ก.พ.จะกำหนดเป็นกรอบการพัฒนาไปให้แต่ละกรม วางระเบียบการหมุนเวียนนักบริหารระดับกลางดังนี้

๑. ให้กรมกำหนดวัตถุประสงค์การย้าย เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์นักบริหารระดับกลาง
๒. ให้แต่ละกรมกำหนดชื่อตำแหน่ง ระดับ ๗ และ ๘ ที่ทำหน้าที่ผู้บริหาร และจะต้องหมุนเวียนโดยย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่นภายใน ๔ ปี ไว้ในระเบียบของแต่ละกรมด้วย
๓. ให้กรมกำหนดระยะเวลาดำรงตำแหน่งไว้ด้วยว่า จะให้ดำรงตำแหน่งก็มี (ก.พ.กำหนดเป็นแนวพิจารณาไว้ว่า เมื่อครบ ๔ ปีควรให้ย้าย แต่หากมีความจำเป็นให้ขอต่อเวลาได้ครั้งละ ๑ ปีไม่เกิน ๒ ครั้ง) ดังนั้น เพื่อน ๆ ข้าราชการที่อยากทราบว่า กรมของท่านได้กำหนดชื่อตำแหน่ง ผ.อ.กองโด้บ้าง หรือ หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดโด้บ้างที่ต้องหมุนเวียนไปดำรงตำแหน่งอื่นภายใน ๔ ปี ก็หาอ่านและดูได้จากระเบียบของกรมของตนเอง

ข้อ ระเบียบนี้ใช้บังคับแล้วตั้งแต่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ มาแล้ว จนถึงขณะนี้

กรมของท่านคงได้ประกาศระเบียบของกรมออกมาแล้ว

เรื่องที่ ๒ หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้าราชการเพื่อเลื่อนตำแหน่งระดับ ๙-๑๐-๑๑ และ ระดับ ๘ ลงมา (ว ๒๒/๒๕๔๐)

ระเบียบเรื่องนี้ใช้กับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง ระดับ ๙-๑๐-๑๑ และ ระดับ ๘ ลงมา ที่เป็นผู้บริหารระดับสูง เช่น อธิบดี รองอธิบดี ปลัดกระทรวง ผู้บริหารระดับกลาง เช่น ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด และหัวหน้าหน่วยงาน ระดับ ๖-๘

ดังนั้น ระเบียบเรื่องนี้จึงใช้พิจารณาเลื่อนตำแหน่งข้าราชการที่ทำหน้าที่บริหารทั้งระดับสูง กลาง และต้น มิใช่ใช้กับการเลื่อนตำแหน่งที่เป็น ว. ว.ช. หรือ ช.ช.

หลักการสำคัญ คือ กำหนดให้มีเครื่องมือช่วยกลไกและขั้นตอนการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งให้การเลือกสรรบุคคลเกิดความ เป็นธรรมตามระบบคุณธรรม และได้บุคคลตรงกับตำแหน่ง

วิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ คือให้มีการแจ้งตำแหน่งว่าง ระดับ ๙ และ ๑๐ พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและความต้องการของตำแหน่งมาที่สำนักงานปลัดกระทรวงหรือทบวง แล้วแต่กรณี

กระทรวงจะตั้งคณะกรรมการ หรือ

บอร์ดขึ้นมาพิจารณาคัดเลือกข้าราชการที่เหมาะสมกับตำแหน่งว่างแล้วเสนอผู้มีอำนาจแต่งตั้งพิจารณา บอร์ดนี้จึงทำหน้าที่ช่วยกลั่นกรอง

การตั้งคณะกรรมการคัดเลือกนี้ อ.ก.พ. กระทรวง จะเป็นผู้พิจารณา โดยมีกรรมการไม่ต่ำกว่า ๕ คน ไม่เกิน ๗ คน กรรมการเหล่านี้จะเป็นตัวแทนมาจาก อ.ก.พ. กระทรวง ส่วนหนึ่งเพื่อให้เป็นระบบเปิด

คณะกรรมการนี้จะวางแผนทักการพิจารณา แล้วให้แต่ละกรมเสนอชื่อผู้เหมาะสมและผลงานที่ผ่านมา ต่อจากนั้นคณะกรรมการก็จะพิจารณาจัดเรียงลำดับผู้เหมาะสมเสนอผู้มีอำนาจแต่งตั้งต่อไป

ส่วนการเลื่อนระดับ ๖-๘ ก็จะมีคณะกรรมการคัดเลือกระดับกรมที่ อ.ก.พ. กรม ตั้งและทำหน้าที่คัดเลือกเสนอผู้มีอำนาจแต่งตั้งเช่นเดียวกัน

เรื่องที่ ๓-๔ มอบอำนาจการกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งข้าราชการในสายงานเริ่มระดับ ๑ ระดับ ๒ และ ระดับ ๓ (ว ๒๓/๒๕๔๐ และ ว ๒๔/๒๕๔๐)

หลักเกณฑ์สำคัญของระเบียบนี้คือ ขยายทางก้าวหน้าของผู้ดำรงตำแหน่งระดับควบในสายงานเริ่มระดับ ๑ ๒ และ ๓ จากเดิมให้สูงขึ้นอีก ๑-๒ ระดับ (บางกลุ่มตำแหน่งสูงขึ้น ๓ ระดับ) แล้วแต่กลุ่ม

ตำแหน่ง

เดิม ทางก้าวหน้าของข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งระดับควบจะเลื่อนตำแหน่งไปในตัวเอง ๓ ระดับ

ตัวอย่างเช่น

เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑ → ๒ → ๓

เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี

๒ → ๓ → ๔

นักวิชาการเงินและบัญชี

๓ → ๔ → ๕

ใหม่ ทางก้าวหน้าสูงขึ้นอีก ๑-๒ ระดับ

สายงานเริ่ม ๑ อาจเป็น

๑ → ๒ → ๓ → ๔

หรือ ๑ → ๒ → ๓ → ๔ → ๕

หรือ ๑ → ๒ → ๓ → ๔ → ๕ → ๖

สายงานเริ่ม ๒ อาจเป็น

๒ → ๓ → ๔ → ๕

หรือ ๒ → ๓ → ๔ → ๕ → ๖

สายงานเริ่ม ๓ อาจเป็น

๓ → ๔ → ๕

หรือ ๓ → ๔ → ๕ → ๖ → ๗

หรือ ๓ → ๔ → ๕ → ๖ → ๗ → ๘

ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับกลุ่มตำแหน่งที่กำหนดไว้ในบัญชีท้าย ว. ๒๓/๒๕๔๐ (สำหรับตำแหน่งเริ่ม ระดับ ๑ และ ๒) และ ว. ๒๔/๒๕๔๐ (สำหรับตำแหน่งเริ่มระดับ ๓) ว่าตำแหน่งใดเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นไปอีก ๑ ระดับ

หรือ ๒ ระดับ หรือ ๓ ระดับ

แต่ละตำแหน่ง มีไซ เลื่อนระดับสูงขึ้นไปโดยอัตโนมัติ มีเงื่อนไขอยู่หลายประการ การเลื่อนตำแหน่งเหล่านี้ต้องมีการกำหนดตำแหน่งและประเมินก่อน

ประการแรก ผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องมีคุณสมบัติในเรื่องระยะเวลาดำรงตำแหน่งในสายงานและในแต่ละระดับตำแหน่ง ประการสำคัญต้องมีผลงานที่จะประเมิน

ประการที่สอง กรมจะต้องวิเคราะห์ตำแหน่งที่ครองอยู่ก่อนว่า สมควรกำหนดเป็นระดับสูงขึ้นไปหรือไม่ โดยเสนอ อ.ก.พ. ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมอนุมัติก่อน

ประการที่สาม ผู้ครองตำแหน่งจะต้องเสนอผลงานไปประเมินในตำแหน่งที่อนุมัติแล้วตามวิธีการประเมินที่กำหนดไว้ในหนังสือเวียน ก.พ.แต่ละเรื่อง เช่น ว. ๑๖/๒๕๓๘ หรือ ว. ๕/๒๕๓๗ เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อน ๆ จึงต้องดูเส้นทางก้าวหน้าของตนเองจาก ว. ๒๓/๒๕๔๐ และ ว. ๒๔/๒๕๔๐ โดยละเอียดอีกที

ขอที่บุคลากรของกรม หรือที่จังหวัดก็มีครับ

ระเบียบ ๒ เรื่องนี้ สำคัญครับ เป็นทางก้าวหน้าของเพื่อน ๆ ข้าราชการเอง ปรึกษากับหัวหน้าด้วยนะครับ

น้ำใจไมตรี
ที่มีต่อกัน
บอกความ
สัมพันธ์
ฉันเพื่อน
พี่น้อง

ธนาตารุงเทพ จำกัด
เพื่อนคู่คิดมิตรคู่บ้าน

ปัญหาและความเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้างมลทิน

ประบุญ สุวรรณภักดี*

ตามที่ได้เคยสรุปผลและผลกระทบต่อนื่องของพระราชบัญญัติล้างมลทิน
ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ
ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเทียบเคียงจากแนวทางการพิจารณากฎหมายว่าด้วย
การล้างมลทินฉบับก่อนลงในวารสารข้าราชการมาครั้งหนึ่งแล้ว บัดนี้ พระราช
บัญญัติล้างมลทินฉบับที่อ้างถึงข้างต้น ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลากว่า ๑ ปีแล้ว จึง
ใคร่ขอสรุปกรณีที่ ก.พ.หรือสำนักงาน ก.พ.ได้พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับพระราช
บัญญัติฉบับนี้** ดังนี้

* นิตกร ๗ สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ.

** โปรดดูพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ตอนท้ายบทความนี้

ถาม ถูกลงโทษเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๑ จะได้รับล้างมลทินและขอกลับเข้ารับราชการได้หรือไม่ สิทธิที่จะได้รับยังคงมีเสมือนเมื่อครั้งยังรับราชการอยู่หรือไม่

ตอบ กรณีนี้มีการกระทำผิดวินัยและถูกลงโทษไล่ออกจากราชการก่อนวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๓๙ จึงได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยกฎหมายให้ถือว่ามิได้เคยถูกลงโทษไล่ออกจากราชการมาก่อน ดังนั้น เมื่อจะขอกลับเข้ารับราชการ จึงต้องถือว่ามิได้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปของการเป็นข้าราชการพลเรือน ตามมาตรา ๓๐ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่อย่างใด และมีสิทธิที่จะขอกลับเข้ารับราชการได้ โดยเป็น

ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุที่จะบรรจุกลับเข้ารับราชการหรือไม่เพียงใด ซึ่งหากได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการ ก็จะได้รับสิทธิและประโยชน์ต่าง ๆ ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้เช่นเดียวกับข้าราชการทั้งหลาย ส่วนสิทธิและประโยชน์ใดอันเกี่ยวเนื่องกับการได้รับการล้างมลทิน และได้สูญเสียสิทธิหรือประโยชน์นั้น ๆ ไปแล้วก่อนที่จะได้รับการล้างมลทิน เมื่อได้รับการล้างมลทินในภายหลัง ก็ไม่ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องสิทธิและประโยชน์ที่เสียไปแล้วคืนมาได้อีก

ถาม กรมดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและลงโทษลดขั้นเงินเดือนข้าราชการในสังกัดไปแล้ว ต่อมานายกรัฐมนตรี้ได้สั่งการให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนข้าราชการผู้นั้นในเรื่องดังกล่าว กรมจึงดำเนินการตามคำสั่ง ดังนี้เมื่อพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ ข้าราชการผู้นั้นจะได้รับการล้างมลทินหรือไม่ และคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจะทำการสอบสวนต่อไปได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ กรณีได้มีการกระทำผิดวินัยและลงโทษทางวินัยก่อนวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๓๙ จึงได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ และโดยที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคย

พิจารณาปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๓๐ ว่าเมื่อข้าราชการผู้ถูกลงโทษทางวินัยได้รับการ

ล้างมลทินแล้ว ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งลงโทษหรือนายกรัฐมนตรีไม่อาจพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นได้อีก ดังนั้น กรมจึงไม่อาจดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้ถูกลงโทษข้างต้นได้อีก และควรแจ้งสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

มนตรีทราบว่าเป็นเรื่องที่อยู่ในเกณฑ์ล้างมลทิน จึงไม่อาจปฏิบัติตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีได้ ส่วนคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยนั้น ก็ต้องยุติการสอบสวนข้าราชการผู้นั้นเสีย

ถาม กรมมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๕ สั่งตัดเงินเดือนข้าราชการในสังกัด โดยให้มีผลตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๓๕ และได้งดการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๐ ผู้นี้ด้วย ดังนี้ ผู้นี้จะได้รับการล้างมลทินหรือไม่ การงดการเลื่อนขั้นเงินเดือนถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องกรณีควรดำเนินการอย่างไร

ตอบ โดยที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้เคยพิจารณาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้างมลทิน ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๓๐ ว่า การที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้มีคำสั่งภายหลังวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๐ ใช้บังคับ ตัดเงินเดือนพนักงานในสังกัด ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๓๐ เป็นต้นไปนั้น ในขณะที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ พนักงานดังกล่าวยังไม่ได้ถูกลงโทษและยังมิได้รับโทษ จึงไม่ได้รับการล้างมลทิน ดังนั้น กรณีที่หารือปรากฏว่ามีการกระทำผิดวินัยก่อนวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๓๕ แต่

ในวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ ข้าราชการข้างต้นยังมีได้รับโทษทัณฑ์หรือแต่บางส่วนแต่อย่างใด จึงมิได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๕

สำหรับการงดการเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๓๕) เนื่องจากในรอบปีที่แล้วมาจนถึงวันออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนได้ถูกลงโทษที่หนักกว่าโทษภาคทัณฑ์ นั้น คำว่า “ถูกลงโทษทางวินัย” ตามข้อ ๖ (๒) ของกฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าว หมายความว่าถึงการที่ผู้ถูกลงโทษได้รับโทษจริงหรือคำสั่งลงโทษมีผลใช้บังคับ และโดยที่กรมได้มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๐ ให้แก่

ข้าราชการในสังกัด เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๓๙ ดังนั้น ในวันที่มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนดังกล่าว ข้าราชการดังกล่าวจึงมิได้เป็นผู้ถูกลงโทษทางวินัย (เนื่องจากได้รับการล้างมลทิน ซึ่งให้ถือว่ามิได้เป็นผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีนั้น ๆ) และไม่ต้องห้ามมิให้เลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๐ เนื่องจากในรอบปีที่แล้วมาจนถึงวันออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน ผู้นี้มิได้ถูกลงโทษทางวินัยที่หนักกว่าโทษภาคทัณฑ์ การที่กรมงดการเลื่อนขั้นเงินเดือนดังกล่าวจึงไม่ถูกต้อง และโดยที่ผู้นี้มิได้รับการล้างมลทิน กรมจึงต้องตัดเงินเดือนในเดือนตุลาคม ๒๕๓๙ ตามที่ระบุไว้ในคำสั่งลงโทษ อันเป็นผลให้ ผู้นี้มิได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๐

หมายเหตุ เรื่องนี้ได้ผ่านการพิจารณาของ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการแล้ว และต่อมาได้มีการหารือไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้มีความเห็นว่า ณ วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ ใช้บังคับ ผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีนี้ยังไม่ได้รับโทษตัดเงินเดือนแต่อย่างใด กรณีจึงไม่เข้าเงื่อนไขตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่บัญญัติว่า “..... และได้รับโทษหรือรับทัณฑ์ทั้งหมดหรือบางส่วนไปก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ.....” ผู้นี้จึงไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการล้างมลทิน

ถาม ข้าราชการผู้ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือนเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ จะได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๐ หรือไม่

ตอบ กรณีนี้อยู่ในเกณฑ์ได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ และเป็นผลให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษทางวินัยในกรณีนั้น ๆ จึงมีคุณสมบัติอยู่ในเกณฑ์ตามข้อ ๖ (๒) ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๓๙)

ที่กำหนดว่า “ในรอบปีที่แล้วมาจนถึงวันออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนต้องไม่ถูกลงโทษทางวินัยที่หนักกว่าโทษภาคทัณฑ์.....” ซึ่งผู้บังคับบัญชาสามารถเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ได้หากอยู่ในหลักเกณฑ์อื่นที่อาจเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ได้ด้วย

ถาม พนักงานกระทำผิดวินัยก่อนวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๘ และถูกลงโทษ ตัดเงินเดือนเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๓๘ โดยให้ตัดเงินเดือนตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๓๘ เป็นต้นไป จะได้รับล้างมลทินหรือไม่

ตอบ เมื่อในวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๘ พนักงานดังกล่าวยังไม่ได้ถูกลงโทษและยังไม่ได้รับโทษทั้งหมดหรือบางส่วน จึงมิได้รับ

การล้างมลทิน ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๘

ถาม เมื่อได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๘ จะก่อให้เกิดสิทธิที่จะกลับมารับเงินเดือนในอัตราเดิมก่อนถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน และเรียกร้องเงินเดือนหรือเรียกร้องบำเหน็จบำนาญที่ถูกตัดไปแล้วคืนจากราชการ ได้หรือไม่

ตอบ โดยที่มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติฉบับที่ห้าหรือได้บัญญัติว่า การล้างมลทิน ตามมาตรา ๔ และมาตรา ๕ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ได้รับการล้างมลทินในอันที่จะเรียกร้องสิทธิหรือประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้น จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องขอรับเงินเดือน

ในอัตราเดิมก่อนถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน และเรียกร้องเงินเดือนที่ถูกตัดไปแล้วอันเนื่องจากถูกลงโทษตัดเงินเดือน หรือเรียกร้องบำเหน็จบำนาญที่ถูกตัดไปแล้วอันเนื่องจากถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ คืนจากราชการได้

ถาม ข้าราชการผู้กระทำผิดวินัยและอยู่ในเกณฑ์ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อมีการรายงานการดำเนินการทางวินัยไปยัง อ.ก.พ.กระทรวง อ.ก.พ.กระทรวงจะพิจารณามีมติให้กรมดำเนินการทางวินัยเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงโทษเป็นอย่างอื่นได้หรือไม่ และในกรณีที่กรมดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงแก่ข้าราชการในสังกัดไปแล้ว หากต่อมากรมได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนผู้นั้นในเรื่องเดิมตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ป.มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อมีการ ประกาศใช้ บังคับพระราชบัญญัติล้างมลทินข้างต้น อันเป็นผลให้ผู้นั้นได้รับการล้างมลทิน ดังนี้ กรมจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป

ตอบ โดยที่มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฉบับที่อ้างถึงข้างต้นบัญญัติว่าผู้ได้รับการล้างมลทินนั้น ถือว่ามีได้เคยถูกลงโทษทางวินัยในกรณีนั้น ๆ อันเป็นผลให้ผู้บังคับบัญชาไม่อาจพิจารณา

ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นได้อีก ดังนั้น อ.ก.พ.กระทรวงและกรมจึงไม่อาจพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตามที่หาหรือได้อีกต่อไป แล้วแต่กรณี

ถาม ข้าราชการกระทำผิดวินัยเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๓๕ และกรมได้มีคำสั่งเมื่อ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๓๕ ลงโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน ตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๓๕ เป็นต้นไป ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ จะตัด เงินเดือนผู้นั้นได้หรือไม่ เพียงใด

ตอบ ปัญหาทำนองนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้เคยพิจารณาปัญหาการตัดเงินเดือนของข้าราชการที่ถูกลงโทษตัดเงินเดือนและได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ว่า เมื่อมีการล้างมลทิน โทษทางวินัยตามคำสั่งลงโทษย่อมเป็นอันระงับ ผู้บังคับบัญชาไม่อาจตัด

เงินเดือนข้าราชการผู้ถูกลงโทษทางวินัยได้อีกต่อไปตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินมีผลใช้บังคับ คงตัดเงินเดือนได้ตั้งแต่วันที่คำสั่งลงโทษมีผลใช้บังคับ จนถึงวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินมีผลใช้บังคับเท่านั้น ดังนั้น ตามปัญหาที่หาหรือ จึงตัดเงินเดือนได้ระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๕ เท่านั้น

บทส่งท้าย ความเห็นของ ก.พ. และของสำนักงาน ก.พ.ดั่งที่สรุปมาข้างต้น เป็นการให้ความเห็นตามที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้บัญญัติไว้ โดยเทียบเคียงกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน ซึ่งยังคงไม่ครอบคลุมถึงทุกปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม การพิจารณาวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ อาจมีความเห็นแตกต่างกันไปได้ ดังนั้น ผู้ชี้ขาดที่ดีที่สุดย่อมเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ และในทางปฏิบัติแล้วนายกรัฐมนตรีก็จะส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยของนายกรัฐมนตรีต่อไป ผู้ที่ต้องการคำวินิจฉัยในเรื่องนี้จากผู้ที่มิหน้าทีเดียวตรง จึงอาจหารือไปยังนายกรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาได้โดยตรงต่อไป

ทั้งนี้ ขอเรียนเพิ่มเติมว่า เงื่อนไขตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฉบับที่อ้างถึงข้างต้นมี ๒ เงื่อนไขด้วยกัน คือ

ประการที่หนึ่ง มีกรณีกระทำผิดวินัยก่อนหรือในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ ประการที่สอง ได้รับโทษหรือรับทัณฑ์ทั้งหมดหรือบางส่วนไปก่อนหรือในวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งกรณีจะต้องเข้าเงื่อนไขทั้ง ๒ ประการ จึงจะอยู่ในเกณฑ์ที่ได้รับการล้างมลทิน ดังนั้น หากเป็นกรณีที่มีผู้กระทำผิดวินัยก่อนหรือในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขในพระราชบัญญัติข้างต้น แต่หากมีการลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัย และผู้นั้นได้รับโทษหรือรับทัณฑ์ทั้งหมด หรือบางส่วนหลังจากวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๙ เช่น การดำเนินการทางวินัยหรือการสอบสวนทางวินัยเพิ่งเสร็จสิ้นลงภายหลังจากวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๙ อันทำให้ไม่สามารถทำให้ผู้นั้นได้รับโทษหรือรับทัณฑ์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนภายในวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๙ ได้ กรณีจึงไม่เข้าเงื่อนไขที่สองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฉบับที่อ้างถึงข้างต้น และเป็นผลให้ผู้นั้นไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการล้างมลทินแต่อย่างใด

พระราชบัญญัติ
ล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี

พ.ศ. ๒๕๓๙ *

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๓๙
เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ต้องโทษ” หมายความว่า ผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ลงโทษ หรือให้กักกันและให้หมายความรวมถึงผู้ถูกลงโทษโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีผลเช่นเดียวกับการถูกลงโทษโดยคำพิพากษาของศาล

“ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” หมายความว่า ผู้ถูกลงโทษ หรือลงทัณฑ์เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และให้หมายความรวมถึงบุคคลใดที่ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์โดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีผลเช่นเดียวกับการถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัย

* ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๓ ตอนที่ ๓๗ ก วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๙

มาตรา ๔ ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ต้องโทษในกรณีความผิดต่าง ๆ ซึ่งได้กระทำก่อน หรือในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๓๙ และได้พ้นโทษไปแล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือซึ่งได้พ้นโทษไปโดยผลแห่งพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้น ๆ

มาตรา ๕ ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ และได้รับโทษ หรือรับทัณฑ์ทั้งหมด หรือบางส่วนไปก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยในกรณีนั้น ๆ

มาตรา ๖ สำหรับบรรดาผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการอันมิใช่เป็นการลงโทษทางวินัยก่อน หรือในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ และบรรดาผู้ถูกดำเนินการทางวินัยในกรณีกระทำผิดวินัยซึ่งผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาสั่งยุติเรื่อง หรือตโทษก่อนหรือในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ผู้นั้นไม่ต้องถูกพิจารณาเพิ่มโทษ หรือถูกดำเนินการทางวินัยในกรณีนั้น ๆ ต่อไป

มาตรา ๗ การล้างมลทินตามมาตรา ๔ และมาตรา ๕ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ได้รับการล้างมลทินในอันที่จะเรียกร้องสิทธิหรือประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น

มาตรา ๘ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

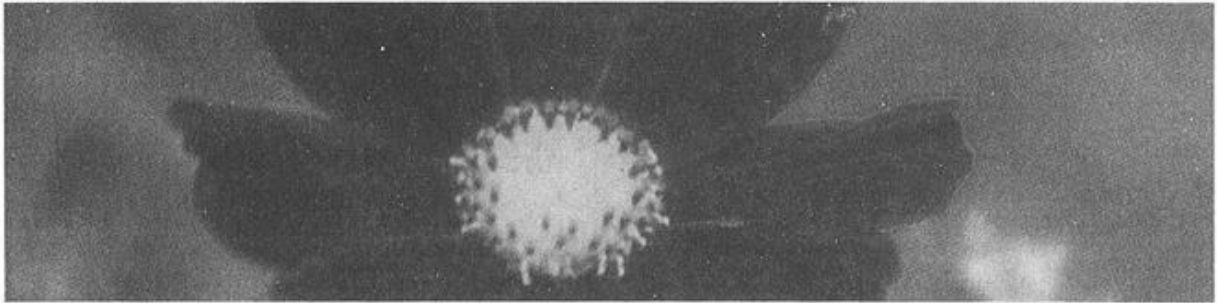
บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ: เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี ในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ อันเป็นมหามงคลกาลอันสำคัญยิ่ง เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและให้เกิดความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในมหามงคลกาลนี้ สมควรมีการล้างมลทินให้แก่ผู้ต้องโทษในกรณีความผิดต่าง ๆ ซึ่งได้พ้นโทษไปแล้ว และผู้ถูกลงโทษทางวินัยของกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งได้รับการลงโทษทางวินัยไปแล้ว และสมควรให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการอันมิใช่เป็นการลงโทษทางวินัยมาก่อน หรือในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ และบรรดาผู้ถูกดำเนินการทางวินัยในกรณีกระทำผิดวินัย ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาสั่งยุติเรื่อง หรือตโทษก่อนหรือในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ผู้นั้นไม่ต้องถูกพิจารณาเพิ่มโทษ

สัตว์ประหลาด: เกมเสริมสร้างความซื่อสัตย์

จิระภา รัตนวิบูลย์*

คำ “ซื่อสัตย์” เป็นคำที่ทุกคนได้ยินกันมาตั้งแต่เด็กจนคุ้นหู และจะได้ยินมากในวงราชการ

คำ “ซื่อสัตย์” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เป็นคำกริยา หมายถึงประพฤติตรง และจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง

หากวิเคราะห์คำ “ซื่อสัตย์” โดยจำแนกออกเป็นคำ “ซื่อ” และคำ “สัตย์” จะได้ความดังนี้

คำ “ซื่อ”

- ถ้าใช้เป็นคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์ จะหมายถึง ตรง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ไม่คดโกง เช่น

คนซื่อ หมายถึง คนตรง คนไม่มีเล่ห์เหลี่ยม คนไม่คดโกง

คนพูดซื่อ ๆ หมายถึง คนพูดตรง ๆ

พูดไม่มีเล่ห์เหลี่ยม

คนหน้าซื่อ หมายถึง คนหน้าไม่มีเล่ห์เหลี่ยม หน้าไม่คดโกง

- ถ้าใช้เป็นคำกริยา หมายถึง ประพฤติตรง ไม่เอนเอียง ไม่คดโกง เช่น
เขาซื่อตรงต่อหน้าที่ หมายถึง เขาปฏิบัติหน้าที่ตรงไปตรงมา ไม่เอนเอียง

เขาเป็นคนซื่อ หมายถึง เขาเป็นคนตรง คือเขาไม่คดโกง

คำ “สัตย์”

- ถ้าใช้เป็นคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์ หมายถึง จริง แท้ แน่นอน เช่น สัตย์ซื่อ สัตย์สาบาน

- ถ้าใช้เป็นคำนาม หมายถึง คุณลักษณะที่ประกอบด้วยความจริง ความแน่แท้ ความซื่อตรง ไม่กลับเป็นอย่างอื่น

จากความหมายของคำ “ซื่อ” “สัตย์”

* ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านพัฒนาคุณธรรม สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ.

และ “ซื่อสัตย์” ดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำมาใช้ในวงราชการ ข้าราชการที่ซื่อสัตย์นั้น จะหมายถึง ข้าราชการที่ประพฤติตรงต่อหน้าที่ ไม่คดโกง และขณะเดียวกันก็ต้องมีไหวพริบด้วย มิฉะนั้นจะกลายเป็นข้อบื้อ ทั้งนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ ได้ทรงอธิบายไว้ในหนังสือหลักราชการ ความว่า “ไหวพริบ นั้นแปลว่า รู้จักสังเกตเห็นโดยไม่ต้องมีใครเตือน” จึงอาจกล่าวได้ว่า คนมีไหวพริบ ก็คือ คนมีปัญญา

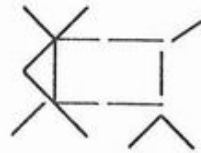
ในการปฏิบัติหน้าที่การงานใดก็ตาม นอกจากจะต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์แล้ว จะต้องใช้ไหวพริบ (ปัญญา) ประกอบด้วย กล่าวคือ จะต้องใช้ปัญญา คือ ความรอบรู้ จากการที่เป็นผู้ได้ศึกษา และสดับตรับฟังมาก และรู้จัก รู้พิจารณา ในเหตุผลดีชั่ว ถูกผิด ประโยชน์มิใช่ประโยชน์ และรู้ที่จะจัดการด้วย นอกจากนี้การใช้ปัญญาจะต้องใช้ไปในทางสุจริตคือ ในทางที่ชอบที่เรียกว่า ซื่อสัตย์สุจริตด้วย หากใช้ปัญญาไปในทางที่ไม่ชอบ เช่นอาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย เพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์อันมิชอบ เช่นนี้ แม้ไม่ผิดกฎหมาย แต่ก็ผิดศีลธรรม ไม่เรียกว่าเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต แต่จะเป็นซื่อสัตย์ทุกจริตไป ดังนั้นองค์ประกอบของ “ซื่อสัตย์” จึงต้องประกอบด้วย

๑. ตรงไปตรงมา
๒. ใช้ไหวพริบ (ปัญญา)
๓. ในทางที่ชอบ

เมื่อข้าราชการผู้ใดปฏิบัติได้ครบองค์ประกอบทั้ง ๓ นี้แล้วก็จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการให้บังเกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในระดับเป็นที่พอใจของทางราชการ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำ “ซื่อสัตย์” ซึ่งเป็นนามธรรมให้เข้าใจอย่างชัดเจน ก็อาจอธิบายได้โดยการให้เล่นเกม “สัตว์ประหลาด” ดังนี้

๑. วิทยากรนำแผ่นใสที่มีรูปเด็กยืนอยู่ ขวามุมบนบนเครื่องฉายแผ่นใส และใช้ไม้จิ้มฟัน ๑๕ อัน เรียงต่อกันเป็นรูปสัตว์ประหลาดชนิดหนึ่ง ดังภาพ

๒. วิทยากรนำเล่นเกม โดยบรรยายว่ามีสัตว์ประหลาดตัวหนึ่งยืนหันหลังให้เด็ก เด็กอยากทราบว่าเป็นตัวอะไร จึงเรียกให้สัตว์ประหลาดตัวนี้หันไปทางเด็ก แต่เรียกเท่าใดสัตว์ตัวนี้ก็ยังไม่ยอมหันไปทางเด็ก วิทยากรจึงขอให้ทุกคนช่วยกันคิดว่าจะทำอย่างไร สัตว์ประหลาดตัวนี้จึงจะหันหน้าไปทางเด็กได้ โดยมีกติกาว่า ให้ยกไม้จิ้มฟันเคลื่อนที่ได้เพียง ๒ อันเท่านั้น

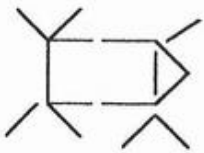
๓. วิทยากรขอให้อาสาสมัครมาทดลองทำหน้าชั้นทีละคน ประมาณ ๓ คน และสังเกตดูแลแต่ละคนทำอย่างไร

● สิ่งที่ได้จากการเล่นเกม

เกมนี้สามารถอธิบายความหมายของคำ
“ชื่อสัตย์” ซึ่งมีองค์ประกอบคือ

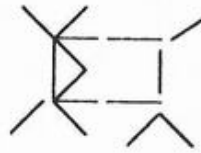
ตรงไปตรงมา + ปัญญา + ในทางที่ชอบ
ได้อย่างเป็นรูปธรรม และในขณะเดียวกัน
สามารถวัดพฤติกรรม ชื่อสัตย์ของผู้เล่นได้ด้วย
โดยวิทยาการดูจากพฤติกรรมของผู้เล่น ถ้า
ผู้เล่นฝ่าฝืนกติกา ก็ขาดองค์ประกอบของ
ชื่อสัตย์ คือ ขาดองค์ประกอบที่ว่าตรงไป
ตรงมา

ถ้าผู้เล่นทำตามกติกา แต่ไม่ใช้ปัญญา
การต่อตัวสัตว์ก็จะออกมาเป็นสัตว์พิการ ซึ่ง
ในการเล่นเกมนี้อาจจะปรากฏอยู่เสมอว่าผู้เล่น
จะทำตามกติกาโดยไม่ใช้ปัญญา โดยจะต่อ
ตัวสัตว์ออกมาเป็นรูปนี้

พฤติกรรมนี้อธิบายได้ว่า ตรงไปตรงมา
คือทำตามกติกา แต่ไม่ได้ใช้ปัญญา จึงหยิบ
ไม้ ๒ อันจากทางหัวไปต่อข้างท้ายของสัตว์
ทำให้กลายเป็นสัตว์พิการ คือมีหูข้างเดียว
มีหาง ๒ หาง การตรงไปตรงมาโดยไม่ใช้
ปัญญาจะเรียกว่าชื่อสัตย์ไม่ได้ แต่จะกลายเป็นชื่อบื้อ หรือเถรตรงแบบศรีธนญชัย แต่
ถ้าหากตรงไปตรงมาโดยใช้ปัญญาประกอบ

คือพิจารณาว่า โดยปกติทั้งคนและสัตว์ เมื่อ
ยืนหันหลังอยู่แล้วมีคนมาเรียกอยู่ด้านหลัง
ก็มีได้หันไปทั้งตัว แต่จะหันเพียงศีรษะไปดู
เท่านั้น ดังภาพนี้

ดังนั้น หากตรงไปตรงมาโดยใช้ปัญญา
ก็จะสำเร็จผลตามต้องการ

เกมนี้จึงเป็นการอธิบายองค์ประกอบ
ของ “ชื่อสัตย์” ให้เข้าใจได้อย่างเป็นรูปธรรม
แล้ววิทยากรก็โยงเรื่องนี้ไปเข้ากับการปฏิบัติ
งานของข้าราชการว่า เมื่อทำงานนอกจาก
จะตรงไปตรงมาแล้วยังต้องใช้ปัญญาพิจารณา
พิจารณาถึงผลที่จะกระทบต่องานด้วย
(บรรยายกับกลุ่มงานใด ก็ยกตัวอย่างงานนั้น
หรือจะให้ผู้อบรมยกตัวอย่างของเรื่องนี้จาก
งานที่ปฏิบัติจริงก็ได้)

อย่างไรก็ดี การตรงไปตรงมาโดยใช้
ปัญญานั้น จะต้องใช้ปัญญาในทางที่ชอบด้วย
ไม่อาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย หาประโยชน์
ให้กับตนเอง จึงจะเข้าองค์ประกอบ ชื่อสัตย์
สุจริต มิฉะนั้น แล้วก็จะกลายเป็นชื่อสัตย์
ทุจริตไป

รัฐธรรมนูญใหม่ที่ข้าราชการควรรทราบ

นับตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ภาครัฐและภาคเอกชนต่างให้ความสนใจรัฐธรรมนูญใหม่เป็นอย่างมาก มีการเคลื่อนไหวปรับปรุงระบบงานต่าง ๆ เพื่อให้ถูกต้องและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ เป็นนิมิตหมายที่ดีที่ประชาชนต่างเฝ้าดูและรอคอยการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่ดีขึ้นกว่าเก่า ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

รัฐธรรมนูญใหม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับข้าราชการและระบบราชการหลายประการ ซึ่งข้าราชการทุกคนควรให้ความสนใจและรู้ถึงรัฐธรรมนูญใหม่ เพื่อการปฏิบัติราชการจะเป็น ไปด้วยดี ไม่มีปัญหาขัดต่อรัฐธรรมนูญ

สาระสำคัญในรัฐธรรมนูญใหม่ที่ข้าราชการควรรทราบ สรุปได้ ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๕๕ ก วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐)
๒. คนไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมได้รับความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล (ม. ๔ และ ม. ๕)
๓. การใช้อำนาจของข้าราชการต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของ บุคคล (ม. ๒๖)
๔. ข้าราชการประจำ เป็นองคมนตรีไม่ได้ (ม. ๑๔)

๕. การจำกัดสิทธิเสรีภาพของคนทำไม่ได้ เว้นแต่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้ (ม.๒๙)
๖. ข้าราชการต้องให้บริการประชาชนโดยเท่าเทียมกัน (ม. ๓๐)
๗. ข้าราชการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ มีเสรีภาพในการเสนอข่าวและเสนอความคิดเห็นเช่นเดียวกับภาคเอกชน (ม. ๔๑) แต่ต้องคำนึงถึงเรื่องวินัยจรรยาบรรณของข้าราชการด้วย (ม. ๖๔)
๘. การดำเนินโครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน จะต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มิฉะนั้นอาจถูกฟ้องร้องได้ (ม. ๕๖)
๙. ข้าราชการต้องให้ข้อมูล และชี้แจงข่าวสารแก่ประชาชน เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้ (ม. ๕๘ และ ม. ๕๙)
๑๐. ข้าราชการอาจถูกฟ้องให้รับผิดชอบ เนื่องจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำได้ (ม. ๖๒)
๑๑. ข้าราชการต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง และมีหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชน จะละเลยมิได้ (ม. ๗๐)
๑๒. ข้าราชการต้องสนับสนุนแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - การจัดระบบงานราชการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน (ม. ๗๕) - การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม (ม. ๗๖) - การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น (ม. ๗๘)
๑๓. ห้ามข้าราชการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ม. ๑๐๙ (๘)) และสมาชิกวุฒิสภา (ม. ๑๒๖ (๔))
๑๔. ข้าราชการจะไม่ถูกกักขัง หรือแทรกแซงในการบรรจุ แต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ม. ๑๑๑)
๑๕. ข้าราชการเป็นกรรมการเลือกตั้งไม่ได้ (ม. ๑๓๙ (๑))
๑๖. ข้าราชการต้องดำเนินการตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งสั่งการ (ม. ๑๔๕ และ ม. ๑๔๖)
๑๗. ข้าราชการเป็นรัฐมนตรีไม่ได้ (ม. ๒๐๗)
๑๘. คณะรัฐมนตรีที่พ้นตำแหน่ง เนื่องจากอายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือการยุบสภา

จะแต่งตั้งหรือโยกย้ายข้าราชการไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเลือกตั้ง (ม. ๒๑๕)
๑๙. ข้าราชการตำแหน่งระดับ ๑๐ ขึ้นไป พระมหากษัตริย์ทรงโปรดเกล้าแต่งตั้ง และให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่เสียชีวิต (ม. ๒๒๗)
๒๐. ห้ามข้าราชการประจำเป็นข้าราชการการเมือง หรือดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ม. ๒๒๘)
๒๑. ข้าราชการจะต้องทราบเรื่องการจัดตั้ง ยุบ โอน กระทรวง ทบวง กรม ทั้งกรณีที่มาตราเป็นพระราชบัญญัติ และพระราชกฤษฎีกา (ม. ๒๓๐)
๒๒. ห้ามข้าราชการเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (ม. ๒๕๘ (๑))
๒๓. ข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ (ม. ๒๖๕ และ ม. ๒๖๘)
๒๔. ข้าราชการมีสิทธิฟ้องหรือถูกฟ้อง ในกรณีข้อพิพาทในศาลปกครอง (ม. ๒๗๖)
๒๕. ห้ามข้าราชการเป็นคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น (ม. ๒๘๕ วรรค ๖)
๒๖. ข้าราชการอาจถูกไต่สวนในกรณีร้ายแรงผิดปกติ ทุกจริตต่อหน้าที่ ฯลฯ (ม. ๓๐๑ (๓))
๒๗. ข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ หรือทุจริตต่อหน้าที่ อาจถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งโดยวุฒิสภาได้ (ม. ๓๐๓ (๒)) และจะถูกตัดสิทธิในการรับราชการเป็นเวลา ๕ ปี (ม. ๓๐๗ วรรค ๒)
๒๘. รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีหน่วยงานธุรการที่อิสระ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ๑๑ หน่วยงาน ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> (๑) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ม. ๑๓๖) (๒) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (ม. ๑๙๖) (๓) ศาลรัฐธรรมนูญ (ม. ๒๗๐) (๔) ศาลยุติธรรม (ม. ๒๗๕) (๕) ศาลปกครอง (ม. ๒๘๐) (๖) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ม. ๓๐๒) (๗) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ม. ๓๑๒) (๘) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ม. ๑๙๙) (๙) สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ม. ๘๙) (๑๐) คณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่น (ม. ๒๘๘) (๑๑) องค์การอิสระในการคุ้มครองผู้บริโภค (ม. ๕๗)

โรคร้ายในสำนักงาน

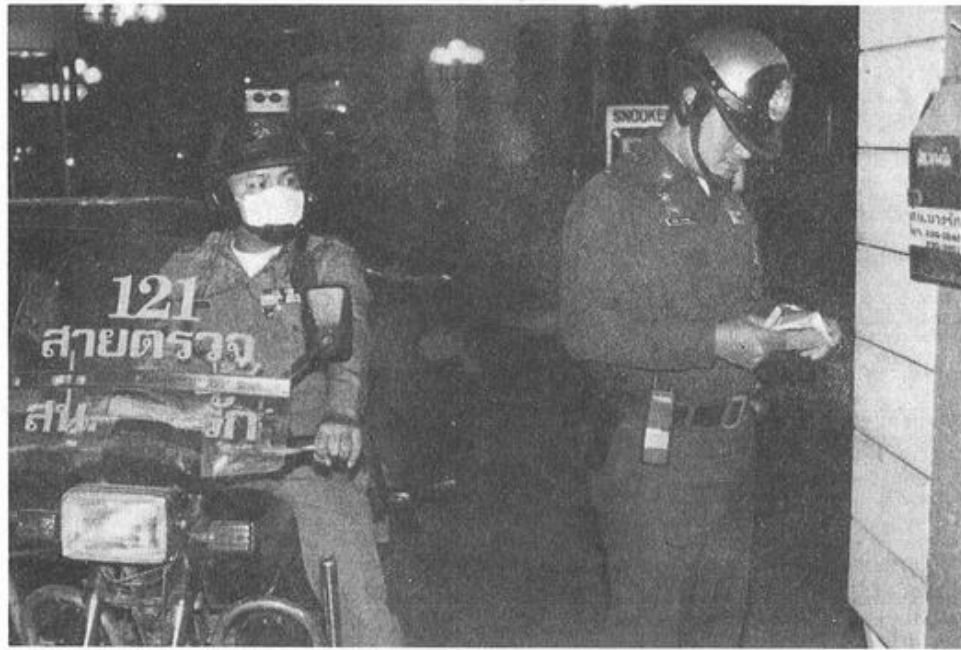
โรคในสำนักงาน (SICKBUILDING SYNDROME) หมายถึงโรคที่เกิดจากอาคารสำนักงานที่แออัด ความรุนแรงของโรคขึ้นอยู่กับระบบควบคุมสิ่งแวดล้อม การถ่ายเทอากาศภายนอกเข้าสู่ตัวอาคาร

อาการที่มักเกิดขึ้นได้แก่ความผิดปกติของระบบหายใจ น้ำตาไหลคันตามผิวหนัง

อัตราการไหลเวียนของอากาศที่เหมาะสมคือ ๑๐ ลิตรต่อวินาทีต่อคน แต่ปรากฏว่าอาคารบางแห่งมีอากาศไหลเวียนเข้าน้อยกว่าครึ่งหนึ่งตามที่ต้องการ

มีการศึกษาในประเทศแคนาดาพบว่า

เมื่อย้ายคนทำงานในอาคารหนึ่งที่ปรากฏอาการต่าง ๆ ดังกล่าวไปยังอีกอาคารหนึ่งซึ่งมีอากาศบริสุทธิ์ไหลเข้า ๒๕ ลิตรต่อวินาทีต่อคน โดยมีระบบการถ่ายเทอากาศของแต่ละชั้นอย่างเป็นอิสระ มีห้องสูบบุหรี่และห้องถ่ายเอกสารแยกจากกัน และเพิ่มความชื้นของอากาศจาก ๑๐% เป็น ๓๕% เพื่อให้ตาและลำคอของคนทำงานชุ่มอยู่เสมอ จะได้กำจัดเสมหะหรือสิ่งระคายเคืองได้ง่ายขึ้น ปรากฏว่าภายใน ๖ เดือน อาการต่าง ๆ ลดลง ๔๐% แม้ว่าคนทำงานจะทำงานอย่างเคร่งเครียดก็ตาม

คุณธรรมของตำรวจ

น ลาภมูชา

ไม่เห็นแต่จะได้ถ่ายเดียว

ยาจโยคตา

เห็นความทุกข์เดือดร้อนของ

ประชาชน ทำตนให้เขาพึงได้

น วสยุดตา

ไม่ใช่อำนาจข่มเหง กดขี่ รีดไถ

ประชาชน

ทุกขุปุพหานา

บำบัดทุกข์

สุขายนา

บำรุงสุข

วาจาเปยยัม

รู้จักใช้วาจาที่นึมนวล

นิวาตา

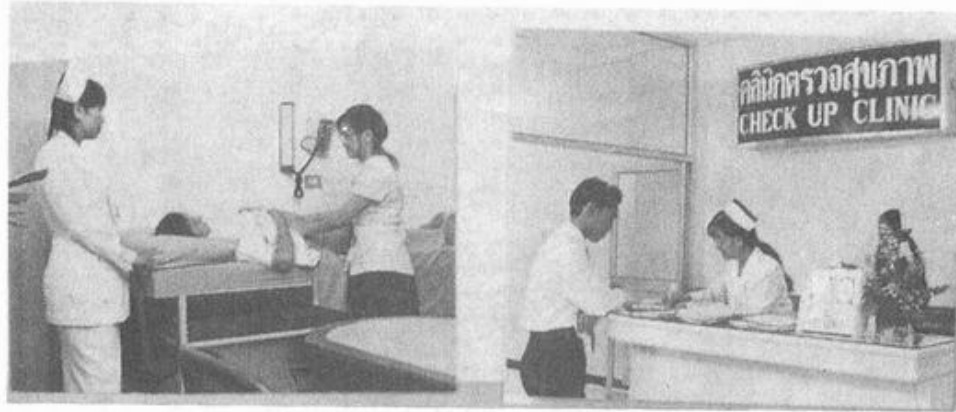
รู้จักถ่อมตน

อนุชมูมจารี

ประพฤติตนเหมาะสมกับหน้าที่

ปชาปิยมิตตา

เป็นมิตรของประชาชน

คุณธรรมของพยาบาล

มุขวิกสิตา

ปิยวาจา

นิวาตา

กรณีเยสุ ทกขตา

ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส

อ่อนหวานในการปฏิสันถาร

ถ่อมตัว ปรับปรุงให้เข้ากับคนไข้

ทุกชั้น

หมั่นขยันในหน้าที่อันเป็น

กรณีเย

คุณธรรมของแม่ค้า

จกขุมา

เป็นคนมีตาไว

วิฑูโร

เป็นคนหูยาว ฉลาดเฉลียว

นิตยสมุปนุโน

เป็นคนชอบค้าขาย

วาจาเปยุย์

เป็นคนรู้จักพูดจาอ่อนหวาน
ชวนซื้อ

จะเลือกชีวิตแบบนี้ ให้ลูกหลานของคุณหรือ?!

ชีวิตยุคใหม่กับขยะทั่วประเทศถึง 33,000 ตันต่อวัน

ถึงเวลาแล้วที่จะ “ผลิตขยะให้น้อยที่สุด” เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

- ใช้บรรจุภัณฑ์และของใช้ต่างๆ ให้คุ้มค่าก่อนทิ้ง
- แยกขยะที่นำมาหมุนเวียนใช้ได้ อีก เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โฟม โลหะ ออกจากขยะที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร ใบไม้ ใบหญ้า ฯลฯ
- แยกขยะอันตราย เช่น หม้อแบตเตอรี่ หลอดไฟ กระป๋องสเปรย์ ออกจากขยะอื่น
- ไม่เผาขยะเองตามบ้านเรือน
- ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยราชการ ในการเก็บและทำลายขยะอย่างถูกวิธี

เชิญรับเอกสารและรายละเอียดเพิ่มเติม ได้ที่
ส่วนประชาสัมพันธ์ บริษัท ปิโตรเคมีแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)
โทร. 260-1311-20 ต่อ 1231-4

